

DEMOKRACIJA



Bajuk uspešno odbil napad

Kongres Nove Slovenije ni prinesel zamenjave v vrhu stranke. Tako bo NSi še naprej vodil Andrej Bajuk, vendar bo odslej moral stranki posvečati več časa. Izid glasovanja namreč kaže, da precejšen del članstva ni zadovoljen z njegovim dozdajšnjim vodenjem.



Zoran Janković, ki ga je leta 1997 ustoličila LDS, naj bi bil razrešen zaradi spornih poslov njegovega družinskega podjetja z Mercatorjem, iskanja sovražnega prevzemnika, zastoja pri širitvi poslovanja ...

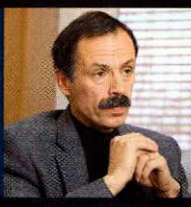
Konec klientelizma



DISKURZ
Gonja
proti
reformam



SLOVENIJA
Hrvatje
zahtevajo
arbitražo



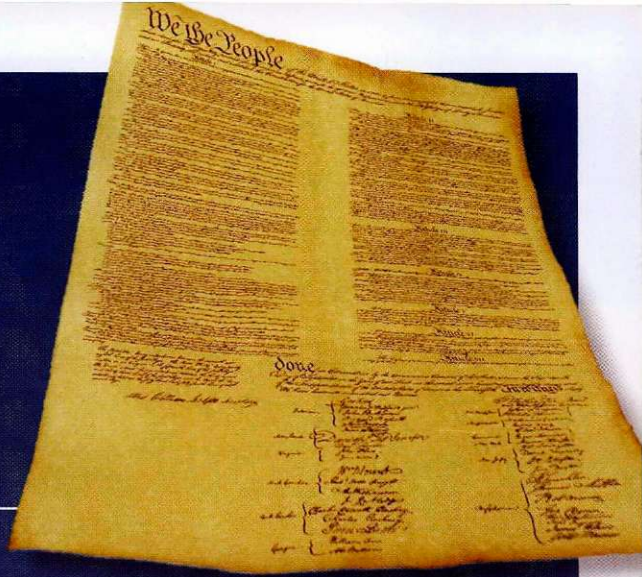
INTERVJU
Dr. Mojmir Mrak
Reforme so
v temelju nujne

USTAVA

ZDRUŽENIH DRŽAV AMERIKE

s pojasnili

Avtorja: mag. Klemen Jaklič in mag. Jurij Toplak



Ustava Združenih držav Amerike je najstarejša veljavna pisana ustava v svetu, pa tudi najpomembnejše, najvplivnejše in najbolj študirano pravno besedilo, kar jih je bilo napisanih. Po več kot dveh stoletjih se še danes uporablja v domala nespremenjeni obliki. Neizmeren je tudi njen vpliv na ustavni razvoj v Evropi in drugod po svetu.

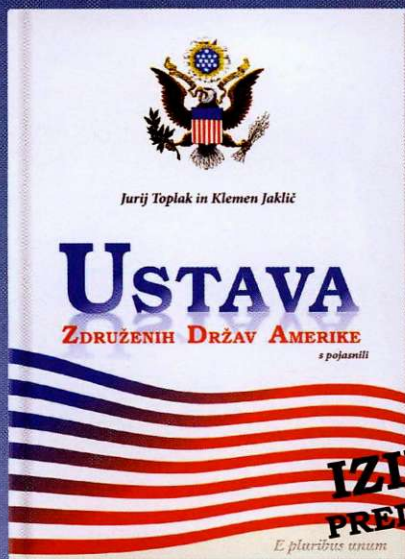
Ameriška ustava je bila namreč podlaga številnim piscem ustav in mednarodnih dokumentov, neredke države so jo celo dobesedno prepisovale. Interpretacijo ameriške ustave, še posebno tisto od ameriškega vrhovnega sodišča, študirajo pravni strokovnjaki po vsem svetu in neredko rabi kot pripomoček pri interpretiranju ustav drugih držav, tudi slovenske. Ne nazadnje se je na podlagi te ustave v Združenih državah izoblikovala ena najstabilnejših demokratičnih oblik vladavine z zavidljivo stopnjo spoštovanja človekovih pravic. Ne moremo niti prezreti, da se je pod to ustavo razvila najmočnejša politična, gospodarska, vojaška, znanstvena, tehnološka, športna in še kakšne vrste velesila ter dežela priložnosti za milijone priseljencev z vsega sveta. To so le nekateri izmed razlogov, zaradi katerih je fenomen ameriške ustave vredno študirati in raziskovati.

Knjiga vsebuje prvi prevod ameriške ustave, ki je delo mag. Klemena Jakliča. Prevod je opremljen tudi z razlagalnimi pojasnili v obliki opomb. Poleg slovenskega prevoda ameriške ustave knjiga vsebuje tudi obširno uvodno poglavje mag. Jurija Toplaka, v katerem je predstavljen nastanek ameriške ustave ter njene najpomembnejše značilnosti in načela.

O AVTORJIH

Mag. Klemen Jaklič je strokovnjak za slovensko, evropsko in ameriško ustavno pravo. Je doktorand na Univerzi v Harvardu, redno raziskuje tudi na Univerzi v Oxfordu. Je sourednik Harvard International Law Review in avtor številnih člankov.

Mag. Jurij Toplak na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru predava ustavno pravo in je generalni sekretar Evropskega združenja za volilno pravo ter član Republiške volilne komisije. Je nekdanji Fulbrightov štipendist in je med drugim raziskoval na univerzah UCLA, Georgetown in Oxford. Je avtor in urednik petih knjig ter številnih člankov.



IZIDE V NOVEMBRU!
PREDNAROČNIŠKA CENA 4.990 SIT
REDNA CENA 5.990 SIT

Prednaročila sprejemamo do 29.11.2005.

knjigarna
DEMOKRACIJA

Naročam knjigo Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili, po prednaročniški ceni 4.990,00 SIT*.

Knjige s srcem

Fizične osebe:

Ime in priimek: _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Datum rojstva: _____ Datum naročila: _____

Podpis naročnika: _____

Pravne osebe:

Podjetje: _____

Ulica: _____

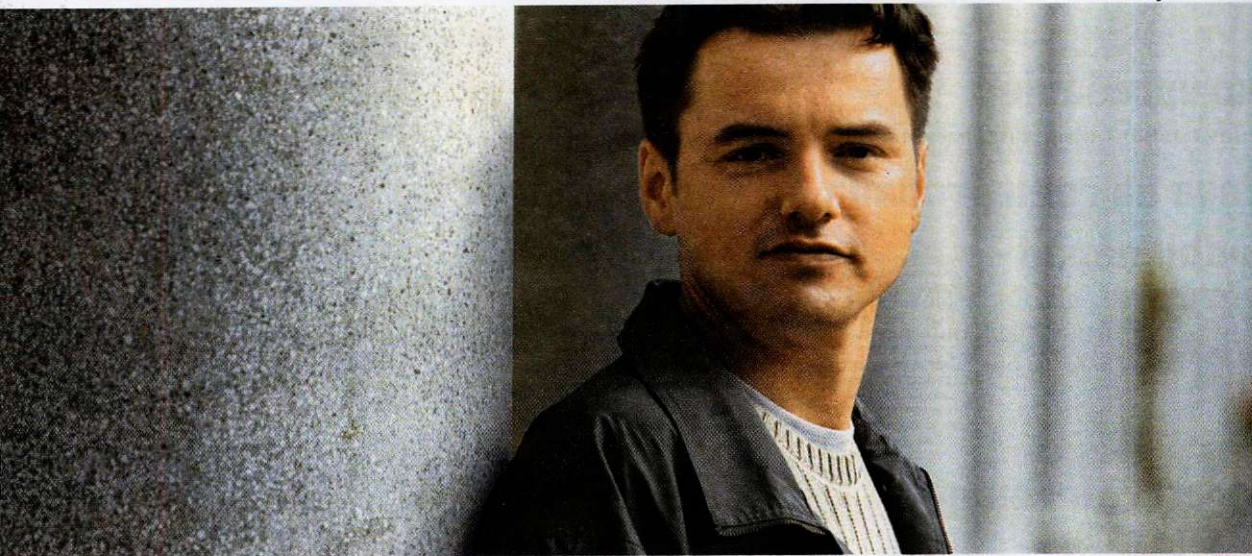
Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba: _____ Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika: _____

Izpolnjeno naročnico pošljite na naslov: NOVA OBZORJA d.o.o., Komenskega 11, 1000 Ljubljana ali na faks 01 43 45 462
Poštnino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. *z 8,5% DDV

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____



“Jest sem te nastavu!”

No, pa je prišel dan resnice. Zorana Jankoviča, predsednika uprave Mercatorja, so novi lastniki (Pivovarna Laško in Istrabenz) odstavili. Jankoviču, ki se je vedno hvalil, da bo Mercator zapustil takrat, ko bo on to želel, se je zgodilo, da je moral neprostovoljno zapustiti stolček v “najboljšem sosedu”. Ni kaj, ljudski pregovor pravi, da se zarečnega kruha največ poje. Uradno je bil Jankovič sicer odstavljen iz nekrivdnih razlogov, neuradno pa zaradi spornih poslov Jankovičevih sinov z Mercatorjem, iskanja sovražnega prevzemnika, zastoja pri širitvi poslovanja na nove trge in prevelikih stroškov (o tem več v posebnem članku). Z Jankovičevim padcem je odšel še eden od “old boyev” oziroma rdečih direktorjev, ki so obvladovali slovensko gospodarstvo v preteklih letih in so se lani nastavliali fotografskim objektivom skupaj z Milanom Kučanom v famoznem Forumu 21. Samo spomnimo se Bruna Koreliča, predsednika uprave Luke Koper, pa donedavnega prvega človeka Petrola Janeza Lotriča, Toneta Turnška iz Pivovarne Laško ... Ali je to stvar političnih pritiskov, kot bi radi prikazali nekateri, ali gospodarskih zakonitosti, je seveda odvisno od primera. Turnšek in Korelič sta se upokojila. Nekoliko drugače je pri Jankoviču in Lotriču, katerega naslednik naj bi bil znan v teh dneh. Čeprav je pri prvem zanimivo to, da nova pomembna lastnika Mercatorja Istrabenz in Pivovarno Laško vodita človeka, ki naj bi bila blizu sedanji opoziciji, pa sta kot vsi direktorji zelo pragmatična. Igor Bavčar je vplivni član Liberalne demokracije Slovenije, novi direktor Pivovarne Laško pa je bil pred leti še član združene liste. Tako očitki o politični odstavitvi niso na mestu. Pivovarna Laško je na primer v sporočilu za javnost prejšnji teden Jankoviča obtožila klientelizma zaradi poslovanja Mercatorja z njegovim družinskim podjetjem. “Uprava Pivovarne Laško je prepričana, da gre za klientelizem v najpopolnejši obliki.” V ponedeljek so poslanci opozicije pri poslanskih vprašanjih pričakovano očitali predsedniku vlade Janezu Janši politično odstavitev Jankoviča. Pre-

mier jih je zavrnil in spomnil, da je bil Jankovič politično nastavljen. To je pred leti posnela tudi televizijska kamera POP TV, ko je po koncu neke gospodarske konference, na kateri je Jankovič kritiziral takratno Drnovškovo vlado, Anton Rop, minister za finance v Drnovškovi vladi, stopil do Jankoviča in ga nahrulil (seveda ni vedel, da njun pogovor snema kamera): “A veš, kaj nisi povedal? ... Točno politika te je nastavila. Jest sem te nastavu!”

Spremembe se dogajajo tudi v časopisni hiši Delo. Pivovarna Laško, ki je bolj zainteresirana za lastništvo Mercatorja kot časopisne hiše, je prodala skoraj dvajset odstotkov svojih delnic v Delu KD Groupu Matjaža Gantarja oziroma KD Holdingu. Če bo želel Gantar od tega nakupa kaj imeti, bo moral delovati kot aktivni lastnik, saj so rezultati poslovanja te družbe v zadnjem času slabi. Časopisna hiša Delo ima manj prihodkov od oglaševanja kot v preteklosti, precejšnje stroške ima z na novo vzpostavljeno lastno distribucijsko mrežo, njihov novi športni dnevnik As se katastrofalno slabo prodaja, polega tega pa naklada časnika Delo še naprej pada. Zdi se, da bodo morali novi lastniki upravo Dela, predvsem pa uredniško ekipo “osrednjega slovenskega časnika” pošteno prevetriti, če bodo želeli ustaviti negativne trende, saj jim je njihovo “ultralevičarstvo” pošteno škodovalo. Z Delom je povezan tudi dolgo napovedovani nakup revije Mag, do katerega naj bi prišlo konec leta.

Z željo po vsaj delnih spremembah je povezan sobotni kongres Nove Slovenije. Po pričakovanju je bil za predsednika stranke izvoljen Andrej Bajuk, ki je bil v preteklih tednih in mesecih deležen številnih kritik s strani medijev pa tudi nekaterih članov stranke. Najglasnejši med njimi je bil nedvomno Lojze Peterle, ki pa ni zbral dovolj poguma, da bi kandidiral za predsednika stranke. Očitno je spoznal, da bi Bajuka težko premagal. Zato toliko bolj preseneča njegova skoraj otroško smešna izjava novinarjem na kongresu, ko so ga vprašali, kakšne bi bile njegove možnosti, če bi kandidiral za predsednika stranke. “Prepričan sem, da bi dobil več kot 50 odstotkov glasov.” Še bolj je zbrane na kongresu presenetila Peterletova izjava, da se NSi ne sme deliti na Peterletove udbovce in Bajukove domobrance. Na kongresu je prišlo tudi do delne pomladitve vodstva stranke, kar bi stranki v prihodnje lahko koristilo.

S kongresom Nove Slovenije je čas večjih pretresov v političnih strankah na državni ravni za letos verjetno mimo. Vprašanje pa je, ali to drži tudi za gospodarstvo.

Metod Berlec

Pred leti je po koncu neke gospodarske konference, na kateri je Zoran Jankovič pokritiziral Drnovškovo vlado, finančni minister Anton Rop stopil do Jankoviča in ga nahrulil: “A veš, kaj nisi povedal? ... Točno politika te je nastavila. Jest sem te nastavu!”

9 Hrvaško vprašanje

Teško je razumeti nespravljiv hrvaški nacionalizem v odnosu do Slovenije.

11 Simšičeva na robu prepada

12 Bajuk odbil napad



Kongres Nove Slovenije (NSi) ni prinesel zamenjave v vrhu stranke. Tako bo stranko še naprej vodil Andrej Bajuk, ki pa se ji bo moral odslej bolj posvetiti. Izid glasovanja namreč kaže, da precejšen del članstva ni zadovoljen z njegovim dozdajšnjim vodenjem.

16 Gonja proti reformam



Gospodarske reforme, ki jih je predlagala vlada, so povzročile takšno medijsko kampanjo, kakršne nismo imeli že od časa avnojske gonje proti Bajukovi vladi leta 2000.

20 Blamaža pri izbiri izdajatelja

22 Konec Jankovičevega klientelizma

24 Izmikanje južnih sosedov

32 Novo nemško vodstvo



V torek je bila v Berlinu na položaj predsednice vlade s prepričljivo večino v parlamentu izvoljena Angela Merkel. S 397 glasovi za, 202 proti in 12 vzdržanimi glasovi je tako Merklova postala osma nemška voditeljica po drugi svetovni vojni in prva ženska v nemški zgodovini na tem položaju.

34 Reforme so absolutno nujne

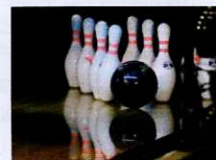


Pogovor z dr. Mojmirjem Mrakom

Reforme so v temelju absolutno nujne. Sam sem sodeloval pri nekaterih in bilo bi zelo nelogično, če se s potrebnostjo reform zdaj ne bi strinjal. Vendar pa to ne pomeni, da se strinjam z vsakim detajlom. Če hočemo postati uspešna evropska država – ne samo da bomo preživeli –, so reforme nedvomno potrebne.

44 Drama 20. stoletja

56 Bowling v areni



Znamenita železna zavesa je opravila svoje tudi na kegljiščih. Na eni strani se je kegljalo, na drugi pa se je igral bowling.

Demokracija, p.p. 4315, Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), urednik@demokracija.si; 01-434-54-63 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si; faks: 01-434-54-62; Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Mitja Volčanšek, Gregor Drnovšek, Ana Müllner, Peter Avsenik; kolumnisti: dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, Esad Babačić; stalni zunanji sodelavci: Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; fotografija: Gregor Pohleven (urednik fotografije), Reuters; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; tisk: Ma-tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Andrej Lasbaher; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka, d. d., Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo. Fotografija na naslovnici: Gregor Pohleven
Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tečnik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.
Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odlage sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Ameriška ustava je edinstvena



Soavtor knjige Ustava Združenih držav Amerike mag. Jurij Toplak

Zakaj ste se skupaj z mag. Klemenom Jakličem odločili, da boste izdali knjigo Ustava Združenih držav Amerike?

Ustava Združenih držav Amerike je najstarejša veljavna pisana ustava na svetu, verjetno pa tudi najpomembnejše, najvplivnejše in najbolj študirano pravno besedilo, kar jih je bilo napisanih. Študirajo jo študenti, pravniki in politični strokovnjaki po vsem svetu. Prevedena je bila v več kot sto jezikov, v slovenščino še ne. Z mag. Jakličem sva oba že več let poglobljeno študirala ameriško pravo in tako smo skupaj z veleposlaništvom ZDA sklenili, da se ustava prevede tudi v slovenščino. Moram poudariti, da knjiga ne vsebuje le besedila ustave v slovenščini in angleščini, ampak tudi strokovna pojasnila, v prvem delu knjige pa je precej poljudna predstavitev nastanka ustave in temeljnih značilnosti državne ureditve ZDA.

Zakaj je ameriška ustava tako zanimiva?

Medtem ko je za evropske države običajno, da svoje ustave pogosto popravljajo ali celo v celoti nadomestijo z novimi, se ameriška že več kot 200 let uporablja v domala nespremenjeni obliki. Od leta 1787, ko je bila napisana, je vzdržala preizkuse in pritiske časa, vojn in sprememb na družbenem, političnem, ekonomskem in socialnem področju. Neizmeren je tudi njen vpliv na ustavni razvoj v Evropi in drugod po svetu. Skozi dvesto let je bila ameriška ustava kot podlaga številnim pisem ustav in mednarodnih dokumentov, neredke so države, ki so jo celo dobesedno prepisovale. A nobena od teh ustav ni vzdržala tako dolgo kot ameriška. Ta namreč predstavlja edinstveno kombinacijo čvrstosti, imuna je na dnevopolitično dogajanje in se ne da čez noč spremeniti za doseg kratkoročnih političnih ciljev, hkrati pa je fleksibilna, saj se lahko uspešno prilagodi spremenjenim političnim, ekonomskim in socialnim razmeram. Interpretacije ameriške ustave, še posebno tisto od ameriškega vrhovnega sodišča, študirajo pravni strokovnjaki po vsem svetu in neredko je pripomoček pri interpretiranju ustav drugih držav, tudi slovenske. Navsezadnje se je na pod-

lagi te ustave v Združenih državah izoblikovala ena najstabilnejših demokratičnih oblik vladavine z zavidljivo stopnjo spoštovanja človekovih pravic. Ni mogoče niti prezreti, da se je pod to ustavo razvila najmočnejša politična, gospodarska, vojaška, znanstvena, tehnološka, športna in še kakšne vrste velesila ter dežela priložnosti za milijone priseljencev z vsega sveta. To so le nekateri od razlogov, zaradi katerih je fenomen ameriške ustave koristno študirati in raziskovati. Ameriška ustava je zanimiva tudi, ker določite ameriškega vrhovnega sodišča, s katerimi jo le-to interpretira, močno vplivajo na življenje ljudi v ZDA in po vsem svetu. Skozi interpretacijo ameriške ustave Vrhovno sodišče ZDA odgovarja na vprašanja, kot so: Ali naj bo dovoljena smrtna kazen? Ali naj ima ženska možnost umetne prekinitve nosečnosti? Interpretacije Vrhovnega sodišča ZDA močno vplivajo tudi na ustavnosodišča drugih držav, nanje se sklicuje tudi slovensko.

Je knjiga namenjena samo študentom in pravnikom, ki ste jih omenili?

Ne. Knjiga je namenjena vsem, ki jih zanima nastanek in ureditev ene najstarejših demokracij. To niso le študentje in tisti, ki se ukvarjajo s pravom, politikom ali zgodovino. Poznavanje temeljnih pristojnosti ameriškega predsednika ali kongresa verjetno spada že k splošni razgledanosti vsakega izobraženega človeka.

Kako sta si z mag. Jakličem razdelila delo?

Mag. Jaklič je prevedel besedilo ustave in pripravil sprotne pojasnila. Sam pa sem skrbel za izvedbo celotnega projekta, pripravo knjige in za sodelovanje z drugimi partnerji, predvsem z veleposlaništvom ZDA, Ameriško gospodarsko zbornico v Sloveniji in založnikom. Pripravil sem tudi uvodno študijo.

Kaj je bilo pri delu, ki ste ga opravili, najtežje?

Gotovo je bilo najtežje najti ustrezen slovenski izraz za številne izraze, ki so jih avtorji ustave uporabili pred dvema stoletjema. Ne le da gre za starinske izraze in da je marsikateri od njih medtem spremenil svoj pomen, mag. Jaklič je moral preštudirati tudi ameriške interpretacije angleškega izraza, uporabljenega v izvirnem besedilu, da je našel ustrezen slovenski prevod.

Aleš Kocjan

Pozitivne davčne spremembe (Stran 8)

16 let Slovenske demokratske mladine (Stran 10)

Uveljavili ljudsko voljo (Stran 15)

Prva zareza v železni zavesi (Stran 18)

Padali so rekordi (Stran 19)

Dobrovniški posli (Stran 26)

Abrahamovka (Stran 28)

Reševanje statusa Kosova (Stran 31)

Več kot tisoč let (Stran 42)

Čarovniški turnir (Stran 48)

Zadrski duh v Tivoliju (Stran 55)

Še več in dlje! (Stran 58)

Naš Zoki (Stran 59)

Oče turizma (Stran 62)

Resnica in manipulacije (Stran 65)

Novi ljubljanski pomožni škof (Stran 66)

Kulturnobojniško razpoloženi mladci

Mladi forum, podmladek SD, je nedavno pred vladno palačo uprizoril "socialni dialog" kot protest proti vladnim reformam. Pri tem je izrazil prepričanje, da bo imela v prihodnosti "edini glas samo še Cerkev, ki dobiva vse nazaj", in bogati. Poleg tega poudarja, da so te reforme "političnega, Janševega sistema in njegove nesposobne ekipe". Glede na to, kako je tranzicijska levica ves čas poudarjala "neobremenjenost mladih", pa Mladi forum počne prav nasprotno – podpira kulturni boj.

Solze

Zadnje čase je v Sloveniji znova v modi pretakanje solz. Še zlasti krokodiljih, če drži trditve, da je solz več vrst in da so poleg krokodiljih tudi mačje solze. Najdemo pa jih (krokodilje solze namreč, kar nima nobene zveze s "krokodilčki v očeh" glasbene skupine Čuki) tudi v politiki. Spomnimo se samo kongresa Zveze komunistov Jugoslavije leta 1989 v Beogradu, ko je nekaj solz potočila tovarišica Sonja Lokar in s tem prekršila nenapisano pravilo, da v politiki (zlasti partijski) ni prostora za čustva.

Solze pa zadnje čase tečejo tudi v gospodarstvu. Natančneje v Mercatorju, kjer zadnje čase vlada pogrebno ozračje, ker je nadzorni svet dosedanjega direktorja Zorana Jankovića dal na čevelj (ali se mu na zadnji plati pozna njegov odtis, ne ve nihče). Ob novici, da je dobil brco, so jokale zlasti trgovke pri "najboljšem sosedu", čeprav mediji ne poročajo, ali so to počele vse ali samo nekatere. Menda naj bi jim Zoki celo dejal: "Punce, ne jočite za menoj." Sliši se podobno kot pesem "Don't cry for me Argentina", čeprav je omenjati Argentino v Sloveniji precej nevarno, saj te lahko nemudoma razglasijo za klerikalca, klerofašista ali kaj podobnega; svetla izjema je seveda svetovljanski filozof, lakanovec Slavoj Žižek. No, če se vrnemo k Mercatorju, bi lahko pritrdili Antonu Ropu, ki je nekoč dejal, da je Jankovića na položaj spravila politika oziroma on sam, kar je glede na Ropove (menedžerske?) sposobnosti čisto mogoče. Težava pa je, da bi se utegnil Rop zaradi te izjave zaplesti v spor z Milanom Kučanom, saj naj bi si slednji lastil največje zasluge, da je na vrh Mercatorja pripeljal tako uspešnega človeka, ki je na Mercator poleg tega čustveno navezan, saj naj bi bil Mercator "njegov otrok". Menda naj bi bilo Jankoviću celo težje brez Mercatorja kot Mercatorju brez njega. No, vsaj priznal je, da ni nenadomestljiv (kar za Ropa seveda ne velja). Poleg tega Janković pravi, da je "Mercatorjeva korporacijska kultura res močna", s čimer se seveda lahko strinjamo, saj je Mercator v zadnjih letih dobesedno pogoltnil kar nekaj trgovskih podjetij, ki jih je že prej imel v želodcu. Je pač tako, da živimo v svetu, kjer večje ribe žrejo manjše. Je pa Zoki priznal, da je čustven človek tudi on in ne samo njegova dekleta.

In ker gre ljubezen skozi želodec, lahko v kratkem pričakujemo, da se bo Zoki pojavil na kakšnem novem delovnem mestu. Na primer v živilski industriji, kjer bi lahko skrbel za distribucijo pleskavic in čevapčičev. Zraven seveda sodi tudi čebula, čeprav se ob njenem rezanju nekateri pošteno zjočejo. No, pa smo spet pri solzah ...

Gašper Blažič

h-umor

diktafon

"Morda se je prejšnja vlada obnašala pobalinsko, vendar se sedanja obnaša nasilno."

(Dekan Ekonomske fakultete v Ljubljani dr. Maks Tajnikar je znova podkuril Janševi vladi. Očitno se ni pozabil na svoje politične korenine, ko je deloval kot minister (ZL)SD v Drnovškovi vladi.)



"Če ne drugega, me počaka na domačem ekoranu."

(Ajša Šunjić zaradi polovičnega delovnega časa velikokrat "nese" službo domov.)

"Če ju je razganjalo in nikakor nista mogla zaspati, sem zaigral in v nekaj minutah je vse pospalo."

(Boštjan Penko pri svojih otrocih dokazuje, da je mogoče razgrajate umiriti tudi na miren način.)



"Pravkar odhajam privatno v Boston in nato decembra službeno še v Izrael. New York je lep tudi poleti."

(Barbra Drnač si zaradi obilice potovanj ne more privoščiti noveletnega obiska New Yorka.)

"Mamo bom prosil, naj mi skuha domačo juhico. Nato bom tri dni spal, se crkljal in poljubljal."

(Mišo iz TV-oddaje Bar se bo, potem ko bo zapustil oddajo, posvetil predvsem sebi.)

"Vzhaja in zahaja."

(Jan Cvitkovič razlaga, kaj počenja zvezda.)

"Gre za nadaljevanje zgodbe, ki smo jo videli tudi pri javni RTV."

(Poslanec LDS Matje Lahovnik komentira imenovanje novega nadzornega sveta časopisne hiše Delo. Po njegovo za vsem stoji največja vladna stranka.)



"Levi se bodo preselili levo, desni pa desno."

(Mitja Cjuha opisuje posledice razdelitve Slovenije na dve regiji.)

"Za nadaljevanje tradicionalnega prijateljstva med našim in vašim narodom je najbolje, da negujemo mirno mejo, ne pa mejo na Mirni."

(Hrvaški veleposlanik v Sloveniji Mario Nobilo postavlja nenavadne pogoje za ohranjanje dobrih medsosedskih odnosov.)

"Ali imamo kakšne posebne sposobnosti? Ja, jahamo na metli tudi kadar ni Halloween!"

(Skupina Make Up 2 navdušuje s svojimi nadnaravnimi sposobnostmi.)



SDS

Mestni odbor SDS Ljubljana
Svetniška skupina SDS Ljubljana

vljudno vabita na javno tribuno na temo

SLOVENSKO ZDRAVSTVO DANES IN JUTRI

v ponedeljek, 28. novembra 2005, ob 18. uri v dvorani Gledališča za otroke in mlade Ljubljana (nekdanja dvorana »španskih borcev«),
Zaloška cesta 61 v Ljubljani.

Javno tribuno bo vodil minister za zdravje dr. Andrej Bručan z gosti.

Vljudno vabljeni!

Cedalje manj Dela

Po najnovejših podatkih revidiranih prodanih naklad slovenskih tiskanih medijev, ki jih v okviru skupnega projekta večine slovenskih založnikov spremljajo na Slovenski oglaševalski zbornici, se je povprečno število prodanih izvodov časnika Delo v letošnjem drugem četrtletju spet znižalo. Če so še lani prodali dobrih 78 tisoč izvodov, so jih letos prodali le dobrih 73 tisoč dnevno. Spomnimo, da je naklada Dela že presegala 95 tisoč izvodov dnevno.

Po podatkih omenjene agencije se število naročnikov giblje okrog 60 tisoč, dobrih 13 tisoč izvodov pa dnevno prodajo v drobni prodaji. Še lani so na prodajnih mestih prodali slabih 18 tisoč izvodov, naročnikov pa je bilo konec lanskega leta 1.500 več kot konec junija letos. Po nam dostopnih podatkih se število prodanih izvodov znižuje tudi po 30. 6. 2005, vendar bodo ti podatki znani šele čez nekaj mesecev. Nižja naklada, manj denarja od oglaševanja, relativno visoki stroški plač zaposlenih in drugi stroški zunanjih sodelavcev so razlog za to, da so letošnji devetmesečni poslovni izidi pod načrtovanimi. "Z rezultati ni nihče pretirano zadovoljen, ne uprava ne nadzorniki," je ob menjavi članov nadzorne

Časniku Delo se prodaja pospešeno znižuje, vodstvo na čelu s predsednikom uprave Tomažem Perovičem pa zapravlja denar.

sveta v začetku tega tedna dejal predsednik uprave Tomaž Perovič. Pri tem ni zanemarljivo, da so v nekaterih borznih hišah izračunali, da čisti poslovni izid Dela ob devetmesečju kaže, da je družba od polletja, torej samo v tretjem četrtletju, ustvarila 99 milijonov tolarjev izgube, trend prihodkov od prodaje pa nakazuje, da bodo ti ob koncu leta vsaj za desetino zaostajali za lanskimi. Razlogi za slabe poslovne izide so poleg teh, ki jih priznava uprava, tudi nekateri novi projekti pa tudi vlaganja, ki naj ne bi bila nujna za poslovanje hiše. Po naših podatkih naj bi bila Delova uprava odkupila eno nadstropje stavbe, v kateri deluje, in v njem uredila prostore za svojo sprostitev. Ko smo želeli te podatke preveriti pri Tomažu Peroviču in v tajništvu uprave, nismo dobili odgovora. V. K.

modrosti tedna

"Guličev predlog (o verskih skupnostih, op. ur.) in podobne zamisli so manifestacije verske nestrpnosti. So značilen izdelek taktike, ko s sklicevanjem na strpnost in demokracijo le-to onemogočajo in krnijo v njenih temeljih. Pri tem jim ni prav nič nerodno širiti celo tako očitne laži, da bo Katoliška cerkev pravkar lastnica četrte Slovenije. To smo lahko nedavno slišali iz ust človeka, ki se pri svojem protiverskem delovanju sklicuje celo na znanost, katere temeljna zahteva so uporaba in navajanje točnih podatkov."

(Zgodovinar dr. Stane Granda)



"V Sloveniji v glavnem prevladujejo zastarele oblike pouka. Takšno stanje imamo zaradi močno zastarelih učnih načrtov, premalo motiviranih, morda tudi usposobljenih učiteljev, pa tudi zaradi anarhije, ki prevladuje (po mnenju mnogih) po večini šol, zato sodobnejše, bolj demokratične oblike pouka niti niso mogoče."

(Pedagog Janez Globočnik)

Preprečili teroristični napad

Slovenski policiji je po dvehletnem sledenju informacijam in enoletni policijski preiskavi z dobro organizirano akcijo uspel veliki met. Celjski policisti so namreč odkrili skupino prekupčevalcev z orožjem in eksplozivnimi sredstvi, kakršna denimo uporablja zloglasna teroristična skupina Al Kaida. V ta namen so razpisali tirnico za 33-letnim državljanom Hrvaške Krešimirjem Vještico, za njegove sodelavce 44-letnega B. R. iz okolice Kamnika, 45-letnega državljana BiH K. H. z začasnim prebivališčem v Sloveniji in 25-letnega državljana Hrvaške T. D. pa odredili pripor. Po zaslišanju je bil izpuščen le 40-letni I. H. iz okolice Ljubljane. Policisti so med akcijo zasegli 37 kilogramov eksploziva, od tega pet kilogramov austrogela G1, sedem kilogramov goma 2 Eco, ki ga je Al Kaida lani

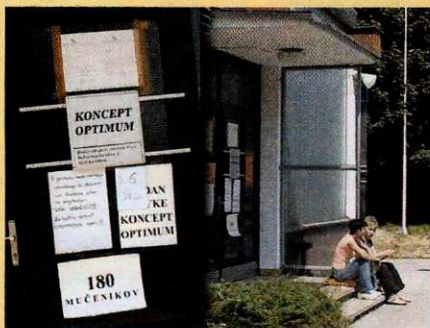


Slovenski policisti so razkrinkali kriminalno združbo, ki je prekupčevala z orožjem, kakršnega uporablja Al Kaida.

uporabila pri terorističnem napadu v Španiji, in 25 kilogramov pentrita. Prav tako so zasegli šest pištol in 30 električnih detonatorjev. Robert Mravljak s celjske policijske uprave je pojasnil, da je zaseženi eksploziv na slovenskem trgu vreden 5,5 milijona tolarjev, zaseženo orožje pa 720.000 tolarjev. Po Mravljakovih besedah je šlo za dejavnost, katere sledi vodijo na Hrvaško in v BiH. Po njegovem mnenju Slovenija ni ciljna država terorističnih skupin, zagotovo pa je država za njihovo logistično podporo. Policisti se med preiskavo niso osredinjali na naročnika zaseženega orožja in eksploziva, temveč na dokazovanje kaznivega dejanja, za katerega je zagrožena zaporna kazen od enega do deset let. S to akcijo pa so brzkone preprečili morebiten teroristični napad nekje v Evropi. L. K.

Koncept Optimum gre v stečaj

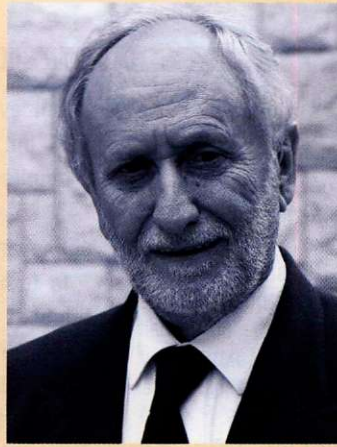
Očitno se za delavke Koncepta Optimuma njihova večmesečna kalvarija končuje. V petek je namreč direktor podjetja Milan Druscovich odstopil od namere predloga za prisilno poravnavo, s katerim se je na vse načine hotel izogniti stečaju podjetja. S to njegovo trmoglavostjo so bile, kot smo že



Za delavke lendavskega podjetja Koncept Optimum se vendarle bliža konec agonije, v katero jih je pripeljal direktor Milan Druscovich.

poročali v Demokraciji, najbolj oškodovane delavke podjetja, ki so do konca verjele obljubam direktorja in kljub katastrofalnemu finančnemu stanju nadaljevale z delom. Problem 52 delavk je v tem, da se ne morejo prijaviti na zavod za zaposlovanje ali zaprositi za socialno pomoč, ker so uradno še vedno zaposlene, čeprav so na dopustu že od začetka avgusta in niso pre-

jemale plač niti niso imele zagotovljenega dela. Spomnimo tudi, da je država direktorju Druscovichu za zagon podjetja v Lendavi in za zaposlovanje teže zaposljivih delavk dala finančno pomoč v višini okrog 150 milijonov tolarjev. O tem denarju sedaj ni ne duha ne sluha. Ob stečaju bo denarja za poplačilo upnikov izredno malo, saj ima podjetje zelo malo premoženja, ki bi ga lahko vpisalo v stečajno maso. Upniki so medtem že prijavili za 370 milijonov tolarjev za plače, okrog 100 milijonov tolarjev dolguje zavodu za zaposlovanje, in sicer za subvencije, ki mu jih je slednji izplačal za odpiranje novih delovnih mest. G. D.



Podzavestna peta kolona

V demokratičnem političnem soočanju so se vedno upoštevala tudi stališča nasprotnih političnih opcij in poskusi za doseganje kompromisov pri vodenju nacionalne politike tako, da to ne bi škodovalo stabilnosti države. To seveda velja za res demokratične stranke, katerih voditelji se zavedajo, da ne morejo za vsako ceno uveljavljati ozkih strankarskih interesov in interesov posameznih članov ne glede na negativne učinke, ki bi jih lahko tako obnašanje povzročilo pri skupni graditvi državotvornih temeljev. Gre za neko vrsto moralno-etičnih ovir, ki so izraz odgovorne drže voditeljev, ko nesoglasja ustavljajo sodelovanje za skupno dobro. Tako obnašanje politikov, ki si ga vsi želimo, je seveda v današnji Sloveniji skoraj neznan. Ne bom rekel, da ni ljudi, ki upoštevajo to moralno-etično vrednoto, a tudi ti imajo sodelavce, ki velikokrat skrivajo nič kaj demokratične in nepošteno cilje, večinoma iz sebičnega koristoljublja, ali kar najbolj boli, iz podzavestnih petokolonskih stremeljenj drugačnega ideološkega nazora, ki presega odgovornost. To je danes razvidno tudi v koalicijskem krogu pozicij-

Protikorupcija in protiklientelizem (brez učinkovitih struktur) do sedaj

skih strank, kjer sicer še ni širokih razpok, a bojazen je dokaj realna.

Kot mlada država, ki je komaj naredila prve korake iz enoumja, je Slovenija še vedno daleč od stabilnosti, ki je potrebna za soliden razvoj na vseh področjih konkurenčnosti v EU, kjer imajo že polstoletne izkušnje uravnavanja notranjega konstruktivnega političnega ravnotežja in medsosedskih odnosov v korist nacionalnega inte-

resa. In prav ta prepotrebna stabilnost je ogrožena od znotraj, to je iz trojanskega konja, ki ga sestavljajo stare strukture s privilegiranim statusom v slovenski družbi, ki se še ne morejo sprijazniti z miselno evolucijo v času globalizacijskih procesov, ki so večkrat boleči, a se jim ne moremo več upreti – razen z nasiljem seveda, kar pa je

nedopustno in nesprejemljivo.

Ta peta kolona, ki pravzaprav ni enobarvna, ampak je posledica materialistične miselnosti članov različnih ideoloških opcij, ki so izšli iz enoumja in se niso še otresli miselnega vzorca pretekle indoktrinacije, upošteva in uporablja metode lastne sebičnosti kot cilj družbene uveljavitve. Ta hiba prevladuje v današnji posamosvojitveni družbi, ki je zamenjala demokracijo z anarhijo. To je še vedno razvidno v družbenih odnosih, posebno na informacijskem in upravno-administrativnem področju. Protikorupcija in protiklientelizem (brez učinkovitih struktur) do sedaj nista imela praktičnega učinka.

Zato je državotvornost danes v praksi nagnjena k destabilizaciji, in

to zaradi pomanjkanja moralno-etičnih ovir pri politični strategiji povzpetništva petokolonsašev v večini strank pozicije in opozicije. Zato lahko ugotavljamo, da so tudi pri nekaterih članih pomladnih strank, nositeljci demokratičnih vrednot, še vedno navzoči duhovi preteklega titozma, ki zavirajo usklajevanje slovenske miselnosti z antitotalitarnim prepričanjem večine demokratične družbe zahodnega sveta.

Pavel Ferluga



Davčne spremembe

Prvega januarja 2006 bodo začele veljati spremembe zakonov, ki bodo vsem slovenskim državljanom, predvsem pa podjetnikom, bistveno olajšale življenje. Gre za spremembe davčnih zakonov, s katerimi je vlada želela popraviti največje anomalije obstoječega stanja. Spomnimo, da je nekdanja Ropova vlada lani v prvi polovici leta spreje-

Vlada izponjuje svojo predvolilno obljubo in poenostavlja davčno zakonodajo.

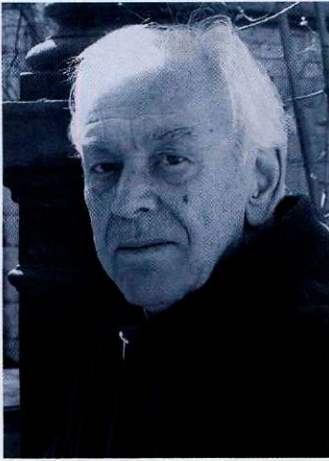
la t. i. davčno reformo, to je sveženj zakonov, s katerimi je temeljito posegla na področje obdavčenja pravnih in fizičnih oseb. Ker nato več mesecev ni sprejela podzakonskih aktov, se je davčna reforma 1. januarja letos začela z veliko zmešnjavo. Z nekaterimi na novo uvedenimi obrazci in postopki na Davčnem uradu Republike Slovenije še danes ne vedo, kaj bi počeli. Nekatere zakonsko predpisane obrazce uradniki preprosto odlagajo v predale, ker ne vedo, čemu so sploh namenjeni. Velika zmeda je med računovodji, davčni svetovalci pa pogosto ne vedo, kako bi svetovali. Zaradi nedorečenosti zakonov so ekonomisti novi vladi že lani predlagali, naj ustavi začetek izvajanja teh zakonov, vendar se vla-

da za to ni odločila. Bilo je preprosto premalo časa, vendar sta predsednik vlade in finančni minister tedaj obljubila, da bo vlada nujne popravke pripravila letos. In to se je tudi zgodilo. Finančno ministrstvo je pripravilo spremembe obstoječe zakonodaje, čeprav ne bodo veljale dolgo, ker se pripravlja celovit predlog davčne reforme. Vlada je torej doslej držala besedo, a ne samo kar se tiče popravkov zmalčenih Ropovih zako-

nov, ampak tudi pri predvolilnih obljubah o poenostavitvi slovenske davčne zakonodaje in spremembah pri zakonu o dohodnini, davku na dodano vrednost (DDV), davčnem postopku, davku na izplačane plače in davku od dohodkov pravnih oseb. In kaj popravljajo? Pri dohodnini bodo nekateri dohodki fizičnih oseb obdavčeni po proporcionalni

stopnji v višini 20 odstotkov, drugi dohodki pa tako kot doslej na letni osnovi s progresivnimi davčnimi stopnjami. Med drugim bodo odpravili posebno ureditev obdavčitve dohodkov vzajemnih skladov, podaljšali čas obdavčitve kapitalskih dobičkov in za samostojne podjetnike povečali davčno osnovo z upoštevanjem normiranih odhodkov. Prav tako bodo povečali posebno osebno olajšavo za nekatere poklice. Za pravne osebe je predvidena nova davčna olajšava za vlaganja v raziskave in razvoj v obliki odbitka davka v višini 20 odstotkov. Z novelo zakona o DDV bodo podjetjem z letnim obsegom prometa do 50 milijonov tolarjev ponudili možnost obračunavanja davka šele na podlagi plačila računa in ne že z njegovo izstavitvijo. Prav pri tej spremembi moramo poudariti, da gre za veliko pomoč predvsem malim podjetnikom, ki jih močno pesti plačilna nedisciplin. Več kot dobre spremembe se obetajo pri davku na izplačane plače. Ta bo že drugo leto nižji za petino, dokončno pa bo odpravljen do leta 2009. Vlada je poskrbela tudi za to, da bo davčni postopek prijaznejši za zavezance in preprostejši za davčne organe. Popravljeno je torej tisto, kar je najnujnejše.

Vida Kocjan



Dr. Peter Starić

Za mojo osemdesetletnico mi je prijatelj Viktor podaril kopijo prvega lista časnika Jutro, ki je izšel na dan mojega rojstva. V njem me je presenetil članek z naslovom "Radićev parlament proti zunanji politiki vlade", v katerem piše: "Predsednik HRSS desavuiral politiko svoje lastne vlade – Radićev nastop za spremembo predloga o razorožitvi – HRSS naj postane članica Zveze narodov – Radić denuncira Malo antantno radi sestanka v Ljubljani."

Hrvaško vprašanje

"Zagreb, 1. septembra. Včeraj se je vršila v Zagrebu seja Hrvatskega narodnega zastopstva, na katerem je govoril Radić o notranje in zunanje-političnih vprašanjih ter se zlasti pečal s predlogom glede razorožitve, ki je sedaj na dnevnem redu razprav Zveze narodov v Ženevi. Po tem predlogu naj bi se vsako napadalno vojno smatralo za mednarodni zločin. Radić je dokazoval, da je ta predlog pogrešen, ker govori o državah in o vladah, ne pa tudi o narodih ..."

Podrobnosti so v Jutru, 2. 9. 1924, ki se dobi v NUK. Tam še piše, da ... "se je Radić spravil s klevetami še na Pašića ... ki mu je podtikal, da je organiziral umor v Sarajevu leta 1914 in da je eden od povzročiteljev svetovne vojne", v zadnjem odstavku pa: "Hrvatsko narodno zastopstvo in tudi ves hrvatski narod bo delal še naprej s pojačano snago svojo pacifično človečansko politiko, ki zasleduje praktično in realno ravnopravnost vseh narodov in vseh narodnih manjšin v državi, kakor tudi vseh stanov in poklicov v narodu."

Ker je bil v predvojni Jugoslaviji manjši zahodni del države dvakrat bolj obdavčen kot večji vzhodni del in nasploh zaradi velikosrbskega pritiska, je v beograjski skupščini prihajalo do hudih sporov, ki so se včasih sprevrgli tudi v fizične obračune. Vrhunec je pomenil incident 20. junija 1928, ko je črnogorski poslanec Narodne radikalne stranke Puniša Račić, ki je zastopal skrajno velikosrbsko nacionalno stališče, streljal na hrvaške poslance KDK in HSS in dva ubil, Stjepan Radić pa je zaradi strelskih ran umrl 8. avgusta istega leta.

Iz napisanega lahko sklepamo, da je bila že predvojna Jugoslavija zelo nestabilna tvorba, ker so Srbi hoteli vso državo na silo "ujediniti" (posrbiti). Zato so Hrvatje takoj po napadu sil osi na Jugoslavijo razglasili neodvisno državo Hrvaško (NDH), kjer so se tam živečim Srbom maščevali s

prav ogabnimi krutostmi. V svoji knjigi "The Secret Front" (ISBN 1-84212-218-5) na str.168 avtor Wilhelm Höttl, ki je bil takrat nemški obveščevalni oficir v Zagrebu, piše, da si "nemški častniki zaman prizadevajo, da bi naučili ustaše civiliziranega vojskovanja". Med razpadom druge Jugoslavije, npr. po srbski zasedbi Vukovarja, pa so jim Srbi vračali z enako mero. Za vse odnose med Hrvati in Srbi, kolikor jih pomnimo, bi lahko rekli, da gre za nespravljliva nacionalizma.

Zaradi takšne burne zgodovine bi nacionalistično norijo med Srbi in Hrvati še nekako razumeli, čeprav zločinov proti človeštvu, ki so se pri tem zgodili, ne moremo oprostiti ali opravičiti. Teško pa razumemo nespravljliv hrvaški nacionalizem do Slovenije, ki ga ne obremenjujejo takšni odnosi kot do Srbije. Saj smo v zgodovini velikokrat sodelovali, npr. v bojih proti Turkom (bitka pri Sisku 22. 6. 1593) ali med kmečkimi upori (leta 1572). Svojo obljubo, da bomo sodelovali tudi pri osamosvojitvi leta 1991, je takratni predsednik Tuđman prelomil, saj se je naskrivaj pogajal z Miloševićem, ki mu je obljubljal zahodno Bosno. Tako dvotirno poli-

govore s Slovenijo, ki so zanje optimalni. Kjer je katastrska meja zanje ugodna, je v redu, če ni (npr. na Savudriji), pa hočejo drugačne rešitve. Polovico energije iz jedrske elektrarne da, polovico odpadkov pa ne, o plačevanju v sklad za razgradnjo elektrarne pa nočejo niti slišati. Devize hrvaških varčevalcev pri Ljubljanski banki hočejo imeti takoj in ne šele po končani razpravi o nasledstvu. Slovencem, ki so si v Istri in Dalmaciji kupili parcele in tam zgradili ali poskušajo zgraditi počitniške hiše, ne priznajo pravic, ki so jim jih ob nakupu zagotavljali. Zaradi neprikritega šovinizma nočejo podpisati soglasno sestavljenih pogodb (npr. Sunčani Hvar). Čeprav v njihovih hotelih včasih letuje do 80 odstotkov gostov iz Slovenije (npr. v Hotelu Aurora na Malem Lošinjju), so tam napisi v najrazličnejših jezikih, le v slovenščini ne. Slovenskega kanala na hotelskih televizorjih ni, njihove vremenske napovedi pa so take, kot da v sosednji Sloveniji niti vremena ni. Ko sem pred desetimi leti še hodil tja, nisem mogel kupiti niti slovenskih časopisov.

Sedaj gre Hrvatom za nohte, ker morajo obmejne probleme s

Zaradi burne zgodovine bi nacionalistično norijo med Srbi in Hrvati še nekako razumeli. Teško pa razumemo nespravljliv hrvaški nacionalizem do Slovenije, ki ga ne obremenjujejo takšni odnosi kot do Srbije.

tiko je morala Hrvaška precej drago plačati, kar nam (ki smo se laže izvlekli iz velikosrbskega primeža) Hrvatje očitno zelo zamerijo.

V vseh poosamosvojitvenih dogodkih in pisanju v hrvaškem tisku se kot rdeča nit vleče, da Hrvatje nekako ne priznavajo Slovenije kot enakovredne države. Zanje smo nekakšni "alpski Hrvatje", brez zgodovinske tradicije, ki pravzaprav ne bi smeli imeti svoje države. Nekateri bi nas radi kar izbrisali kot npr. Arabci Izrael. Priznajo le takšne do-

Slovenijo urediti pred vstopom v EU. Slovenci se bomo morali nepopustljivo sklicevati na zgodovinska dejstva, ki so nam v prid, saj Kardelj in Bakarić, ki sta "tovariško" premaknila mejo z Mirne na Dragonjo, za to nista imela nobene soglasja slovenskega naroda. Teško pa si predstavljamo, kako bo Hrvatom uspelo priti v EU z njihovimi maksimalnimi zahtevami, ki temeljijo na nespravljlivem nacionalizmu, ki ga njihova vlada ni ne sposobna in ne voljna ukrotiti.

Podpis poravnalne pogodbe

V sklopu praznovanj ob 100-letnici Zavoda sv. Stanislava v Šentvidu pri Ljubljani je zavod s slovesnim podpisom zunajupravne poravnalne pogodbe med ljubljansko nadškofijo in ministrstvom za obrambo pridobil uporabne površine ob sedanjem kompleksu, kjer naj bi nadaljeval svoje izobraževalno poslanstvo.

Podpis pogodbe in rešitev tega vprašanja je omenil že premier Janez Janša v slavnostnem nagovoru ob praznovanju 100-letnice zavoda v Cankarjevem domu. Omenjeni instituciji, ki sta ju zastopala ljubljanski nadškof in metropolit Alojz Uran ter minister za obrambo Karl Erjavec, sta pogodbo podpisali v prostorih Zavoda sv. Stanislava.

Minister Erjavec je v svojem nagovoru pred slovesnim podpisom pogodbe poudaril, da je pogodba za državo dobra in da država ni v ničemer oškodovana, saj je naša vojska na drugih

zemljiščih v Šentvidu dobila možnost nadaljnjega razvoja. Ljubljanska nadškofija se je namreč odpovedala zahtevku za denacionalizacijo drugih vojaških kom-

pleksov in površin v Šentvidu. Prav tako se je nadškofija odpovedala denacionalizacijskemu zahtevku za povrnitev nepremičnin na Pokljuki, kjer je bila naj-

bolj žgoča prav rešitev lastniškega vprašanja za biatloni center na Pokljuki s pripadajočim objektom. Erjavec je poudaril, da sta se s takšnim načinom poravnave strinjala tako državno pravobranilstvo kot zastopnik javnega interesa.

Kot je dejal nadškof Uran, je dogovor o podpisu te poravnalne pogodbe dokaz, da so mogoči tudi takšni kompromisi, ki zadovoljujejo vse vpletene strani. Za podpis pogodbe je dejal, da je koristen tako za Slovensko vojsko kot za vrhunski šport, saj je po njegovih besedah biatloni teren na Pokljuki ne le narodnega, temveč tudi mednarodnega pomena. Navedena pogodba tako dokončno ureja razmerje pogodbenih strank. Zavod sv. Stanislava pa je s tem podpisom dobil priložnost, da vrnjeni kompleks čim hitreje namensko uredi in ga začne uporabljati.

Naj spomnimo, da je denacionalizacijsko zahtevo po vrnitvi ozemelj v Šentvidu že leta 1992 vložil takratni nadškof Alojzij Šuštar, zato se mu je nadškof Uran ob podpisu pogodbe za njegov prispevek še prav posebej zahvalil. **G. D.**



Obrambni minister Karl Erjavec ter ljubljanski nadškof in metropolit Alojz Uran sta slovesno podpisala zunajupravno poravnalno pogodbo, ki govori o vrnitvi dela vojaškega kompleksa v Šentvidu nadškofiji. Nadškofija pa se je odpovedala zahtevam po preostalem ozemlju v Šentvidu in delu nepremičnin na Pokljuki, ki zajemajo tudi biatloni center.

16 let Slovenske demokratske mladine

Pretekli konec tedna je v Izoli potekal posvet podmladka Slovenske demokratske stranke, ki je bil hkrati priložnost za proslavo 16-letnice organizacije.

V idiličnem okolju, ki ga je kljub mrazu in burji zbranim ponudila Obala, so člani Slovenske demokratske mladine (SDM) končali priprave na 10. kongres, na katerem naj bi januarja izvolili novo vodstvo, dopolnili program in spremenili nekatere člene statuta.

Prijetno druženje je tako podalo roko burnim, a konstruktivnim razpravam. Njihova skupna ugotovitev pa je bila, da SDM nujno potrebuje večji izvršilni odbor, ki bo kos čedalje pomembnejšemu področju mednarodnega sodelovanja, posebno v odnosu do evropskih institucij. Pomemben korak v tej smeri je pridobitev statusa pridružene članice YEPP, podmladka Evropske ljudske stranke, kar bo nedvomno pripomoglo k uveljavljanju slovenske mladine v evropskem političnem prostoru tudi v luči skorajšnjega pred-

sedovanja naše države Evropski uniji. Prav tako so se v SDM zavzeli za podporo vladnim reformam, saj se zavedajo, da jih tako Slovenija kot slovenska mladina potrebuje. Zato se nameravajo dejavno vključiti v razprave o njih, da bi predlagane ukrepe še izboljšali.

Vrhunec posveta je bilo slovesno zaznamovanje 16. obletnice nastan-

ka SDM. Večer, ki so ga poživili s pesmijo in plesom ter dogodku primerno pogostitvijo, so s svojo navzočnostjo zaznamovali šolski minister in podpredsednik SDS Milan Zver, prihodnji veleposlanik na Hrvaškem Milan Orožen Adamič, poslanka DZ Eva Irgl, predsednik Kluba senjork in senjorjev pri SDS Ivan Bizjak in drugi. Mlade je

uvodoma pozdravil predsednik lokalnega odbora stranke Bojan Zadel.

V nagovorih sta predsednica SDM in poslanka Alenka Jeraj ter minister Zver spomnila na dolgo in uspešno prehojeno pot. SDM je kot prvi podmladek kakšne politične stranke postavila zahtevo po samostojni slovenski državi, kasneje pa se je pogosto oglašala s svojimi kritičnimi mnenji v javnih razpravah, ne nazadnje tudi s številnimi akcijami, namenjenimi krepitevi narodne zavesti. Zelo odmevna je bila letošnja akcija ob dnevu državnosti, v kateri so predstavili "Slovenijo, deželo velikih ljudi".

Minister za šolstvo in "minister vas, mladih", kot se je predstavil Zver, je navzoče opogumil pred izzivi, ki čakajo Slovenijo. Govoril je o reformah, ki jih namerava vlada kljub številnim nasprotovanjem izpeljati v dobro naše države. Čeprav gre za nepriljubljeno potezo, ki lahko SDS stane zmage na naslednjih volitvah, so reforme nujne za prihodnjo blaginjo. Pri tem je Zver dodal, da gre za odgovornost do mlade generacije, sicer bo ta čutila dolgoročne negativne posledice odlaganja z reformami. **M. V.**



Posvet SDM, ki mu predseduje poslanka Alenka Jeraj, je potekal v sproščeni, a ustvarjalni ozračju ob praznovanju "rojstnega dne" podmladka.

Na robu prepada

Kriza v ljubljanski mestni koaliciji se zaradi samovolje županje Danice Simšič čedalje bolj pogloblja. Trenja v koaliciji LDS in SD niso nič novega. Toda patpoložaj, ki se je zaradi relativne bližine lokalnih volitev jeseni 2006 zdel neizogiben, je v zadnjih dneh doživel opazne pretrese. Za prvo potezo je poskrbel predsednik LDS Jelko Kacin, ko je z izjavo, da je Ljubljana "bolana", kar zadeva posamezna ravnanja v stranki, oštel "uporne" mestne svetnike, ki zadnjih nekaj mesecev v mestnem svetu (MS) sestavljajo frakcijo stranke. Če svetniki ne bodo znali spremeniti svojega neracionalnega ravnanja, meni Kacin, lahko stranka v MOL na naslednjih lokalnih volitvah "odkoraka v zgodovino". Dodaten pritisk na frakcijo je povzročil podžupan Igor Omerza, ki je zagrozil z odstopom, če se samostojni svetniki LDS ne bodo spametovali. Po njegovo frakcija s kritiziranjem tako županje kot koalicije deluje, kot bi bila opozicija, kar pa je samostojni svetnik Janko Möderndorfer zavrnil in zatrdil, da samostojni svetniki ostajajo v koaliciji in se tako tudi vedejo.

Simšičeva zahtevala odstop

Nepričakovano potezo je v naslednjih dneh potegnila županja, ki je od treh občinskih načelnikov zahtevala, naj podajo odstopne izjave. Gre za načelnike oddelkov za gospodarjenje z zemljišči Natašo Turšič, za urbanizem Igorja Jurančiča in oddelka za gospodarske javne službe in promet Pavleta Klavs. Kot v primeru razrešitve direktorice mestne uprave Darje Glavaš je Simšičeva odločitev sprejela brez kakršnega koli posvetovanja s koalicijo. Ker sodi Turšičeva med vidnejše člane mestne LDS, je novica seveda spravila na noge koalicijsko partnerico. Dogodek je sprožil ugibanja o odstopu obeh eldeesovih podžupanov, Omerze in Slavka Slaka, možnost odstopa pa je napovedal tudi podžupan iz SD Miloš Pavlica. Najradikalneje se je v imenu frakcije LDS na županjino samovoljo odzval Janko Möderndorfer. Mestne svetnike SD in LDS je pozval na sestanek, na katerem bi brez županje poiskali rešitve za nastale razmere, saj verjame, da je mandat mogoče pripeljati do konca, za kar se čutijo odgovorne do volivcev. Županja se po Möderndorferjevem mnenju namesto soočanja z nepravilnostmi raje ukvarja z iskanjem krivcev. Ker Simšičeva svoje odločitve ni pojasnila, v frakciji domnevajo, da razrešena Turšičeva in Klavs nista bila dovolj kooperativna pri nekaterih spornih potezah. Med temi je Möderndorfer izpostavil podpis za MOL domnevno škodljive pogodbe s telekomunikacijskim podjetjem Gratel, kjer ni bil izveden javni razpis. Omenjene razrešitve pa bi ogrozile sprejetje in izvrševanje mestnega proračuna za leto 2006. Samostojni svetnik je oblikovanje frakcije znotraj LDS ocenil kot pravilno odločitev, saj so s tem dobili možnost opozarjanja na neuspešno vodenje MOL. Hkrati je znova zavrnil očitke o rušenju stranke in izrazil pripadnost LDS. Po njegovo je strankina statutarna komisija sama ugotovila, da ni pristojna za razpravljanje o nastanku frakcije. Namen frakcij, ki so v tujini nekaj običajnega, je povezovanje in ne razdiranje matične stranke, saj bi sicer sami že izstopili iz LDS, je pojasnil Möderndorfer.



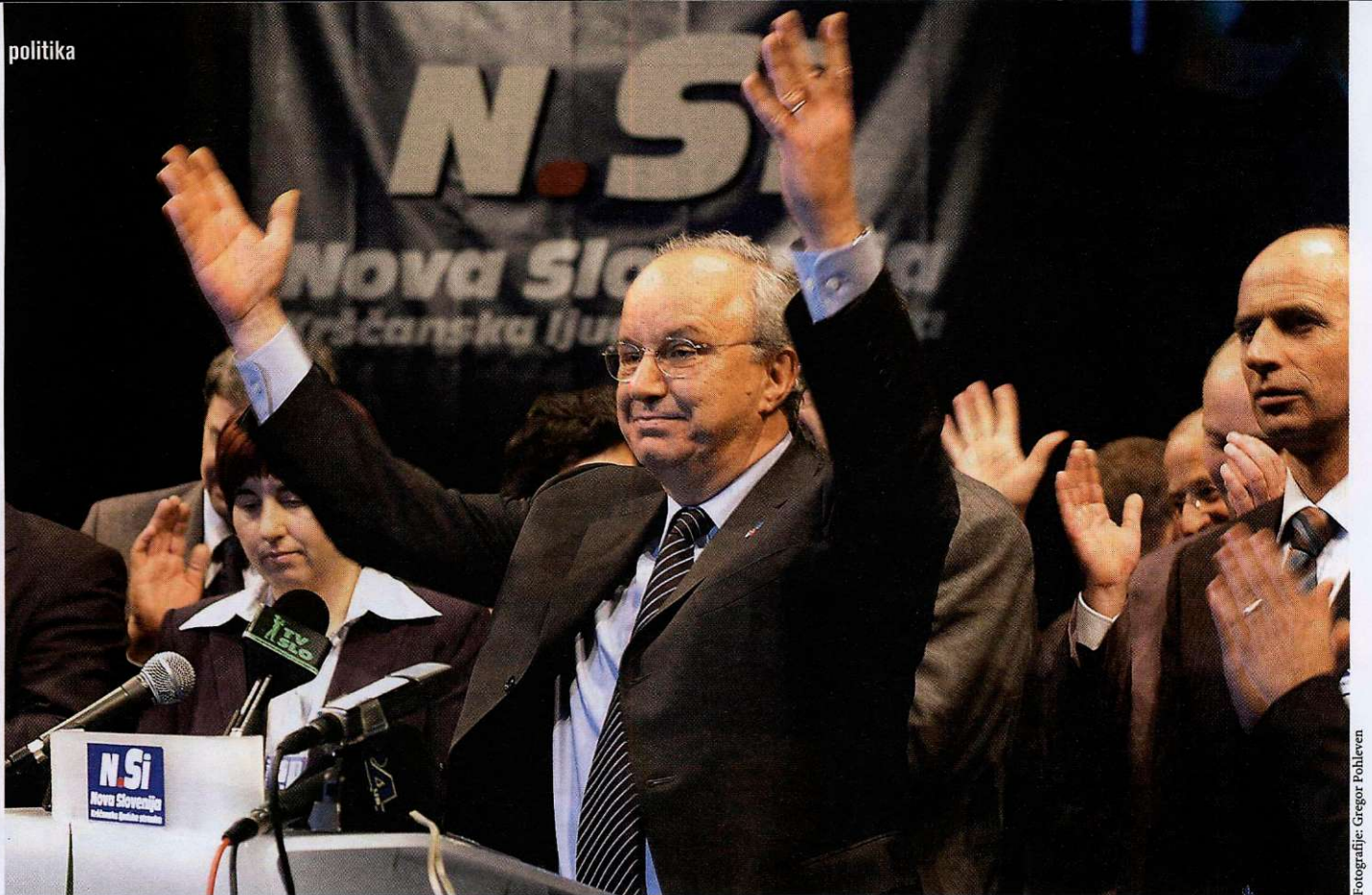
Poziv samostojnega svetnika Janka Möderndorferja k vodenju MOL brez Simšičeve za zdaj ni padel na plodna tla.

V frakciji ljubljanske LDS predvidevajo, da razrešena Turšičeva in Klavs nista bila dovolj kooperativna pri nekaterih spornih potezah županje. Odnosi v ljubljanski mestni koaliciji so tako čedalje bolj napeti.

Brezplodno posvetovanje

Zaradi urgentnih razmer so se vsi trije podžupani obrnili po nasvet na predsednika svojih strank. A dvodnevni posvet LDS v Celju prejšnji konec tedna ni prinesel pričakovanega razsvetljenja. Podobno nejasno je stališče predsednika SD Boruta Pahorja. Ta je sicer potrdil svojo podporo Simšičevi, čeprav se ni spustil v ocenjevanje pravilnosti njenih kadrovskih odločitev. Ob tem je izrazil željo, da bi se ljubljanska županja potegovala tudi za naslednji mandat, hkrati pa opozoril, da se kadrovske poteze vlečejo na začetku in ne proti koncu mandata. A tudi Pahor se do oddaje našega članka v tisk ni izrekel o nameri Miloša Pavlice, da odstopi. Glede na izrečeno podporo Simšičevi si Pahor želi ohraniti status quo. Na dlani pa je, da po prerekanjih znotraj koalicije in številnih aferah, ki so pretresle županovanje Simšičeve, tudi med Ljubljančani prekipeva. Tako Delo kot Dnevnik sta prejšnji teden vsak s svojo anketo izmerila naraščanje ljudskega nezadovoljstva. Skoraj 40 odstotkov Ljubljančanov po Dnevnikovi anketi ocenjuje delo mestne uprave kot slabo, dobra četrtina pa je podobno ocenila delo županje, ki je prejela povprečno oceno 2,75 (na lestvici od ena do pet). Delo je izide svoje ankete primerjalo z leto starejšim tipanjem javnega mnenja in ugotovilo, da je zadovoljstvo s Simšičevo vidno padlo. Za njeno vnovično izvolitev bi glasovalo 23,8 odstotka vprašanih, več kot polovica pa bi se jih zagotovo odločila za drugega kandidata. Kar polovica anketiranih je poleg tega delo mestnih oblasti ocenila kot slabo ali zelo slabo. Še en dokaz torej, da kljub čedalje pogostejšemu pojavljanju na javnih prireditvah, nenehnim pohvalam na njen račun v nekaterih medijih ter vsečim intervjujem Danica Simšič izgublja podporo ne le v lastni stranki ali v koaliciji, ampak tudi, kar je najpomembnejše, pri volilcih. Tako je le vprašanje časa in strankarskih računov, kdaj se bodo v koaliciji odločili, da za lastno politično preživetje žrtvujejo županjo.

Mitja Volčanšek



Fotografije: Gregor Pohleven

Bajuk odbil napad

Kongres Nove Slovenije (NSi) ni prinesel zamenjave v vrhu stranke. Tako bo stranko še naprej vodil Andrej Bajuk, ki pa se ji bo moral odslej bolj posvetiti. Izid glasovanja namreč kaže, da precejšen del članstva ni zadovoljen z njegovim dozdajšnjim vodenjem.

NSi si je za svoj drugi redni kongres, prvi je potekal pred štirimi leti v Rogaški Slatini, izbrala Novo Gorico, ki velja za tradicionalno volilno okolje SD in LDS in eno od mest, kjer z imeni svojih ulic in trgov še dandanes slavijo nekdanje komunistične revolucionarje. Kljub temu se v soboto v novogoriškem kulturnem domu, kjer je kongres potekal, ni dogajalo nič pretirano revolucionarnega. Potem ko sta že pred kongresom svojo kandidaturo odpovedala evropski poslanec Lojze Peterle in evropska poslanka Ljudmila Novak, je pred-

sedniško mesto znova pripadlo dozdajšnjemu predsedniku Andreju Bajuku, tri podpredsedniška mesta pa so zasedli zdajšnji vodja strankine poslanske skupine Alojz Sok, njen minister v Janševi vladi Janez Drobnič in Ljudmila Novak, četrti podpredsednik pa bo predstavnik NSi v svetu.

Bajuk: NSi se ni izneverila

Čeprav je bilo že pred kongresom jasno, da je del strankinega članstva

nezadovoljen z dozdajšnjim vodenjem stranke, njegov začetek ni kazal, da bo končni izid glasovanja tako tesen. Tako so delegati najprej brez večjih težav izvolili delovno predsedstvo kongresa, sprejeli njegov poslovnik in izvolili delovna telesa predsedstva. Za nekaj težav je poskrbel le Bajukov protikandidat Franc Vovk, ki je ob sprejemanju poslovnika predlagal, naj se vanj zapiše, da v delovnem predsedstvu ne morejo sedeti člani

(to je letelo na Alojza Soka, ki je kandidiral za podpredsednika stranke), ki hkrati kandidirajo za funkcije v stranki. Po krajšem posvetu s strankinimi pravniki, ki so zagotovili, da slednje ni v nasprotju s statutom stranke, je bil predlog zavrnjen, kongres pa je nadaljeval z delom.

Sledil je zanimivejši del kongresa, govor Andreja Bajuka. Bajuk je najprej na kratko orisal strankino zgodovino. "Danes smo se zbrali na



Stari novi predsednik NSi Andrej Bajuk je v svojem govoru delegate opozoril, da kritike, ki letijo na račun vodstva, niso vse dobronamerne; predvsem tiste ne, ki prihajajo od zunaj.



Veliki Bajukov predkongresni kritik Lojze Peterle je na kongresu nastopil s precej spravljivim govorom, nato pa odbrazil v Nemčijo na družabno srečanje.

Kam je odšel Peterle?

Ker je Lojze Peterle takoj po svojem nastopu zapustil kongres, so nekateri dvomili o iskrenosti njegovih pomirljivih besed, vendar se je pozneje izkazalo, da je imel za svoj odhod tehtno opravičilo. Odšel je v nemški Radolfzell, kjer je bil častni gost na sprejemu ob 25-letnici poslanskega dela nekdanjega prvega pooblaščenca kanclerja Kohla za Slovenijo Hansa Petra Repnika.

drugem kongresu pod geslom 'Nove možnosti Sloveniji'. To geslo stvarno povzema naše bistveno sporočilo, za kaj pravzaprav gre, za kaj se zavzemamo, čemu se trudimo in še načrtujemo. Ko smo pred petimi leti ustanavljali Novo Slovenijo, smo hoteli oblikovati drugačno politično dinamiko, ki bo po dolgih časih nenačelnih, pragmatičnih velikih koalicij, v katerih so bile izvorno demokratične stranke vselej v sporu same s seboj, prevzela vso odgovornost za to, da priпомoremo k oblikovanju politične paradigme, v kateri se ne bomo zadovoljili z drobtinami v vladah pod vodstvom strank komunističnega nasledstva, ampak bomo hoteli doseči veliko večje, veliko bolj smiselne cilje ... Danes je za nami že nekaj prehojene poti. Pred nami so odgovornosti, ki nikakor niso majhne. Politični trenutek na Slovenskem nas kliče k odgovornosti. Prepričan sem, da se tej odgovornosti Nova Slovenija ni izneverila. V novi vladi smo prevzeli štiri zelo pomembne, odgovorne resorje. Seveda, nekateri tarnajo in menijo, da bi bilo bolje prevzeti mesta, ki jih bremeni manjša odgovornost, mesta, ki prinašajo politične točke, navdušene vzklike množic. Odločili smo se drugače v prepričanju, da je vendarle današnji trenutek tak, da nas kliče k prevzemanju dejanskih odgovornosti pri vodenju države, k odgovornostim, ki so povezane s trdim delom, bistrimi idejami, dobrimi rešitvami v korist nas vseh."

V svojem nastopu je odgovoril tudi nekaterim v stranki, ki so nezadovoljni. "Razumem lahko tiste člane in simpatizerje Nove Slovenije, ki

opozarjajo, da stranka ni dovolj napredovala v teh petih letih, kar naj bi se odražalo na občinskih volitvah pred tremi leti in na državnoborskih volitvah lani. Veliko je bilo izrečenega o tehniki vodenja, delovanja; tudi o vsečnosti, sprejemljivosti, spretnosti predsednika. Pri vseh teh ocenah pa moramo vedno posvetiti posebno pozornost temu, ali gre za ocene iz lastnih vrst ali s strani naših političnih tekmecev ali nasprotnikov. Končno vsi dobro vemo, v kolikšni meri tudi od zunaj 'pomagajo' prepričevati javnost, da stranka ni dobro vodena, da nima jasnega obraza, da se uklanja večjemu partnerju v koaliciji. Izrečenim kritikam pozorno prisluhnem. Kritikam iz lastnih vrst posvečam največjo pozornost, saj so izrečene dobronamerno in v konstruktivnem duhu. Zlasti pred kongresom je razumljivo, da se ta vprašanja pojavljajo v večji meri, saj to navsezadnje pripomore tudi k temu, da skladno s temeljnimi izhodišči stranke uvedemo vse potrebne popravke. Prav gotovo pa ni dobro za strankino življenje in tudi njeno trdnost, če se ta vprašanja odpirajo kot stalnica, saj bi to lahko pomenilo, da nismo povsem prepričani v pot, ki smo jo izbrali, ko smo stranko ustanovili in zarisali njen jasni profil." Proti koncu se je predsednik Bajuk dotaknil še napovedanih vladnih reform: "Slovenija je do se-

daj odlašala s strukturnimi reformami, ki so potrebne, da zagotovimo boljšo prihodnost za nas vse v neizogibnih pogojih globaliziranega sveta. To ni samo ocena te vlade. Na to nas opozarjajo domači in tuji strokovnjaki, evropska komisija in mednarodne organizacije, ki sledijo razvoju dogodkov pri nas in po svetu. Dejstvo je, da čeprav smo do sedaj dosegli za marsikoga zavirljivo gospodarsko rast, gredo vsa opozorila v smer nevzdržljivosti sedanje politike. Tako kot se Evropa zaveda, da za svoj lastni obstoj in razvoj potrebuje reforme, ki bodo povečale konkurenčnost njenega gospodarstva, obdržale bistvene značilnosti njenega socialnega modela in zagotovile trajnostni razvoj – in to je bistvo lizbonske strategije –, mora tudi Slovenija v istem duhu uvesti določene spremembe."

Peterle umiril strasti

Po Bajukovem nastopu, ki so ga delegati večkrat pretrgali z glasnim ploskanjem, so se delegati posvetili poročilom organov stranke in spremembam programa ter statuta stranke. Največ zanimanja pa je veljalo temu, kaj bo v svojem nastopu povedal Lojze Peterle (slednji bi moral predstaviti poročilo o delu sveta stranke, a je nastop po pričakovanih izkoristil tudi za predstavitev svojih pogledov na dogajanje v stranki). Čeprav so nekateri pričakovali, da bo Peterle ostro

napadel Bajuka, je njegov govor vendarle izzvenel v spravljivem tonu. Kot je dejal, je bilo na svetu stranke in v sami stranki v zadnjih tednih mogoče slišati veliko kritičnih besed na vodenje stranke (svet naj bi bil zato tik pred kongresom sprejel posebno izjavo, s katero se je zavezal, da bo NSi postala stranka političnega centra z jasnimi demokratičnimi profili), kar pomeni, da stranka ima težave, vendar pa te niso takšne, da jih ne bi bilo mogoče premagati. Premagati jih je po njegovem prepričanju mogoče le s skupnim nastopom in enotnostjo. "Bistvenega pomena za stranko niso delitve in razhajanja znotraj nje, temveč vprašanje, kaj se bo v prihodnosti v Sloveniji dogajalo z demokratično politično opcijo. Nova Slovenija bo uspešna le, če se ne bo seštevila in če se ne bomo delili na Bajukove in Peterletove. Ne pustimo, da nas delijo na domobranca Bajuka in udbovca Peterleta. Edino kar nas mora zanimati, je smer, v katero bo le ta šla," je dejal Peterle. Pojasnil je tudi, katera je ta smer; "to je smer, ki vodi v politični center z jasnimi krščanskodemokratskim profilom", in dodal, da je NSi ta čas najbolj zanesljiva politična sila v Sloveniji.

Podmladek, seniorji in ženske ostajajo v izvršilnem odboru

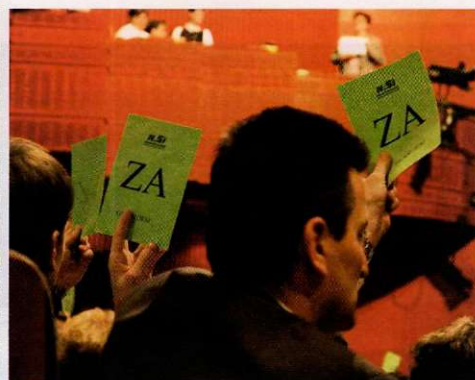
Po Peterletovem govoru, ki je, če sodimo po aplavzu, navdušil večino navzočih v dvorani, so delegati odšli na kosilo, po njem pa so se posvetili spremembam strankinega statuta. Med številnimi predlaganimi spremembami (večinoma gre za manjše spremembe) so delegati največ



Predsednik Mlade Slovenije Jernej Pavlin je med delegati precej lobiral za to, da bi podmladku stranke še naprej pripadalo eno mesto v izvršilnem odboru stranke, in to je bilo sprejeto.



Bajukov protikandidat Franc Vovk se je delegatom predstavil s skoraj enournim govorom, v katerem je posebej poudaril, da v vaški cerkvi vsako nedeljo igra orgle. Na koncu to ni zadoščalo, da bi premagal Bajuka.



Volitve predsednika so pokazale, da so delegati v svojih mnenjih o vodenju stranke precej razdeljeni. Bajuk ima zdaj do lokalnih volitev čas, da to popravi.



Boštjana Turka, ki je pred kongresom grobo napadal Lojzeta Peterleta, na kongresu ni bilo. Verjetno med nekaterimi delegati ne bi bil dobrodošel.



Med 281 delegati so bili vsi najpomembnejši člani stranke, med njimi vsi strankini ministri.

» pozornosti namenili predlogu statutarne komisije, da se iz statuta črta določba, da so člani izvršilnega odbora stranke avtomatično tudi predsednik strankinega podmladka (Mlade Slovenije), predsednik strankine zveze seniorjev in seniork in predsednica strankine ženske zveze.

Med pomembnejšimi statutarnimi spremembami, ki so jih delegati sprejeli na kongresu, je odločitev, da bo stranka namesto treh po novem imela štiri podpredsednike. Tri izmed njih bo izvolil kongres, eno mesto pa avtomatično pripada predstavniku NSi v zamejstvu.

Še najostreje so takšnemu predlogu nasprotovali člani Mlade Slovenije in obeh omenjenih zvez. Menili so, da gre za zveze, ki so za stranko zelo pomembne in si zato zaslužijo posebno mesto v odboru (podobno prakso naj bi poznali v vseh evropskih strankah), zagovorniki predloga pa so menili, da so na ta način diskriminirane druge organizacije znotraj stranke, ki so za stranko prav tako pomembne, pa v izvršilnem odboru nimajo svojega predstavnika. Po skoraj enournem ping-pongu med zagovorniki spremembe statuta in njenimi nasprotniki so dilemo razrešile volitve (te je bilo treba zaradi ročnega preštevanja

glasov in zelo tesnega izida ponoviti), na katerih so delegati odločili, da predsednikom omenjenih zvez še naprej avtomatično pripada članstvo v izvršilnem odboru stranke.

“Tesna” Bajukova zmaga

Pred koncem kongresa so bile še volitve, v okviru katerih je seveda vse najbolj zanimalo, kdo bo postal novi predsednik stranke. Napetost je bilo toliko večja zato, ker se je že med kongresom (zlasti ob nekaterih nastopih predstavnikov Mlade Slovenije, ki so za svoje dobronamerne kritike na vodenje stranke, kot so jih označili, poželi buren aplavz) pokazalo, da je tistih, ki so nezadovoljni z vodenjem stranke, več, kot je kazalo na začetku kongresa. Kljub temu na volitvah Andrej Bajuk ni dovolil presenečenja, čeprav njegova zmaga ni bila tako prepričljiva, kot je marsikdo pričakoval. Od 281 delegatov jih je namreč zanj glasovalo 143, za njegovega protikandidata Franca Vovka pa 105. V svojem govoru po izvolitvi se je Bajuk delegatom zahvalil za izraženo podporo, tistim, ki zanj niso glasovali, pa ponudil roko pomiritve: “Rad bi iskreno podal svojo roko vsem, ki niste bili za to ali pa se niste strinjali s tem izidom kongresa. Zavedati se moramo, da smo ena in ista družina, omrežje ljudi, ki jih ne vežejo gospodarski ali pa zasebni, individualni interesi, marveč vrednote ljudsko-krščanskega gibanja, ki so nam tako drage in so globoko, globoko zapisane v naših srcih. Prepričan sem, da bomo tisti, ki danes stojimo pred vami in ki ste jih vi izvolili, zmogli

prebroditi vse težave, tudi te, na katere ste me opozarjali v zadnjih dneh.”

Kongres in razmeroma tesna Bajukova zmaga sta pokazala, da znotraj druge največje vladne stranke obstaja velik del članstva, ki ni zadovoljen z njenim vodenjem. Slednje pomeni, da se bo moral Bajuk v prihodnje bolj posvečati stranki in dvigati njeno priljubljenost v javnosti, sicer se mu lahko že po naslednjih volitvah (prve bodo lokalne) zgodi izredni kongres. **Aleš Kocjan**

ANKETA

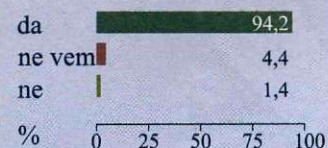
Ali Ljubljana potrebuje predčasne volitve?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

Odgovorite na www.demokracija.si

Rezultati preteklega tedna

Ali vam je vseh naša prenovljena spletna stran?



Glasovalo: 504

DEMOKRACIJA spletna

RUMENE STRANI
SLOVENIJA TEL

INTER
MARKETING

www.rumenestrani.com

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!



ŠTAJERSKI VAL

VEČ KOT 50 LET PRIJATELJSKE BLIŽINE



Uveljavili ljudsko voljo

Vlada je na svoji seji prejšnji četrtek sprejela predlog novele zakona o trgovini, ki je burila duhove predvsem med delodajalci. Vlada se je odločila v celoti spoštovati voljo državljanov, kot so jo izrazili na referendumu septembra 2003.

Po noveli zakona, ki bo začela veljati 1. januarja, bodo trgovine z najmanj življenjskimi izdelki lahko slovale do deset tednov v letu, neomejeno pa bodo ostale odprte le izjeme, ki bodo omejene na 200 kvadratnih metrov površine.

Po novem zakonu bo torej večina trgovin ostala zaprta ob nedeljah in zakonsko določenih prostih dnevih. Omenjene izjeme se nanašajo na prodajalne na bencinskih servisih, v bolnišnicah, hotelih, na letališčih, mejnih prehodih, železniških in avtobusnih postajah. Končni zakonski predlog odstopa od prvotnega, po katerem bi bile ob nedeljah zaprte le prodajalne z najmanj življenjskimi izdelki s prodajno površino, večjo od 200 kvadratnih metrov, vse manjše prodajalne pa bi ostale odprte brez omejitev. Predlog so spremenili zaradi zahtev NSi, DeSUS in SLS po doslednem upoštevanju referendumske odločitve.

Zakon vključuje tudi ukrepe za odpravo administrativnih ovir. Tako odpravlja obvezno prijavo obratovalnega časa prodajalne pristojni upravni enoti. Odločitev za mejo 200 kvadratnih metrov površine je bila spreje-

ta po natančnem pregledu ministrstva za gospodarstvo, kjer so ugotovili, da so znotraj te kvadrature vse obstoječe prodajalne, ki predstavljajo izjeme.

Priprava zakonskega predloga je res nekoliko zamujala, a po besedah ministra Andreja Vizjaka je bil razlog v usklajevanju med socialnimi partnerji, ki pa niso našli skupnega jezika. Zato je morala odločitev nazadnje sprejeti vlada. Kot je bilo pričakovati, so predstavniki Sindikata delavcev trgovine pri Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije, ki so prvotnemu predlogu nasprotovali, pozdravili odločitev vlade, hkrati pa pričakujejo, da bo predlog v parlamentu podprla tudi opozicija. V sindikatu zavračajo strašnje delodajalcev, da bodo zaradi novega zakona prisiljeni v množična odpusčanja in da se bo promet v trgovinah zmanjšal.

Spet grozili z obstrukcijo

V ponedeljek se je nadvse živahno začela redna novembrska seja državnega zbora, glavni vzrok pa je bila odločitev predsednika DZ Franceta Cukjatija, da opozicijskega predloga o preiskavi politične odgovornosti v zadevi Mercator ne da na glasovanje. Zaradi tega so poslanci LDS obstruirali uvodni del zasedanja.

Zahtevo za preiskavo je vložilo skupaj 31 poslancev LDS in SD z namenom ustanovitve preiskovalne komisije, ki bi preverila domnevno sporno prodajo deležev KAD in SOD v Mercatorju. Cukjati je svojo odločitev pojasnil z dejstvom, da je vsebina

zahteve opozicije že povzeta v dopolnjeni zahtevi koalicije. Z morebitno ustanovitvijo dveh komisij, ki bi preiskovali isto zadevo, naj bi po Cukjatijevo kršili temeljna pravna načela, pri čemer se je skliceval tudi na mnenje zakonodajno-pravne službe DZ. Kasneje je Cukjati novinarjem pojasnil, da bi uvrstitev na dnevni red samodejno pomenila odločitev o odreditvi preiskave, saj se DZ z določenim aktom le seznanja, ne pa tudi glasuje o njem.

V opoziciji so predsednikovi odločitvi močno nasprotovali. Milan Cvikl (LDS) je Cukjatiju očital kršenje ustave, zakonodaje in poslovnika parlamenta, saj je po njegovo DZ dolžan odrediti preiskavo na zahtevo 30 poslancev. Teatralen odhod poslancev LDS iz seje dvorane je toliko bolj nenavaden, ker se je Cukjati že prej odločil, da na sejo uvrsti le predlog 39 poslancev koalicije. Zadeva pa očitno ne bo prav kmalu dobila epiloga, saj so v SD napovedali upravni spor pred vrhovnim sodiščem, v LDS pa so na računskem sodišču zahtevali revizijo po njihovo sporne prodaje.

Obtožbe namesto vprašanj

Nadaljevanje ponedeljkovega zasedanja je bilo namenjeno poslanskim vprašanjem premierju in ministrom. Milan M. Cvikl (LDS) je Janšo vprašal o učinkih letos sprejetih ukrepov vlade na davčnem in gospodarskem področju in pri tem vladi očital, da bodo s predlaganimi spremembami zakona o dohodnini državljanji dodatno obdavčeni. Predsed-

nik vlade je repliciral, da se nima smisla braniti pred vnaprej izrečenimi obtožbami v obliki vprašanj. Janša se je tudi vprašal, kje so bili predlogi opozicije, ko je bila le-ta še na oblasti.

Mirana Potrča (SD) je zanimalo, katere predloge in rešitve v korist Katoliške cerkve načrtuje vlada na račun davkoplačevalcev, in namignil, da medsebojna naklonjenost vlade in RKC presega ustavno načelo o ločenosti Cerkve in države. Vlada ne podpira ali načrtuje nobenega ukrepa, ki bi bil v korist posebnega položaja RKC, je zatrdil premier, ampak poskuša doseči le normalen dialog z verskimi skupnostmi, ki so pomemben del civilne družbe. Za Janšo so Potrčeve trditve podtikanja in kažejo, da se nekatere stranke v glavnem ukvarjajo s kulturnim bojem.

Alojz Sok (NSi) je spraševal o pogodbi med Mercatorjem in zavarovalnico Triglav iz leta 2000, ko naj bi bil Mecator začasno prodal svoje delnice po ceni, ki je bila skoraj trikrat nižja od tržne. Janšev odgovor je bil, da vlada neposredno ne more ničesar storiti. Obstaja pa utemeljen sum, da je uprava Mercatorja kršila zakon o gospodarskih družbah. Morebitno oškodovanje bodo morali preučiti nadzorni organi Triglava, je pojasnil premier.

Vprašanje Zmaga Jelinciča (SNS) se je nanašalo na depolitizacijo sodne veje oblasti. Ta bi bila po Janševu v nekaterih primerih zelo potrebna, na kar kažejo tudi zapleti v zvezi s predsednikom ljubljanskega sodišča, ki zmanjšujejo ugled sodstva.

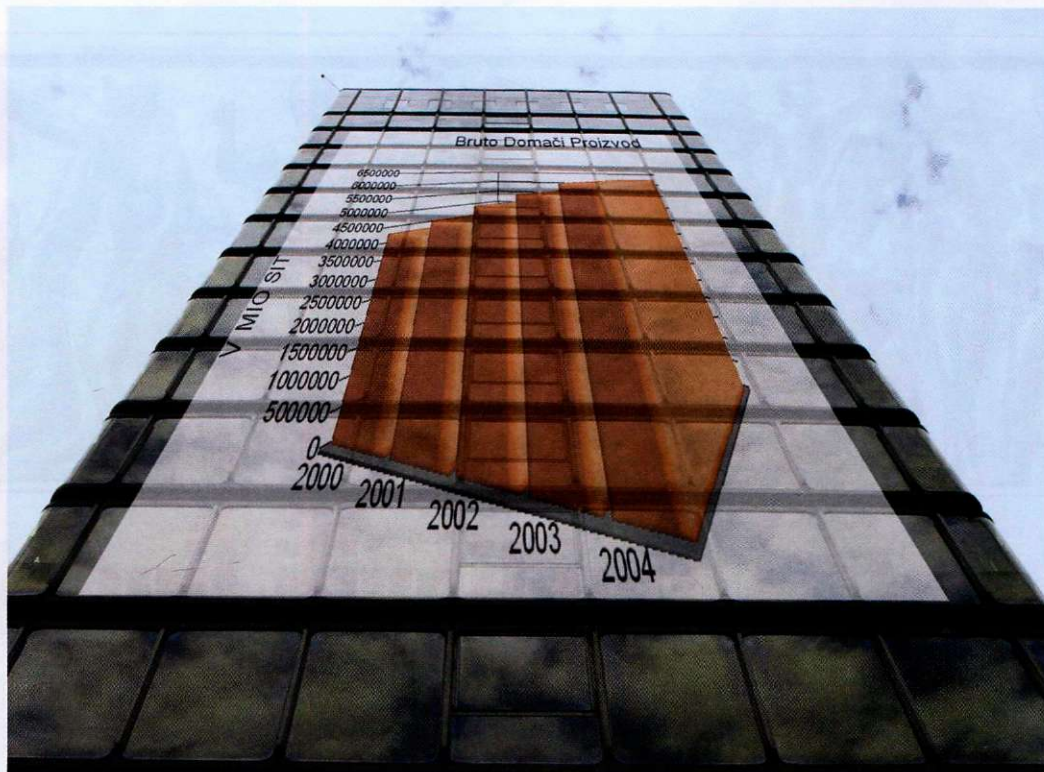
Mitja Volčanšek

Gospodarske reforme, ki jih je predlagala vlada, so povzročile takšno medijsko kampanjo, kakršne nismo imeli že od časa avnojske gonje proti Bajukovi vladi leta 2000.

Vse zavore, ki naj bi občasno vsaj na videz ustvarjale vtis objektivnih medijev, so popustile in priče smo izrazito neprofesionalnemu pisanju in poročanju mnogih novinarjev. LDS in SD (ZLSD), ki obvladujeta tisk in (še vedno) RTVS, napenjata vse sile, da bi Slovenkam in Slovencem prek medijev priskutile predlagane reforme.

Zavajanja o reformah

Reforme so seveda nujne in mnogi se tega zavedamo. Zavod za



Gonja proti reformam

oživitev civilne družbe je v medijski analizi v reviji Dignitas, založba Nova revija, že leta 2000 opozarjal na izsledke raziskave švicarskega inštituta IMD, po katerih je bila Slovenija na 44. mestu od 47 držav v mednarodni konkurenčnosti in na 45. mestu glede na transparentnost vladnih odločitev. Položaj Slovenije se v naslednjih letih ni izboljšal, analize v reviji Dignitas so pa tudi dokazovale, da mediji niso objektivno poročali o primerjavi našega gospodarskega stanja s tujino. Isto načrtno medijsko zavajanje se dogaja še danes, posebno še glede utemeljenosti reform.

Vodstva sindikatov napovedujejo stavke, ugotovimo pa lahko, da so orodje pod taktirko LDS in SD (ZLSD). Kje so bili sindikati, ko so pod vladami teh dveh strank razpadali veliki gospodarski sistemi, ko smo imeli afere TAM, Litostraj, vrste tekstilnih podjetij, kjer so bile delavke opeharjene za vse, stečajni upravitelji so pa za plačo več desetisoč mark na mesec vodili stečaje? Sindikatov takrat nikjer ni bilo, ker so bili v skladu z navodili

svojih političnih botrov tiho. Sedanje reforme so nujne, uvajajo jih vse države v EU zato, da bi bile konkurenčne in kos globalizacijskim pritiskom. Temu sindikati nasprotujejo in napovedujejo stavke, kar nima racionalne, ima pa politično razlago. Menim, da je tako medijska kampanja kot tudi nasprotovanje sindikatov posledica strahu LDS in SD (ZLSD), da bi bile reforme sprejete in da bi uspele. Stranki, ki si še nista opomogli od psihološkega šoka izgubljenih volitev, se že soočata z naslednjim šokom, ki ga predstavlja načrt za

gospodarsko uspešnost sedanje koalicije. Posledica je dezorientiranost, napadalnost in dirigirana sindikalna in medijska kampanja.

Nazadnjaštvo ŠOS

Pri vsem tem pa je najbolj groteskna Študentska organizacija Slovenije (ŠOS). Časnik Delo je objavil intervju z njenim predsednikom, intervju naj bi bil ostra kritika predlaganih vladnih reform, dejansko pa iz njega odsevata blišč in beda vodstva te organizacije. Objavili so 95 tez proti reformam vlade, kot pravi, po zgledu Martina Luthra pred

500 leti. Inteligenčna beda tega blišča je v tem, da je Luther s svojimi tezami utemeljil potrebne reforme za prihodnost, študentske teze pa poskušajo zagovarjati nadaljevanje obstoječega real-socialističnega stanja. Primerjava njihovega nazadnjaštva z Luthrovim vizionarstvom je intelektualno groteskna. Teze naj bi bile "ostra kritika napovedanih ukrepov", ob branju pa človek dobi vtis, da so bile napisane za kakšno gostilniško mizo, med njimi pa so tudi trditve, ki so eo ipso resnične, kot "univerze niso trgovine", "bolonjska reforma mora biti pravilno im-



Sindikati, ki tako ostro napadajo reforme, so orodje LDS in SD, saj so bili ob stečajih podjetij pod prejšnjo vlado vedno tiho.



Iz intervjuja s predsednikom ŠOS Miho Ulčarjem v Sobotni prilogi Dela odseva ta blišč in beda vodstva te organizacije.

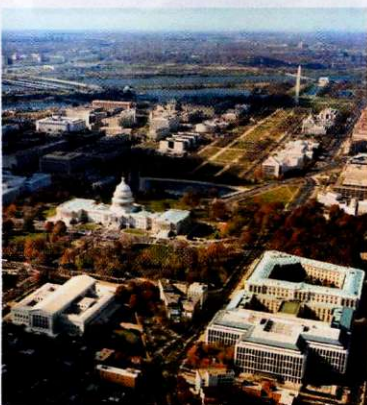
plementirana", "Slovenija je pravna in socialna država". Intelktualno bedo, da ne rečem pokvarjenost vodstva študentske organizacije pa dokazuje dejstvo, da iz prihodkov študentskega dela vsako leto organizira Marihuana marš, promocijo marihuane, ki je z zdravstvenega in socialnega stališča nesprejemljiva, s pravnega pa protizakonita. Predsednik študentske organizacije je absolvent Fakultete za policijske varnostne vede, vendar si upa kot prvo izmed 95 tez napisati, da je Slovenija pravna država, hkrati pa s svojim Marihuana maršem zavestno krši naš pravni red. Značilno je, da novinar Dela ne zazna te pravne kontradikcije pri osebi, s katero objavlja tri strani dolg intervju.

Najbrž je posledica medijske zapore, da od vseh slovenskih študentov in študentk, ki so študirali v ZDA, ne beremo ali ne slišimo nič. Ameriška in evropska mentaliteta se razlikujeta, poenostavljeno rečeno v tem, da Američani dajejo prednost individualni odgovornosti, Evropejci pa splošni državni socialni skrbi. Ker so vsi organizacijski sistemi tudi odraz mentalitete naroda, ne mislim, da je ameriški šolski sistem primeren za nas. A navedel bi rad nekaj osebnih izkušenj iz ZDA, ki neposredno nasprotujejo temu, kar beremo in slišimo v naših medijih.

Ameriški zgled

V ZDA so državne in zasebne univerze. Na državnih je šolnina nizka, šolanje je omogočeno vsa-

komur, ki to zares hoče. Tiste zasebne univerze, ki uživajo elitni status, so zelo drage, pa ne zato, ker bi ustvarjale dobiček, saj so neprofitne ustanove, ampak zato, ker ponujajo študentom najboljši predavateljski kader in najboljšo laboratorijsko opremo. Vsaka univerza ima svoja pravila, splošno pa velja, da morajo starši študenta predložiti ne le svojo davčno prijavo, iz katere je razviden dohodek družine, pač pa tudi seznam



V ZDA je šolanje omogočeno vsakomur, ki si to želi, študentsko delo pa je tako urejeno, da omogoča dovolj časa za študij.

celotnega premoženja družine, če želijo, da njihov sin ali hčerka lahko zaprosi za štipendijo ali za študentsko delo. Štipendije in študentsko delo se delijo po socialni upravičenosti prosilca. Študentsko delo poteka v režiji univerze, ki tudi določi število delovnih ur študenta tako, da mu ostane dovolj časa za sam študij. Študent mora opraviti vse izpite v določenih rokih, odlaganja študija ni.

Ne da bi primerjal naše in ameriške razmere, menim, da je ameriška ureditev študentskega dela vzoren, socialno korekten in transparenten odnos med študentom in univerzo. V slovenskem primeru pa so posredniki študentski servisi, kjer imajo na račun študentov direktorji milijonske plače, sami servisi so pa dobičkonosni in z denarjem študentov kupujejo podjetja in nepremičnine ter prirejajo Marihuana marš. Čudim se le, da študentje mirno prenašajo, da nekdo jemlje njihov denar. Upam, da bodo reforme, ki jih predlaga vlada, ta realsocialistični tranzicijski bastard, ki mu pravijo študentski servis, vsaj do neke mere spremenile. **Mag. Andrej Aplenc**



Kakšno bo vreme čez 6 dni?

Vremenska napoved za 6 dni vnaprej!



Prva slovenska televizija s šestdnevno vremensko napovedjo.



Info TV je slovenska televizija, ki celodnevno predvaja poročila vsakih 15 minut. V naših informativnih oddajah lahko spremljate tako dogajanje doma kot po svetu. Info TV lahko sprejemate samo preko kablinskih sistemov. Program je popolnoma brezplačen. Za več informacij pokličite vašega kabliskega operaterja.

Vremenska napoved za 6 dni je na sporedu v novicah, ki so 15 minut do in 15 minut čez vsako polno uro. Vremenska napoved "6 dni" najdete tudi na Mobitelovem mobilnem portalu Planet (Info/Vreme).

Naročnik oglasa Info TV, d.o.o., Novo mesto

Podpisovanje Osimskih sporazumov leta 1975 med Italijo in Jugoslavijo

Desetega novembra je minilo trideset let od podpisa Osimskih sporazumov, s katerimi je postala meja med Jugoslavijo in Italijo dokončna.

Sporazumi so začeli veljati po ratifikaciji parlamentov obeh držav podpisnic slabi dve leti kasne-



sti manj, kot dejansko smo. Očitno se je Repe kot prijatelj nekdanjega predsednika države Milana Kučana čutil dolžnega odzvati se na govor, ki ga je imel premier Janez Janša na slovesnosti v spomin vrnitve Primorske matici septembra v Portorožu. Na simpoziju je bil podan natančen prikaz tako uradne kot tajne diplomacije, ki je naposled pripeljala do popuščanja napetosti po zgledu Brandtove Ostpolitik in podpisa sporazumov.

Prva zareza v železni zavesi

je, a kolo zgodovine se je že začelo nezadržno vrteti naprej. Pomen sporazumov pa še zdaleč ni bil samo v določitvi meje, ki je dejansko obstajala vse od Londonskega memoranduma leta 1954, temveč v cellem sklopu določil, ki so pomagala preseči stare delitve in na obmejnem območju ustvarila prvo "odprto" mejo med kakšnima državama, ki ju je ločevala železna zavesa.

Normalizacija in implementacija odnosov

Pomen sporazumov je večplasten. Državi sta se med drugim v znamenitem 8. členu obvezali ohraniti vsaj enako stopnjo varstva manjšin, kot jo je določal poseben statut, priložen memorandumu iz leta 1954. Na podlagi sporazumov je bil kasneje noveliran Videmski sporazum o obmejnem osebne prometu, urejena so bila vprašanja gospodarskega in tehničnega sodelovanja, veliko simbolno dejanje je bilo odprtje Sabotinske ceste, ki je prek italijanskega ozemlja povezala Goriška brda z drugo Slovenijo. Iz sporazuma, ki je sprožil ustanovitev številnih plodnih meddržavnih komisij, sta sosedni sklenili sporazum o odškodnini za odvzeto premoženje v nekdanji coni B Svobodnega tržaškega ozemlja (t. i. rimski sporazum iz leta 1983), več mejnih prehodov so odprli ali prekvalificirali. Predvsem je razveseljivo, da je večina do-

ločb sporazuma zaživela, čeprav ostajajo tudi temne lise. Tako ni prišlo do odprtja proste carinske cone pri Fernetičih, sodelovanje med severnojadranskimi pristanišči je vse prej kot zgledno, odprto ostaja vprašanje vračanja umetnin in arhivov, leta 2001 sprejet varstveni zakon za Slovence v Italiji se ne izvaja.

Odmeven simpozij

Na pomen sporazumov izpred tridesetih let so opozorili tudi zgodovinarji in drugi strokovnjaki, ki so med 10. in 11. novembrom v Ljubljani in Kopru sodelovali na mednarodnem znanstvenem simpoziju. Le-tega je z uvodnim nagovorom počastil tudi slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel. Kot je dejal Rupel, so sporazumi "ustvarili ugodno politično klimo", na podlagi katere je Italija postala eden najpomembnejših gospodarskih partnerjev najprej Jugoslavije in danes

Slovenije. Na simpoziju smo lahko poslušali o ključnem vplivu Helsinške konference o varnosti in sodelovanju v Evropi leta 1975, ki je postavila nove standarde v mednarodnih odnosih. Te standarde sta prvi še istega leta uvedli Italija in Jugoslavija ter s tem položili enega od temeljev za otoplitev odnosov na razdeljeni celine. Seveda ni šlo za kratek proces; državi sta potrebovali desetletja, da sta po krizah okoli Trsta v štiridesetih in petdesetih letih presegle prastrah do sosedo.

Na simpoziju ni manjkalo polemičnih osti. Eno je ponudil dr. Božo Repe, ki je ob prikazu slovenske diplomacije v 20. stoletju zavrnil "staro protikomunistično tezo", po kateri bi Slovenci, če nas ne bi bremenil komunizem, dobili Gorico in celotno Beneško Slovenijo. Pri tem je Repe izpostavil šibkost kraljeve vlade v emigraciji in mnenje, da bi brez NOB dobili do-

Za izjavo o pomenu Osimskih sporazumov smo prosili dr. Jožeta Pirjevca, znanega tržaškega zgodovinarja in člana organizacijskega in programskega odbora simpozija.

Dr. Pirjavec je dejal, da je Osimo prinesel marsikaj, pri tem pa izpostavil pomen dokončnosti meje, kolikor je omogočil Sloveniji, da je odtlej začela voditi bolj sproščeno politiko. Po njegovo si je poleg tega brez Osimskih sporazumov težko predstavljati kasnejši razvoj slovenske pomladi v poznih osemdesetih. Po drugi strani, je kritično pripomnil Pirjavec, sporazumi niso odpravili konfliktov med obema narodoma, saj je vrsta dramatičnih dogodkov od prve svetovne vojne dalje preveč globoko zarezala v odnose med Slovenci in Italijani in pustila vse do danes bolečo sled. Tega pa Osimo ni mogel odpraviti, saj to navsezadnje niti ni bil njegov namen. Tukaj je bilo krivo pred-

vsem javno mnenje v Italiji, meni Pirjavec, ki še danes vidi v Osimskih sporazumih razlog za žalovanje za izgubljeno cono B. Osimo je nastal iz skupnega strahu pred Sovjetsko zvezo in pod pritiskom Washingtona, je prepričan Pirjavec, tako da je zdaj, v odsotnosti obojega vprašljivo, ali bomo znali Slovenci in Italijani premostiti stare zamere, saj je tokrat vse odvisno od nas samih. **Mitja Volčansk**



Zgodovinski pomen Osimskih sporazumov je dokazala udeležba na mednarodnem znanstvenem simpoziju v Ljubljani in Kopru.



Dr. Jože Pirjavec je izpostavil pomen sporazumov za kasnejši razvoj slovenske državnosti, hkrati pa opozoril na odprta vprašanja.

Evropska centralna banka napovedala dvig ključne obrestne mere. V našem portfelju so prodali Petrol in kupili Andritz AG.

Pretekli teden bo investitorjem v tuje vrednostne papirje ostal v lepem spominu, saj je kar nekaj indeksov doseglo rekordne vrednosti. Če je v preteklih tednih med vodilnimi svetovnimi indeksi rekorde dosegal le japon-



njavi tuje valute v domačo.

Nafta je kljub napovedim, da bi lahko zaradi hladnega vala prišlo do višanja njenega tečaja, izgubljala vrednost. V New Yorku je bilo treba za sod odsteti 57,2 dolarja, v Londonu pa 54,9 za Brent.

Tečaj slovenskih delnic so v preteklem tednu za malenkost padli v primerjavi s prejšnjim tednom. SBI 20 je teden končal pri vrednosti

Padali so rekordi

ski Nikkei 225, so se mu tokrat pridružili še ameriška tehnološka indeksa Nasdaq in S & P 500 ter indeks evropskih delnic Dow Jones Stox 600.

Kot smo omenili, ameriški indeks si že četrti teden zapored pridobivajo vrednost. S & P 500 je tako vreden

mesto po tržni kapitalizaciji. K rasti Nasdaq so pripomogle delnice Google, ki so prvič od začetka kotacije v avgustu 2004 presegle vrednost 400 dolarjev. Če k dobrim rezultatom dodamo še prevzemne aktivnosti, nizke cene nafte in zaupanje v ameriško

segl najvišjo raven od aprila 2002. Londonski FTSE 100 je dosegel 5.498,90, kar je najvišje po avgustu 2001. Nemški DAX se še naprej krepi nad vrednostjo 5.000 točk, njegova končna vrednost v petek pa je dosegla 5.123,50 točke.

Z Evropo je povezana tudi novica

4.610,22 točke. V petek je Gantarjeva KD Group lastniško vstopila v Delo in napovedala, da bo delež povečala do 25 odstotkov. Tako kot povsod po svetu bo tudi pri nas zanimivo spremljati decembrsko trgovanje, ko tečaj delnic ponavadi rastejo.

Portfelj 10 delnic na dan 18. 11. 2005

	Vrednostni papir	Trg	Indeks	Valuta	Število lotov	Tečaj ob nakupu	Tečaj 18.11.2005	Rast delnic v %	Skupaj v SIT
1	Software AG	Nemčija	TecDax	EUR	109	38.2	40.95	7.20	1,069,185
2	Norilsk Nickel	Rusija	RTS	USD	67	74.8	82.5	10.29	1,133,668
3	Continental	Nemčija	DAX 30	EUR	61	67.75	70.42	3.94	1,028,960
4	Andritz	Avstrija	ATX	EUR	50	83.01	83.01	0.00	994,198
5	Leoni	Nemčija	MDAX	EUR	159	26.2	25.4	-3.05	967,394
6	BASF	Nemčija	DAX 30	EUR	70	59.02	61.32	3.90	1,028,189
7	ETF Japonska	Amerika	ASQ	USD	411	12.26	12.55	2.37	1,057,895
8	Allianz	Nemčija	DAX30	EUR	35	119.2	122.35	2.64	1,025,757
9	Pif BIG	BIH	BIFX	BAM	811	10.06	9.8	-2.58	993,934
10	Badel	Hrvaška	CROBEX	HRK	103	300.05	270	-10.01	905,494

Denar v SIT 171,543 • Skupaj 10,376,218

Vrednost portfelja 04.11.2005 → 10,023,326 • Vrednost portfelja 18.11.2005 → 10,376,218 • Donosnost portfelja v odstotkih → 3.52 • Donos portfelja v SIT → 352,892

1.248,27, Nasdaq 2.227,07 in Dow Jones 10.766,33 točke. Delnice General Electrica so po dvigu napovedi glede dobička pridobile vrednost, kar je omenjeno podjetje postavilo na prvo

osrednjo banko, potem lahko napovedamo še vroč mesec december, ko delnice ponavadi močno rastejo.

Na stari celini je indeks evropskih delnic Dow Jones Stox 600 v petek pre-

o dvigu ključne obrestne mere. Guverner Evropske centralne banke Jean Claude Trichet je na eni izmed konferenc trgu dal jasno znamenje, da lahko 1. decembra pričakuje dvig obrestne mere. Dvig ključne obrestne mere bi bil prvi te vrste v zadnjih petih letih. Valutni trg se je na novico odzval z dvigom vrednosti evra.

Japonski indeks Nikkei 225 je minuli teden pridobil vrednost po za slugi izvozno usmerjenih podjetij, kot so avtomobilski in elektronski podjetja. Analitiki pričakujejo, da bodo japonska izvozna podjetja pridobila zaradi zdajšnje slabosti japonskega jena. Zaradi nizkega tečaja jena v primerjavi z dolarjem so japonska podjetja bolj konkurenčna na tujih trgih, dodaten dobiček pa ustvarijo pri me-

Naš portfelj je v dveh tednih, odkar spremljamo donos, zrasel za dobrih 350 tisoč tolarjev ali 3,52 odstotka. V zadnjem tednu smo prodali delnice Petrola po 68.573 tolarjev, kolikor je znašal petkov enotni tečaj. Pri prodaji smo ustvarili 12,26-odstotni kapitalski dobiček. Menimo namreč, da lahko tečaj delnice pade, če ne bo novih pozitivnih informacij o vstopu strateškega partnerja v lastniško sestavo. Za del kupnine, v višini 1 milijon tolarjev, smo kupili delnice Andritz AG, 171.543 tolarjev pa smo pustili v denarju. Andritz je avstrijsko podjetje, ki se ukvarja s tehnologijo. Dobri rezultati in dobre napovedi za prihodnost pa so razlog, da smo delnico uvrstili v naš portfelj.

Boštjan Kramberger,
Kapitalska družba, d. d.

Vplačevanje za prihodnost se izplača že danes

Z vplačevanjem premij prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, si lahko že letos znižate svojo dohodninsko osnovo. Tako si poleg varnejše finančne prihodnosti, zagotovite višjo davčno olajšavo že zdaj.

www.kapitalska-druzba.si



KAPITALSKA DRUŽBA

Komisija vladnega urada za Slovence v zamejstvu in po svetu je za izdajatelja svoje revije izbrala popolne nepoznavalce problematike. Ti so se doslej izkazali le pri izdajanju revij za malčke in njihove mamice, kjer so vsebino podredili ozkim oglaševalskim interesom. Pri izbiri naj bi bila kršena tudi določila zakona o javnih naročilih.

Urad Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki ga vodi državni sekretar Franc Pukšič,



Blamaža pri izbiri

je pred časom pripravil javni razpis za izbor izdajatelja osrednje revije za Slovence po svetu. Hkrati s tem je podal tudi predlog za sofinanciranje revije v naslednjih petih letih, po katerem bo izbrani ponudnik od 2006 do 2011 iz državnih sredstev prejel skupaj 200 milijonov tolarjev. Po naših podatkih se je na razpis prijavilo 7 ponudnikov, med drugimi Mohorjeva družba, Družina in Nova obzorja. Slednja je izdajateljica tednika Demokracija. Na uradu so za izdajatelja izbrali do zdaj praktično neznano družbo Otroci, d. o. o., iz Ljubljane.

“Svoje” izdelke bodo lahko oglaševali na račun davkoplačevalcev

Izbira družbe, ki je v lasti Edvarda

Vrtačnika in družbe MED IN, ta pa v lasti Edija Hočvarja, je bila popolno presenečenje. Še večje je sledilo, ko smo razkrili nekatere podrobnosti. Ugotovili smo namreč, da gre pri družbi Otroci, d. o. o., registrirani februarja leta 2003 v Ljubljani, za družbo z enim zaposlenim, ki je lani ustvarila slabih 28 milijonov tolarjev prihodkov (leto pred tem 13 milijonov), ukvarja pa se predvsem z izdajanjem brezplačnih revij za otroke in njihove mamice, revije pa financirajo izključno z oglasi, in to večinoma z oglasi družbe Ariel, ki prodaja pralna sredstva, plenice in druge higienske pripomočke. Pri tem ni zanemarljivo, da sta ustanovitelja družbe Ariel (za Slovenijo),

ki deluje na Šmartinski cesti 152 v Ljubljani, Edi Hočvar in (njegova) družba MED IN. Ariel je po Sloveniji zelo razvejen, saj je poleg ljubljanske še ustanovitelj družb v Sloveniji Gradcu in Železnikih, poleg tega ima 19 poslovnih enot po Sloveniji. Družba MED IN, katere edini lastnik je Edi Hočvar, v njej pa ni nobenega zaposlenega, je bila registrirana konec leta 2002 v Ljubljani, v teh letih pa ni dosegla omembe vrednega prihodka. MED IN pa se pojavlja kot soustanoviteljica številnih drugih gospodarskih družb. Če pogledamo, kdo je Edi Hočvar, ki naj bi prek družbe Otroci, d. o. o., in Edvarda Vrtačnika prišel do 200 milijonov tolarjev proračunskega denar-

ja, revijo za Slovence zunaj meja pa teoretično lahko izrabil za brezplačno oglaševanje izdelkov Ariel, ugotovimo, da gre za nekdanjega nogometaša jugoslovanske reprezentance, dejavnega tudi v Nogometni zvezi Slovenije. Vrtačnika pa so pred kratkim na komercialni televiziji predstavljali kot predstavnika Založbe Pasadena, čeprav ga med uradnimi viri v tej založbi ni mogoče zaslediti.

S čim naj bi bili boljši?

Po naših podatkih je družba Otroci, d. o. o., na razpisu ponudila precej slabše pogoje kot drugi, pri tem pa ni zadostila niti razpisnemu pogoju dosedanjih izkušenj s tematiko, ki jo bo obravnavala nova revija. Po-



Fotografije: Gregor Robles in Arhiv Demokracije

Vladni urad je izdajo revije za Slovence po svetu in v zamejstvu zaupal družbi Otroci, d. o. o., ki se je doslej izkazala le z izdajo revij, katerih vsebino je podredila predvsem oglašom za izdelke, ki jih je nato Edi Hočvar (lastnik podjetja MED IN, d.o.o., in s tem posredno lastnik Otroci, d.o.o.) prodajal prek svojih lastniško povezanih družb.

Dr. Janez Dular, član komisije, je izbiro drugih članov označil kot neustrezno in nerealo, zato je sejo zapustil.

Poučna primerjava

Vodstvo Novih obzorij, ki se je pritožilo na izbiro vladnega urada, nam je posredovalo naslednje podatke:

Razlike med predlogom Novih obzorij in izbranim izvajalcem

	Nova obzorja	Otroci
Naklada:	3.000 izvodov	3.000 izvodov
Obseg revije:	68 strani	52 strani
Frekvenca:	12 številčk	12 številčk
Strani na leto:	816	624
Cena za izvod:	600 SIT	brezplačno
Prosta prodaja:	DA	NE
Izkušnje s tematiko:	DA	NE
Spletna stran:	kot portal	prenos pdf-jev
Dodatno:	CD z zvočnim zapisom člankov iz revije	-

Iz podatkov je razvidno, da je družba Nova obzorja s 5 zaposlenimi in dobrimi 173 milijoni tolarjev letnega prihodka v primerjavi z družbo Otroci z 1 zaposlenim in 28 milijoni tolarjev celotnega prihodka dala bistveno boljšo ponudbo. Pri tem je treba omeniti še elaborat na 44 straneh, ki so ga izdelali na Novih obzorjih in ga predložili na razpis. Kljub temu so člani izbirne komisije v sestavi Rudi Merljak (predsednik), Tatjana Lesjak - Klun, Anton Gogala, Melita Steiner, Milena Domjan, Biserka Močnik in Natalija Toplak raje izbrali družbo, ki nima nobenih izkušenj na tem področju, vse je šele v povojih in "na papirju".

leg tega naj bi bila ta družba že v času razpisa v privilegiranem položaju, saj naj bi bila Tatjana Lesjak - Klun, članica razpisne komisije, vodstvo podjetja Otroci na dodatnih pogovorih povprašala, ali bi bili pripravljene odkupiti bazo naročnikov od Slovenske izseljenske matice, in dobila pritrdilen odgovor. Po naših informacijah Lesjakova drugih ponudnikov tega ni vprašala, prav tako tega pogoja ni bilo v razpisni dokumentaciji. Po naših podatkih se je na seji komisije, kjer so izbirali "najboljšega" ponudnika, zgodilo tudi naslednje: dr. Janez Dular je izbiro podjetja Otroci označil kot neustrezno in nerearno, nato pa je sejo komisije predčasno zapustil. Po nekaterih informacijah naj bi veliko vlogo pri izbiri te družbe imela Marija Šterbenc, nekdanja poslovna sekretarka časnika Slovenec, ki jo ima večina nekdanjih zaposlenih in drugih sodelavcev tega časnika še danes v slabem spominu. Prav njeno ime so v družbi Otroci, d. o. o., navedli med člani šele načrtovanega uredniškega odbora. Obljubili so tudi zaposlitev glavne urednice nove revije. Po naših podatkih naj bi bila to Karolina Vrtačnik, žena ali sorodnica Edvarda Vrtačnika, sestanovitelja družbe, ki je urednica me-

sečnika Delničar pri časopisni hiši Delo. S problematiko Slovencev v zamejstvu torej nima nič skupnega.

Najmanj dva pritožnika

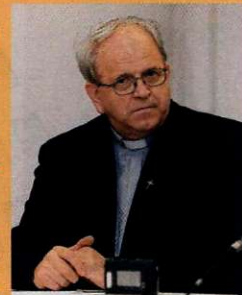
Na izbiro izdajatelja sta se pritožili družbi Nova obzorja in Založba Družina. V imenu Novih obzorij je pritožbo sestavil odvetnik Lado Arčon, saj je presodil, da je bilo v razpisu več kršitev zakona o javnih naročilih. Toda glej ga, zlomka: ko so v vodstvu Novih obzorij 9. novembra letos pisno zahtevali podaljšanje pritožbenega roka, saj jim od 7. do 9. novembra ni bil omogočen vpogled v dokumentacijo izbranega izdajatelja, so na uradu to vlogo zavrnili, družbe pa o tem niso niti obvestili. 10. novembra je nato Rudi Merljak, predsednik komisije, zahtevo za vpogled v dokumentacijo še ustno zavrnil. Po nekaterih podatkih naj bi bil podobno odločitev sprejel tudi Franc Pukšič. 11. novembra je nato odvetnik Arčon v imenu družbe Nova obzorja vložil pritožbo zaradi kršitev določil 50. člena zakona o javnih naročilih. Predlagal je tudi, da se do rešitve pritožbe pogodba z izbranim kandidatom ne podpiše, saj je sklep komisije o izbiri kandidata določal, da se pogodba z izbranim izvajalcem podpiše ne glede na morebit-

Izjave prizadetih

Komisija ni upoštevala vseh razpisnih pogojev

Dr. Janez Gril, direktor Založbe Družina: Zakaj ste se pritožili na izid oziroma kaj se vam zdi sporno pri poteku razpisa in ocenjevalnih kriterijih?

Založba Družina je ena od sedmih založb, ki so se prijavile na omenjeni razpis. Kdor se prijavi, mora računati tudi na to, da ne bo izbran. Zato moram jasno povedati, da se nismo pritožili zato, ker nismo bili izbrani. Izbor je zadeva komisije. Pritožili smo se zato, ker po našem mnenju komisija pri svoji odločitvi ni upoštevala vseh razpisnih pogojev. Med razpisnimi pogoji je bilo zapisano, da bodo "prednostno obravnavani projekti predlagateljev, ki so se s tovrstno izdajateljsko dejavnostjo že ukvarjali". Izbrana založba tovrstnih izkušenj nima.



Menite, da so "nenavadni" odločitvi komisije botrovali kakšni zunanji vplivi?

Razmer ne poznam. Nimam razlogov, da bi podvomil o neodvisnosti komisije.

Kako komentirate zavlačevanje v zvezi z vpogledom v dokumentacijo, ki je bila podlaga za sestavo pritožbe? Se vam zdi, da morda niste imeli vpogleda v vse relevantne dokumente in informacije?

Ker stvari ne poznam, jih ne morem komentirati. Naša pritožba temelji na prepričanju, da razpisna komisija pri svoji odločitvi ni upoštevala vseh razpisnih pogojev.

Komentar Simona Ozvatiča iz Celjske Mohorjeve družbe:

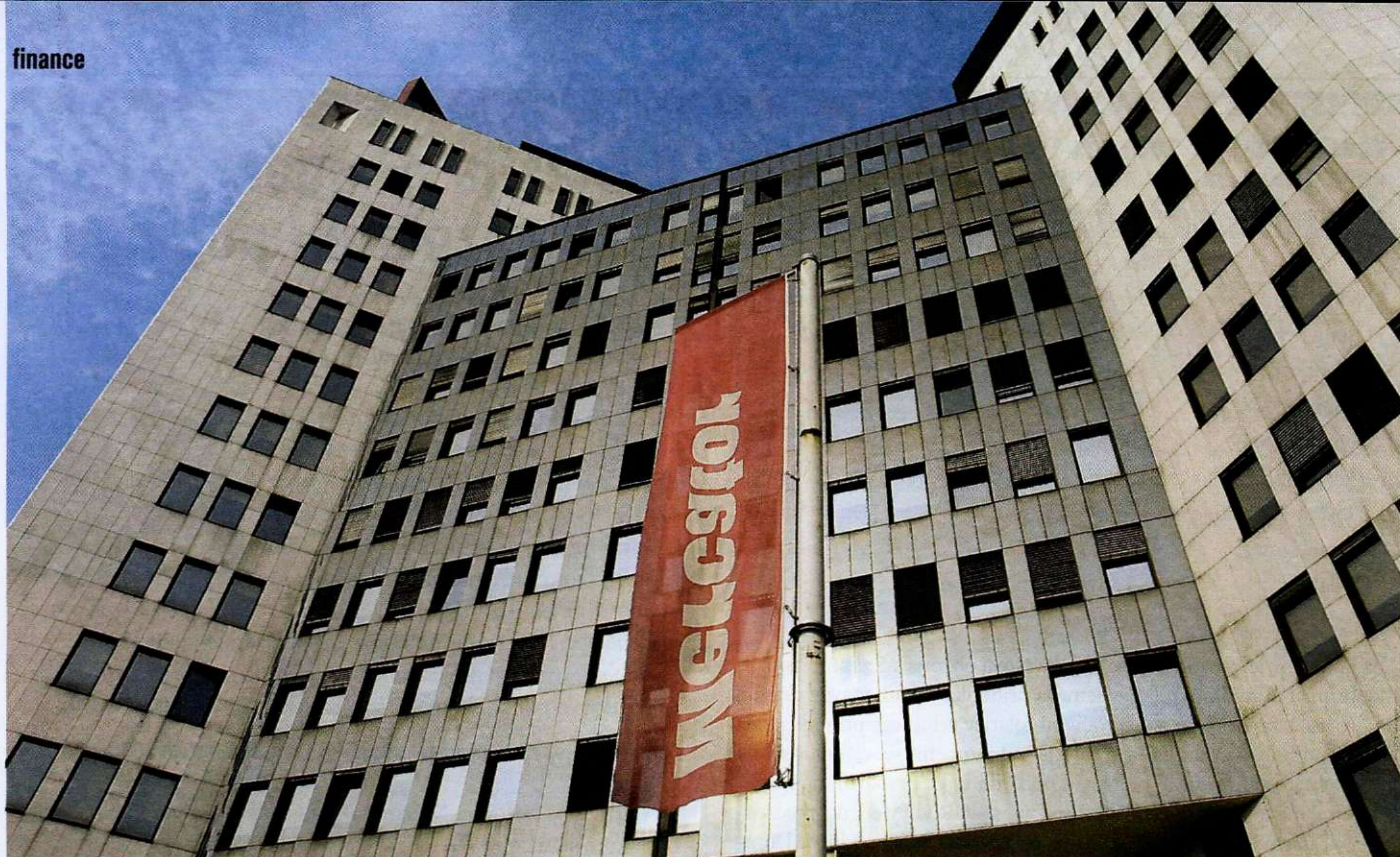
"Oktober 2005 smo se v predvidenem roku prijavili na javni razpis Urada Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu za izdajanje osrednje revije za Slovence po svetu. Dne 3. 11. 2005 so nas z urada obvestili, da je bilo na razpisu izbrano podjetje Otroci, d. o. o. Na izid javnega razpisa se nismo pritožili, vendar smo prepričani, da Celjska Mohorjeva družba z dolgoletnimi izkušnjami izdajanja in z vzpostavljenimi močnimi vezmi z zamejci in izseljenci po vsem svetu popolnoma ustreza razpisnim zahtevam in je bila tako gotovo eden najprimernejših kandidatov za izdajanje revije. Zaupamo pa, da urad razpolaga s trdnimi argumenti, z bogatimi izkušnjami in močnimi referencami, na podlagi katerih je na razpisu izbral podjetje Otroci, d. o. o." M. V.

ne pritožbe. Kako se bodo končale pritožbe, za zdaj ni znano, način dela in odločitev vladnega urada za Slovencev v zamejstvu in po svetu pa je še vedno nerazumljiv. Vprašljivo je tudi točkovanje obsežnih programov, ki so jih ponudili ponudniki za izdajo revije.

Bodo Slovenci v tujini in zamejstvu opeharjeni?

Na koncu lahko zatrdimo, da v uradu ne glede na izide pritožb najmanj dveh ponudnikov nikakor niso sledili temeljnemu namenu razpisa. To pa je izbira takšnega izdajatelja revije, ki bo v tujini živečim Slovincem

ponudil kakovostno ohranjanje narodne, jezikovne in kulturne identitete med slovenskimi rojaki, pomagal krepiti vezi med njimi, hkrati ohranjal njihove vezi s Slovenijo, slovensko javnost pa obveščal o delovanju Slovencev zunaj Republike Slovenije. Izbrani ponudnik z v programu napisanimi ljudmi, ki bodo za najmanj 40 milijonov tolarjev letno izdajali revijo, in z dosedanjimi predvsem dobičkonosno zastavljenimi vsebinami brezplačnih revij tega nikakor ne zagotavlja, saj na tem zelo občutljivem področju nima nobenih izkušenj. To pa je velika škoda. **Vida Kocjan**



Fotografije: Gregor Pohleven in Arhiv Demokracije

Jankovićevo slovo

Z mesta predsednika uprave Mercatorja je bil razrešen Zoran Janković, ki je to trgovsko podjetje vodil od leta 1997. Neuradni razlogi naj bi bili sporni posli Jankovićeve družine z Mercatorjem, iskanje sovražnega prevzemnika, zastoj pri širitvi poslovanja na nove trge in preveliki stroški poslovanja.

Ena glavnih novic zadnjih dni je gotovo bila, da je novi nadzorni svet Mercatorja na ustanovni seji, na kateri je za svojega predsednika izbral Roberta Šego iz Pivovarne Laško, iz nekrivdnih razlogov razrešil prvega moža družbe Zorana Jankovića. Vseh šest predstavnikov kapitala je razrešitev podprlo, notranji člani pa so predlogu nasprotovali (verjetno zato, ker so bili pod velikim vplivom sedaj že nekdanjega predsednika uprave). Novi predsednik nadzornega sveta (NS) Robert Šega (svetovalec uprave Pivovarne Laško, pomemben solastnik KD Groupa in tudi glavni koordinator sprememb na Delu) je v svoji kratki, a jedrnaty izja-

vi za medije k nekrivdnim razlogom dodal še sporazumno razrešitev, kar pa je Janković odločno zanimal. Po Jankovićevih besedah so želeli z njim oditi tudi preostali štirje člani uprave, vendar jim ni pustil, "saj bi to škodovalo podjetju". Nekdanji predsednik uprave Mercatorja še ne ve, kaj bo delal v prihodnje. Ob odhodu mu pripada odpravnina v vrednosti 24 plač (kar 152 milijonov tolarjev) in šestmesečno delovno razmerje, vendar bo ta čas verjetno izkoristil za dopust (ali sem sodi tudi morebitna kandidatura za županski prestol v Ljubljani?). Kaj bo storil s svojim delom dokapitalizacije in velikim številom "družinskih" delnic Mercatorja, se Janković še ni odločil.

Krivdni ali nekrivdni razlogi?

Zorana Jankovića naj bi bil novi nadzorni svet z mesta predsednika uprave Mercatorja tako hitro razrešil (že na svoji prvi seji) predvsem zato,

ker je ta domnevno iskal možnosti za prevzem, s katerim bi v Mercator vstopil večji partner, ki bi lahko sovražno mešal štrne načrtom največjih lastnikov Pivovarne Laško in Istrabenza in zavaroval Jankovićeve hrbet. Tako naj bi se bil pogovarjal z vsemi večjimi tu-

paj kupili več kot 29-odstotni delež v Mercatorju, Istrabenz 15,34 odstotka od Kapitalne družbe, Laščani pa 13,74 odstotka od Slovenske odškodninske družbe. Pred nedavnim sta Pivovarna Laško in Infond Holding (kjer imajo glavno besedo prav tako

Laščani) kupila še 7,16 odstotka delnic od družb iz Gantarjevega sistema KD. Prav novi lastniki naj bi zahtevali zamenjavo prvega moža družbe. Pivovarna Laško je prepričana, da je bila nedavna razrešitev Zorana Jankovića s položaja predsednika uprave Mercatorja zakonita



Konec Jankovićeve ere v Mercatorju



Bo novi predsednik uprave Mercatorja Žiga Debeljak?

jimi trgovci (kot je na primer britanski Tesco), ki delujejo v regiji in so ga bili pripravljeni sprejeti na pogovor.

Glasnejša ugibanja o Jankovićevevem odhodu so se v javnosti začela pojavljati že po vstopu Pivovarne Laško in Istrabenza v lastniško strukturo družbe. Družbi sta od Kapitalne družbe in Slovenske odškodninske družbe v začetku septembra sku-

in upravičena. Nadzorni svet Mercatorja je namreč na ustanovni seji Jankovića razrešil iz nekrivdnih razlogov, kar je pravica nadzornikov in jo opredeljuje tudi veljavna zakonodaja. Laščani še menijo, da je nadzorni svet imenovala skupščina delničarjev, kar pomeni, da mora slednji zastopati interese lastnikov in ne interesov uprave družbe. Za Lašča-

ne je zaskrbljivo dejstvo, da so se posli podjetij družine Jankovič prepletali z družbo Mercator, čeprav je Jankovič trdil, da je bilo poslovanje Mercatorja vedno transparentno in v skladu z zakonodajo. Uprava Pivovarne Laško je tako prepričana, da gre za klijentelizem v najpopolnejši obliki in da je takšno sodelovanje v poslovni praksi nenavadno, čeprav ni nujno nezakonito. Iz tega lahko sklepamo, da je bila razrešitev iz nekrivdnih razlogov izbrana predvsem zato, ker je postopek v tem primeru veliko preprostejši in hitrejši kot pri dokazovanju morebitnih krivdnih razlogov.

Igor Bavčar, predsednik uprave Istrabenza, pa je javno poudaril, da ima Mercator prevelike stroške poslovanja in da se bo v njem treba spoprijeti z marsičim, kar do sedaj še ni bilo storjeno. Z več koncev prihajajo tudi ocene, da je Mercatorjeva širitev na tuje trge prepočasna.

Prihodnost Mercatorja

Jankovič je Mercator vodil od oktobra 1997, pod njegovim vodstvom pa je postal največje slovensko podjetje po prihodkih z več kot 40-odstotnim tržnim deležem na področju slovenske maloprodaje in ena največjih trgovskih verig na območju jugovzhodne Evrope. Jankovičevih sposobnosti torej ni mogoče zanikati, čeprav se moramo pri tem zavedati, da tega nikakor ne bi mogel doseči brez izjemne podpore nekdanje vladajoče politike.



FM 102.1
99.5
Stereo
RDS

Radio VIVA

M.Sobota tel: 02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com



Pivovarna Laško, ki je po novem vodi Boško Šrot, je izpostavila Jankovičev klijentelizem.



Novi predsednik nadzornega sveta Mercatorja je Robert Segar.



Igor Bavčar je izpostavil prevelike stroške poslovanja Mercatorja.

Mercator je po poslovnih izidih v vzponu, zato je treba toliko več preudarnosti, da se stanje ohrani. Pomemben je torej pogled v prihodnost. Pogoj za dokončanje začetih projektov je uspešno izpeljana dokapitalizacija.

Skupina Mercator je v prvih devetih mesecih imela 298 milijard tolarjev prihodkov od prodaje, kar je 8,7 odstotka več kot v istem obdobju lani. Čisti dobiček skupine je poskočil za 115 odstotkov, na 9,6 milijarde tolarjev. Družba naj bi letos preseгла načrtovane prihodke za pet odstotkov, kar pomeni, da bo ustvarila dobrih 400 milijard tolarjev prihodkov. To je za okroglih sedem odstotkov več kot lani. Čisti dobiček celotne skupine je od 12 do 13 milijard tolarjev, kar je dvakrat več kot lani. Ker pa je jasno, da zahteva dokapitalizacija od posameznikov velike zneske (skupni znesek, ki pri vplačilu dodatnega kapitala pripade zaposlenim menedžerjem, je okoli 12 milijard tolarjev), je logično tudi, da bodo direktorji Mercatorja denar vložili samo, če bodo zaupali v prihodnost družbe. Seveda je bila že pri odobritvi dokapitalizacije ponujena možnost drugim trem upravičencem, da si porazdelijo morebitne neporabljene pravice.

Kdo bo zasedel njegovo mesto?

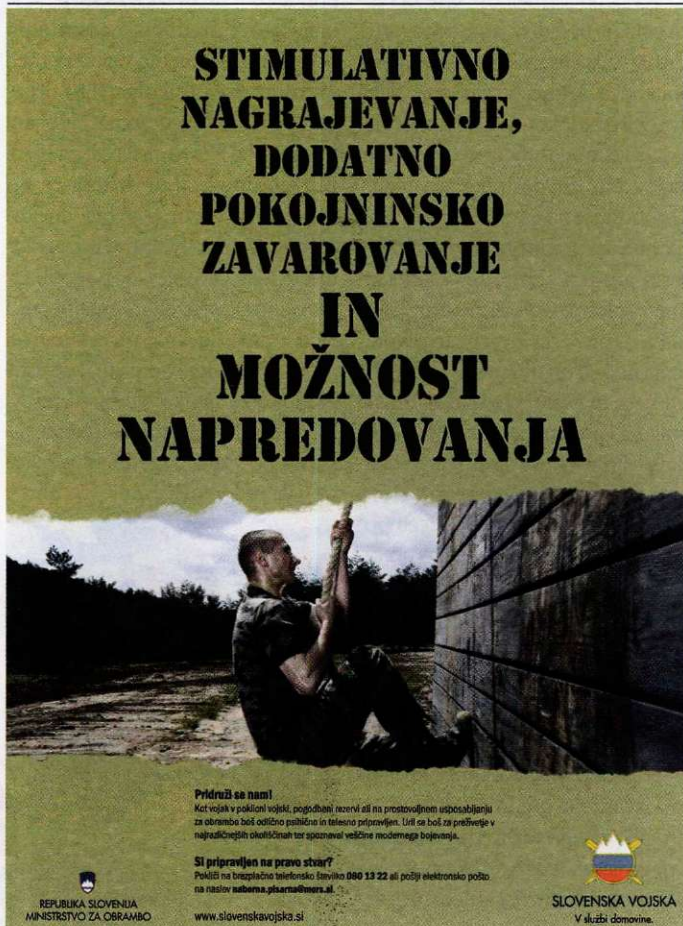
Več vprašanj kot dokapitalizacija in potek projektov pa ta čas poraja nova kadrovska izbira. Uradnih informacij, kdo bo novi predsednik uprave Mercatorja, ni. Pričakovati ga je mogoče do konca leta. Po neuradnih informacijah so se lastniki že dogovorili, da bo krmilo najboljšega sosedu prevzel "otrok Mercatorja" in "Jankovičev proizvod", 34-letni Žiga Debeljak. Ta je od leta 1999 do odhoda v Gorenje vodil sektor kontrolinga in računovodstva v Mercatorju, kjer so bila področja njegovega dela zlasti

strateški kontroling, strateške poslovne finance, računovodstvo, davčna politika in interna revizija. Debeljak je sedaj član uprave Gorenja, odgovoren za finance in ekonomiko. Do imenovanja novega prvega moža Mercatorja bosta naloge predsednika uprave opravljala člana uprave Marjan Sedej in Aleš Čerin, prvi pooblaščen za trženje, razvoj in investicije v trgovini, drugi pa za korporacijske zadeve in netrgovino. Sicer pa bodo člani uprave še naprej delovali vsak na svojem področju. V novi upravi naj bi od starih članov uprave ostala največ Stanislav Brodnjak in Marjan Sedej, medtem ko naj bi morala Jadranka Dakič in Aleš Čerin skoraj zagotovo

odditi. Zanimivo je, da se sedaj omejnja tudi možnost odhoda Marjana Sedeja, medtem ko se je še pred nekaj tedni omenjal kot morebiten kandidat za mesto predsednika uprave (tudi zaradi domnevno dobrih odnosov z nekaterimi katoliškimi krogi).

Kdor koli bo že sedel na Mercatorjev prestol, se bo soočil s težko nalogo, saj bo moral izpolniti velika pričakovanja v razmerah, ko je trgovina v konkurenci čedalje trša. Spopasti se bo moral tudi z zaostanki pri širitvi na tuje trge in z nevhvaležnim zmanjševanjem stroškov. Morda najtežje pa bo, da bo moral obuti velike čevlje svojega predhodnika.

Denis Vengust



**STIMULATIVNO
NAGRAJEVANJE,
DODATNO
POKOJNINSKO
ZAVAROVANJE
IN
MOŽNOST
NAPREDOVANJA**

Pridruži se nam!
Kot vojak v profesionalni vojski, zagotoviš mirni ali prostovoljni uradno priznani službi za obrambo brez obilice prisilne in telesne pripravljenosti. Lini se boš za prednostne v najzahtevnejših okoliščinah ter spoznal večšine sodobnega bojevnika.

Si pripravljen na pravo stvar?
Pokliči na brezplačno telefonsko številko 080 13 22 ali pošli elektronsko pošto na naslov nabarna.pisarna@vojska.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO
www.slovenskavojska.si

SLOVENSKA VOJSKA
V službi domovine.

Hrvaška je pri Mednarodnem centru za reševanje investicijskih sporov v Washingtonu v začetku novembra sprožila arbitražni postopek proti Sloveniji zaradi nedobavljene električne energije iz Jedske elektrarne Krško med letoma 2002 in 2003.

Že v začetku meseca se je problematika zaradi domnevnega hrvaškega kršenja meddržavne pogodbe zaostрила. Hrvaška namreč še vedno ni ustanovila sklada za razgradnjo krške nuklearke. "S hrvaške strani pričakujemo vsaj jasen znak, zakaj in kje se zapleta, da bomo lahko rešili teža-



Izmikanje južnih sosedov

vo. Ne moremo pa naivno čakati in biti zadovoljni z namigi, da imajo sredstva za razgradnjo na nekem posebnem računu in da je ustanovitev sklada samo formalnost. Gre za veliko denarja in radi bi jasne odgovore," je tedaj dejal slovenski minister za gospodarstvo Andrej Vizjak. Čez slaba dva tedna pa je kot strela z jasnega Hrvaško elektrogospodarstvo potrdilo, da je arbitražni postopek že v teku.

Čudno je po eni strani to, da Vizjak do zdaj uradnega obvestila o hrvaški arbitraži glede JEK, kot sam pravi, sploh še ni videl, po drugi strani pa dejstvo, da Hrvatje tega vprašanja nočejo urediti dvostransko. Sami sicer pravijo, da so čakali dovolj dolgo, a vprašanje je, ali smo Slovenci dovolj potrpežljivi, da jim zaradi zadnjih zapletov tudi v zvezi z Novo Ljubljansko banko ne bi začeli počasi pripirati vrat v Evropsko unijo.

Meddržavna pogodba

Začetek tega poglavja v dokaj razburkanih odnosih med sosedama sega v leto 2002. Slovenija in Hrvaška sta se takrat dogovorili za novo pogodbo med vladama Slovenije in Hrvaške o ureditvi statusnih in drugih pravnih razmerij, povezanih z vlaganjem v Jedsko elektrarno Krško, njenim izkoriščanjem in razgradnjo. Pogodba bi morala začeti

veljati 30. junija 2002, a jo je Slovenija v parlamentu ratificirala šele 19. aprila naslednje leto. Sporni predlog, ki je že tedaj dodobra razburkal tudi prebivalce Posavja, se je nanašal na ureditev medsebojnih odnosov in finančnih razmerij med pravnima solastnikoma JEK: družbo ELES GEN s sedežem v Ljubljani in Hrvatsko elektroprivredo (HEP). Bistveno pogajalsko izhodišče pri pripravi sporazuma je bila enakopravna delitev obveznosti iz razgradnje jedskega objekta; pogodba v 11. členu navaja, da morata pogodbeni stranki v dvanajstih mesecih od njene uveljavitve sprejeti "ustrezne predpise za zagotovitev sredstev za financiranje razgradnje, in sicer tako, da bo vsaka pogodbenica zagotavljala redno plačevanje sredstev v

svoj posebni sklad". Poleg tega naj bi ELES GEN prevzel vse obveznosti do banke, ki so nastale zaradi prenosa odplačil investicijskih posojil slovenskih ustanoviteljev na JEK. Od podpisa oziroma obojestranske ratifikacije pogodbe je torej minilo že 32 mesecev, Hrvaška pa nič; nekateri dokumenti za ustanovitev sklada naj bi sicer že bili pripravljene, a naj bi se ustavili pri predsedniku hrvaške vlade Ivu Sanaderju.

Tedanja opozicija, predvsem SDS, je vlado opozarjala na škodljivost in nesprejemljivost omenjene pogodbe za slovensko stran, in to predvsem v zvezi s skladiščenjem radioaktivnih odpadkov, vladna SLS pa je podala predlog za njeno ustavno presojo. To se je tudi zgodilo, zato je Slovenija pri ratifikaciji zamu-

dila slabo leto; v tem času pa naj bi bila Hrvaška, tako menijo na tamkajšnjem ministrstvu za gospodarstvo, delo in podjetništvo, utrpela 53,7 milijona dolarjev škode.

Maja 2003 naj bi nato hrvaško ministrstvo slovenski strani poslalo pobudo za rešitev spora, nanjo pa naj bi slovenska vlada odgovorila negativno. Aprila naslednje leto sta na zasedanju meddržavne komisije obe strani sklenili, da se bo odškodninski zahtevek odslej obravnaval na HEP. Hrvaška stran pa se je, potem ko naj slovenska stran ne bi bila odgovorila na še eno pobudo za mirno reševanje spora maja letos, odločila za arbitražo, pri čemer za povračilo škode, ki naj bi jo bili Hrvatje utrpeli v omenjenem obdobju, zahteva 31,7 milijona evrov. Minister Andrej Vizjak je dejal, da se bodo na morebitno arbitražo dobro pripravili, poleg tega pa je že napovedal ustanovitev strokovne skupine, ki naj bi zahtevek HEP temeljito preučila.

Energija je bila ponujena

Sicer pa Vizjak meni, da so hrvaške zahteve neutemeljene. Pri tem se sklicuje predvsem na dejstvo, da je bila elektrika Hrvatom v omenjenem obdobju ponujena, južni sosedje pa finančnih obveznosti niso izpolnjevali. "Energija ji je bila po-



Minister za gospodarstvo Andrej Vizjak meni, da je pravzaprav čudno, da Hrvaška zahteva odškodnino za nekaj, kar ji je bilo vseskozi na voljo.



Hrvaški veleposlanik Mario Nobile meni, da je odločba HEP, da sproži arbitražo, v skladu s pogodbo in z Energetsko listino.

Kdo bo vodil zadnjo generacijo knapov?

Ne bo več dolgo, ko bodo rudarji le še spomin na dolgoletno tradicijo rudarjenja v rdečih revirjih. Prej pa bo seveda steklo še nekaj vode in gnojnice. No, še preden so tri zasavska mesta Zagorje, Trbovlje in Hrastnik začeli imenovati rdeči revirji, so vsakokratni lastniki na vodilna mesta postavljali svoje kadre. Potem je prišel komunizem in znova so takratni lastniki (ne ljudstvo, ampak njihovo enopartijsko politično vodstvo) imenovali svoje obratovodje pa direktorje in tudi do "štajgerjev" je segla njihova moč. V času demokratizacije so prišli novi časi. Prišle so prve prave volitve po desetletju rdeče obarvanih in z njimi legalno izvoljena demokratična oblast, ki nas je osamosvojila. Še preden je lahko kaj več postorila tudi na gospodarskem področju, je ljudstvo izvolilo novo. Slednja je (znova) vzela pravičo v svoje roke in imenovala vodstvene kadre po svojem (strankarskem) ključu. Tudi v Zasavju. Vsaj dva, ki jih je imenovala na direktorski stolček zasavskih rudarjev, sta slišala na ime LDS oziroma jima v rojstni knjigi piše Aljoša Kink in Aleš Berger. Nič drugače ni bilo v drugih javnih podjetjih in ustanovah. No, takrat demokratično izvoljena opozicija, enkrat bolj drugič manj številčna, je negodovala, češ, ko bomo mi na oblasti, se to ne bo dogajalo. Ljudstvo jim je po dolgih sušnih letih končno prisluhnilo in jim verjelo. Dovolj so imeli ropov, kopačev in drugih vladarjev z ne tako pomenljivimi imeni in priimki. Škarje in platno so dali drugim. Nekateri poznavalci pravijo in so tudi zapisali, da so se menjave na nekaterih pomembnih mestih tudi potem nadaljevale. Oblastniki jim odgovarjajo, da ne v tolikšni meri, kot jim očitajo. Res je, niso prav vseh zamenjali. Nekateri so se že prebarvali, drugi pa so odstopili kar sami. Iz osebnih razlogov. Pa ja ...

Nekateri pa nočejo odstopiti. Še celo tako so nesramni, da so se, še preden jim je mandat potekel, znova prijavili na razpis. Na primer direktor Rudnika Trbovlje Hrastnik (RTH) Aleš Berger. Čeravno je bil pred časom nadzorni svet malce spremenjen, tudi po podobi nove oblasti kakšnih večjih napak pri dosedanjem vodenju te pomembne javne ustanove niso odkrili. Le to, da je še vedno član trboveljske LDS in kot tak verjetno sumljiv. Vendar pa naj to ne bi bila prevelika ovira. Saj živimo vendar v demokratični Sloveniji, kjer so stranke in delovanje v njih nekaj povsem normalnega in običajnega. Kaj mu je torej (Bergerju) preostalo drugega, kot da se prijavi in kandidira za to pomembno vodstveno funkcijo še za en štiriletni mandat. Kandidirali so še drugi. Poleg njega sta omembe vredna, saj sta sla skozi vsa sita in rešeta, novopečeni član prve vladne stranke, nekdanji nogometni golgeter Jani Žlak in dolgoletna članica te stranke Sanja Logar Bočko, Bergerjeva svakinja in tudi ena izmed novih neuklonljivih nadzornic RTH. Vlada je čakala in čakala, potem pa je tik pred dnevom D, ko naj bi se Bergerju pri vodenju RTH iztekel mandat, odločila. Pisno na svojih spletnih straneh. Prej kot omenjeni kandidati sami smo o odločitvi izvedeli vsi drugi, ki smo malce brskali po vladni spletni strani. Dolge tedne so vladni možje in žene razmišljali, poslušali spletkarje – tudi iz lastnih strankarskih vrst – in nazadnje odločili, da nihče od prijavljenih ne ustreza. Zakaj ne, nam ni znano. Lahko pa ugrabimo:

1. Aleš Berger je še vedno član LDS, iz česar sledi, da ni dober za prvega moža javnega podjetja, ki je v lasti države. Država pa ima oblast, ki nerada sliši ime svoje predhodnice (LDS).
2. Logar Bočkova je ženska (toliko o enakopravnosti spolov). Tisti, ki jo poznajo, vedo, da je tudi zelo nepopustljiva in brezkompromisna in da ima nekaj, česar mnogi moški nimajo. Jajca.
3. Žlak ima pa smolo, da je bil favorit premalce izrazitega in močnega lobista.

Sklep: čez slabe tri mesece bo znano novo ime direktorja RTH. Bo to pribežnik iz LDS, pred časom občinski svetnik, ki sliši na ime Sašo? Ni nemogoče.

Igor Gošte

nujna s pisnimi ponudbami, ki jih imamo, zato je čudno, da zahteva odškodnino za nekaj, kar ji je bilo vsekoli na voljo. Poleg tega Hrvaška v tem času ni poravnavala svojih obveznosti do JEK." V spornem obdobju je bila cena prav zaradi slednjega nekoliko višja od tiste, ki jo je Hrvaška pridobila iz jugovzhodne Evrope, zato je od Slovenije ni želela.

Hrvatje seveda trdijo drugače. Hrvaški veleposlanik v Sloveniji Mario Nobile nam je dejal, da so čakali dovolj časa: "Nedvomno bi bilo bo-

JEK že lani odločila, da se s težavami iz preteklosti ne bo več ukvarjala.

Bomo pripravili vrata v EU?

Slovenska politika se je dokaj burno odzvala na to problematiko. V SNS so prepričani, da so pogajalska izhodišča Slovenije tudi ob morebitni arbitraži dobra, a zagotovo ne taka, kot jih je pripravil slovenski predsednik Janez Drnovšek. "Bojim pa se, da naši pogajalci niso dovolj spretni, ker so Hrvatje pripravljene pri teh zadevah lagati, ponarejati podatke, listine ... Mi smo pa tisti pravičniki, ki se zmeraj kot pijanec plota držimo dejstev," nam je zatrdil predsednik stranke Zmago Jelincič. Poslanec NSi Jožef Horvat pa je dejal, da "v evropskih pogajanjih, kjer bo Slovenija uveljavljala svoj glas, ne bi smeli odpreti vrat Hrvaški v EU, dokler vsi odprti problemi ne bodo pošteno rešeni". Tudi minister Vizjak ni ostal

le pri kritikah na račun hrvaške sprožitve postopka arbitraže. Poleg nezadovoljstva zaradi omenjene neustanovitve sklada je v naslednjih mesecih po njegovih besedah na slovenski strani pričakovati tudi trše odzive glede podpore pri hrvaških prizadevanjih za vstop v Evropsko unijo.

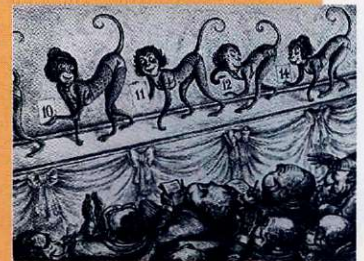
Področje je očitno zapleteno, a Slovenija ima po nekaterih zagotovilih dobra pogajalska izhodišča tudi v primeru arbitraže. Žalostno pa je dejstvo, da se vprašanja ne moremo lotiti dvostransko, ampak mora o njem odločiti nekdo tretji. Morebitna arbitraža zagotovo ne bo pripomogla k boljšim midsosedskega odnosom, zato bi se bilo treba pogovoriti na štiri oči.

Peter Avsenik



V sporu med Slovenijo in Hrvaško bo po mnenju hrvaškega ministrstva moral odločiti nekdo tretji; zakaj ne kar Washington?

lje, če bi nam uspelo doseči dogovor o tem odprtem vprašanju, toda slovenska stran je, kot smo rekli, negativno odgovorila na naše zahteve, da se o dolgu pogovorimo, zato se je HEP odločil, da po dveh letih in pol čakanja stvar izroči arbitražni ustanovi, ki je za to pooblaščen. Razlog, zakaj je HEP sprožil postopek proti slovenski državi, pa je v tem, da tak postopek zahteva Energetska listina, katere podpisnici sta obe državi." Na HEP med drugim zatrjujejo, da je arbitražni postopek, če bo dosežen primeren dogovor, mogoče ustaviti. "Če se dve strani ne moreta dogovoriti, naj presodi tretji," je dodal hrvaški minister za gospodarstvo Branko Vukelić in dejal, da se je meddržavna komisija za



GOOD VIBRATIONS

107.8 MHz

www.radiovelenje.com

RADIO VELENJE

Naš čas, d.o.o. Kidričeva 2a, Velenje
tel. 03/ 897 50 03, fax. 03/ 5869 263

Občina Dobrovnik je mlada občina, ustanovljena leta 1998. Večinoma leži na narodnostno mešanemu območju, kjer večino prebivalstva tvorijo pripadniki madžarske narodnosti. Kljub majhnosti in mladosti občine pa njeno finančno stanje kaže na nerazumljivo trošenje in predvsem netransparentnost pri upravljanju občinskega proračuna.

Občina se razprostira na 31 kvadratnih kilometrih in šteje vsega 1.325 prebivalcev. Vodi jo župan iz vrst LDS Marjan Kardinar.



Dobrovniški posli

V finančno poslovanje se je pred dvema mesecema poglobilo tudi finančno ministrstvo in župana ter občinski svet v začetku oktobra opozorilo, da ga občina ni tekoče obveščala o prihodkih, odhodkih in zadolževanju, kar bi po zakonu morala storiti. Zato so 6. oktobra županu Kardinarju poslali dopis, v katerem poleg navedb o kršitvah in ugotovitvah katastrofalnega finančnega stanja občine nalagajo županu, da mora do 1. novembra ustreznim službam na ministrstvu predstaviti sanacijski program in začeti pokrивati obstoječe obveznosti, ki bodo občino bremenile za naložbe, ki so že v teku v prihodnjih proračunskih letih. Za komentar o stanju v občini Dobrovnik smo zaprosili ministrstvo za finance (MF) oz. njegovo službo za odnose z javnostjo. V svojem odgovoru so zapisali, da "podatki, s katerimi razpolaga ministrstvo, kažejo, da je finančni položaj občine Dobrovnik zelo težak in bo v prihodnjih letih še težji, saj se je zadolžila nad zakonsko dovoljenim veljavnim obsegom. Vse podatke o zadolžitvi, vključno s pogodbami o zadolžitvi, morajo občine pošiljati ministrstvu za finance, česar pa občina Dobrovnik ni storila. Zadolžitev občine znatno

presega obseg mogočega zadolževanja glede na zakon, ki ureja financiranje občin. Občina Dobrovnik se zato pri tekočem poslovanju v okviru razpoložljivih proračunskih sredstev v drugem polletju letošnjega leta že srečuje z likvidnostnimi težavami. Položaj pa se bo pri njenem poslovanju še zaostрил, ko bo morala začeti odplačevati vse obveznosti iz kreditov in finančnega najema". Odgovorne na ministrstvu smo vprašali tudi o tem, kaj pravi zakon, ki občinam nalaga, da morajo o svojem stanju poročati ministrstvu za finance: "Občine so dolžne ministrstvu mesečno poročati o svojih prihodkih in odhodkih, računih finančnih terjatev in naložb ter računu financiranja. Ti podatki naj bi odražali dejansko stanje poslovanja občine, kar pa se v primeru občine Dobrovnik ni zgodilo, ker posamezni poslovni dogodki niso bili pravilno in pravočasno evidentirani. Tako je ministrstvo za finance lahko šele na podlagi podatkov, prejetih septembra 2005, ugotovilo, da občina ni tekoče sporočala resnič-

nih podatkov o prihodkih, odhodkih in zadolževanju proračuna občine Dobrovnik, kot to določa določba 27. člena zakona o financiranju občin. Iz prejete dokumentacije je tudi razvidno, da občina ni pošiljala pravih podatkov o stanju in spremembah zadolžitve pravnih oseb javnega sektorja in občin."

Občina podaljšuje rok za sanacijski program

Ministrstvo za finance je na podlagi podatkov, ki jih je prejelo septembra, nemudoma zahtevalo ustavitve vseh pogodb in razpisov. Najbolj zgoč problem v občini bo zato razveljavitev razpisa za graditev kanalizacije, saj je ministrstvo ocenilo,

da občina ne bo mogla zagotoviti proračunskih sredstev za ta namen. Rok, do katerega je ministrstvo določilo pripravo sanacijskega programa, je bil 1. november. Zato smo pristojne vprašali, ali je župan že pripravil program in kaj je v njem zapisano. "Da bi ministrstvo za finance lahko ugotovilo dejansko stanje zadolžitve, je zaprosilo občino, da pošlje vse pogodbe, ki se nanašajo na kakršno koli zadolževanje. Prav tako smo zaprosili občino za poročilo nadzornega odbora in kako bodo ukrepali v občini za odpravo za-



Na ministrstvu za finance so ugotovili, da jim občina Dobrovnik ni pošiljala resničnih podatkov o svojem finančnem stanju, zato je ustavilo vse nove investicije, občina pa mora pripraviti sanacijski program.



Župan Marjan Kardinar naj bi bil s svojim netransparentnim poslovanjem občino spravil v velikanske dolgove. Bil naj bi tudi delni lastnik v nekaj podjetjih, na katera naj bi bil nakazoval proračunski denar za namišljena dela v občini.

Specifikacija posojil v občini Dobrovnik

(Vir: Občina Dobrovnik)

Naziv posojiljemalec	Upnik	Znesek posojila	Obrestna mera	Datum črpanja	Začetek odplačevanja	Datum zapadlosti	Odplačano	Stanje kredita na dan 30.6.2005
Občina Dobrovnik	Javni sklad RS	16.650.000,00	TOM+2%	9. 12. 2004	31. 7. 2006	30. 6. 2011	0,00	16.650.000,00
Občina Dobrovnik	Banka Koper po pooblastilu EKO sklada	37.410.787,00	TOM+1,5%	3. 12. 2002	31. 3. 2005	31. 12. 2012	2.338.000,00	35.072.787,00
Občina Dobrovnik	Banka Koper po pooblastilu EKO sklada	60.000.000,00	TOM+0,9%	10. 10. 2003	31. 8. 2006	31. 12. 2018	0,00	60.000.000,00
Občina Dobrovnik	NLB - premostitveni kredit	74.205.864,00	6,4%	12. 8. 2005	-	31. 12. 2005	24.205.864,00	50.000.000,00
Občina Dobrovnik	FENIKS - leasing	250.000.000,00	EURIBOR +3%	18. 4. 2005	18. 4. 2005	18. 3. 2020	3.130.350,00	246.869.650,00
GOMBOC, D. O. O.	NLB D.D. (Porok Občina Dobrovnik)	72.387.485,00	5,75%	31. 5. 2004	1. 7. 2004	1. 6. 2007	40.161.451,00	32.226.034,00

tečenega stanja. Ministrstvo je 18. 10. 2005 od občine Dobrovnik prejelo dopis z dne 14. 10. 2005, s katerim je župan zaprosil za podaljšanje roka za pripravo sanacijskega programa. Občina Dobrovnik je na podlagi sklepa občinskega sveta in nadzornega odbora z dne 26. 10. 2005 z dopisom z dne 27. 10. 2005 znova zaprosila za podaljšanje že omenjenega roka, in sicer do 15. 11. 2005. Občina je ministrstvu poslala le pogodbe, ki so bile sklenjene za najem posojila, za poroštvo in za finančni najem." Po besedah pristojnih na ministrstvu bo morala občina Dobrovnik sama poskrbeti za sanacijo svojega finančnega stanja in ne more računati na pomoč države. Na ministrstvu to pojasnjujejo z besedami: "Obstoječo proračunsko problematiko bo morala občina reševati sama v okviru razpoložljivih proračunskih sredstev,

še posebej glede pogodb, ki so bile sklenjene v nasprotju z določbami zakona o financiranju občin, ki opredeljujejo dovoljen obseg zadolževanja. Prav zato ni realno pričakovati finančne pomoči s strani države."

Dolgovi so ogromni

Uspelo nam je pridobiti nekaj dokumentov, med njimi tudi zaupnih, ki kažejo na resnično katastrofalno finančno stanje občine. Tako nam je uspelo pridobiti zaupen zapisnik računovodstva, ki je 24. 8. 2005 ugotavljalo finančno stanje in likvidnost občine. Računovodstvo je ugotovilo, da je občina v velikih likvidnostnih težavah, to pa je podkrepilo s podatki, ki so zelo alarmantni in jih prikazujemo v tabeli. Na koncu zapisnika je ocena, da sredstva za pokritje navedenih obveznosti v letu 2005 znašajo skupaj 356.338.171,00 SIT.

Zapisnik računovodstva

(Vir: Občina Dobrovnik)

1. Stanje sredstev na transakcijskem računu občine Dobrovnik (razen sredstev, rezerviranih za plače, nujne stroške in namenskih sredstev) na dan 24. 8. 2005 je 0,00 SIT.
2. Potrebna sredstva za poplačilo kreditov in obresti, zapadlih do konca leta 2005, znašajo 72.176.902,00 SIT.
3. Proračunski primanjkljaj v letu 2005 (obdobje 1. 1. 2005–31. 7. 2005) znaša 89.284.000,00 SIT.
4. Potrebna sredstva za plačila kratkoročnih obveznosti, zapadlih v letu 2005, znašajo 105.813.108,00 SIT.
5. Potrebna sredstva za tekoče domače transferje, zapadle v letu 2005, znašajo 14.064.161 SIT.
6. Potrebna sredstva za plače javne uprave in druge stroške za nemoteno delovanje (telefon, elektrika) znašajo 15.000.000,00 SIT.
7. Potrebna sredstva za dokončanje projekta kanalizacije znašajo 240.000.000,00 SIT, od tega se predvideva, da bo v letu 2005 zapadlo 60.000.000,00 SIT.

"Poleg tega potrebujemo sredstva za poplačilo kreditov in obresti 2006 v znesku 67.293.070,00 SIT in v letu 2007 v znesku 41.993.458,00 SIT." Samo za primerjavo naj povemo, da je predlog proračuna za leto 2005 v občini Dobrovnik ocenjen na nekaj več kot 440 milijonov tolarjev. Poleg tega denarja bi občina za pokritje letošnjih obveznosti potrebovala približno 360 milijonov. Postavlja se nam vprašanje, kam je šel denar iz proračuna. Nekateri, ki nočejo biti imenovani, namigujejo, da ima župan lastniške deleže v šestih ali sedmih podjetjih in da je denar preusmerjal na račune teh podjetij za navidezna dela, dela torej, ki dejansko niso bila opravljena. Pose-

bej bude v oči podatek o specifikaciji posojil, kjer je občina porok podjetju Gomboc, d. o. o., za posojilo v višini 72 milijonov tolarjev, kar lahko pomeni le to, da je podjetje Gomboc vzelo za občino posojilo, ker ga sama ni mogla, lahko pa je bila porok zanj. Na koncu naj zapišemo, da smo poslali vprašanja tudi na občino in županu Kardinarju in jih ves prejšnji teden prosili za odgovore. Vseskozi so nam jih obljubljali, v petek pa nam je župan sporočil, da ne bo dajal izjav, dokler ne bo končana izredna seja občinskega sveta, ki je bila ta teden. Z izmikanjem medijem se že tako slab sloves občine v javnosti gotovo ne bodo izboljšali. **Gregor Drnovšek**

Radio Ognjišče, Trg Brolo 11, Koper

11. Gala koncert Radia Ognjišče

V nedeljo, 27. novembra,
ob 15^h in 19^h.

Vstopnice gredo za med,
zato pohitite z rezervacijo!
01/512-11-26.



Z nami bodo:

Orkester Simfonika
Vrhnika pod vodstvom
Marka Fabianija,
Alenka Godec,
Irena Vrčkovnik,
Nuša Derenda,
Tomaž Domicelj,
Elda Viler,
Nuša Derenda,
Andrej Šifrer,
Aria Dežman,
Nuška Drašček,
Ivan Hudnik,
Peter Januš,
Petra Stopar,
Trinitas, Pia Brodnik,
Nina Kompare,
Branko Robinšak,
in voditelji
Radia Ognjišče.

RADIO OGNJIŠČE



Abrahamovka

Evropska zastava, modra z dvanajstimi rumenimi zvezdami, je letos stara 50 let. Ob praznovanju obletnice je bila v Strasbourgu slovesnost, na kateri je skupina mladih v navzočnosti najvišjih predstavnikov Evropske unije in Sveta Evrope na ogromno zastavo, velika je bila 45 krat 25 metrov in s tem največja na svetu, pritrčila 12 zvezd. Slovesnosti v Strasbourgu, kjer ima sedež Svet Evrope, mesto pa gosti tudi mesečna plenarna zasedanja evropskega parlamenta, so se udeležili najvišji predstavniki obeh institucij. Dogovor o zastavi je leta 1955 doseglo petnajst tedanjih članic Sveta Evrope, EU pa jo je za svojo vzela leta 1986. Sprva je bilo mišljeno, da bo na zastavi 15 zvezd, toliko kot članic organizacije, a je Nemčija to preprečila, saj naj bi ena zvezda ponazarjala Posarje, ki je bilo tedaj kot posledica druge svetovne vojne pod francosko oblastjo. Nemčija je želela 14 zvezd, kar pa ni bilo všeč Franciji. Ker nihče ni maral nesrečne številke 13, so sklenili opustiti načelo ena država – ena zvezda in se odločili, da bo na zastavi simboličnih 12 zvezd.

Kradejo

V zadnjem času sumijo, da nepridipravi kradejo kovance iz znane rimskega vodnjaka Trevi, v katerega vsak dan na tisoče turis-



tov čez ramo vrže kovanec v upanju, da se bodo znova vrnili v večno mesto. Denar, tedensko se nabere najmanj 2.200 evrov, iz vodnjaka enkrat tedensko poberejo delavci mestne komunale, polovico vsote pa podarijo Karitas. Ta človekoljubna organizacija pa je opazila, da zadnje čase dobiva vse manj denarja. Obvestila je policijo, ta pa je že sprožila preiskavo. Policija ocenjuje, da so v zadnjih nekaj tednih ukradli več 10.000 evrov.

Letno turisti v vodnjak vržejo za pol milijona evrov kovancev.

Prenova hiše

Rojstna hiša nemškega verskega reformatorja in začetnika protestantizma Martina Luthra (1483–1546) je pred napovedanim 15-mesečnim zaprtjem doživela silovit naval obiskovalcev. Stavbo, ki je na seznamu kulturne dediščine organizacije UNESCO, so namreč začeli prenavljati, hkrati pa jo nameravajo tudi povečati. Dela naj bi



bila končana marca 2007 in naj bi stala okrog 3,5 milijona evrov.

Enkratni koncert

Ameriška igralka in pevkka Lisa Minelli bo 24. februarja 2006 nastopila v pariški Operi Garnier, kjer bo imela solistični koncert. Minellijeva je v Franciji prvič na-

stopila leta 1966, nazadnje pa se je v Parizu mudila leta 1996, ko je tri tedne nastopala ob Charlesu Aznavourju. To bo enkratni pevkin koncert v Franciji in sodi v okvir njene evropske turnee, ki bo zajela deset nastopov. Lisa Minelli nastopa z 12 glasbeniki, poleg svojih znanih pesmi, kot so Cabaret in New York, New York pa bo



predstavila tudi nove skladbe in tudi nekaj francoskih šansonov, so sporočili iz omenjene opere.

Petina nepismenih

Organizacija ZN za izobraževanje, znanost in kulturo UNESCO je v svojem četrtem svetovnem poročilu o izobraževanju poudarila, da je še vedno 771 milijonov nepismenih, to je približno 20 odstotkov vsega odraslega

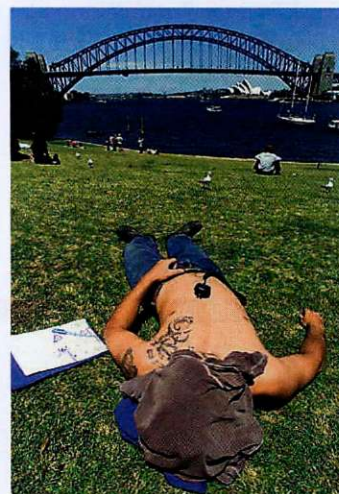
svetovnega prebivalstva. Hkrati na svetu približno 100 milijonov otrok ni vključenih v osnovnošolsko izobraževanje. Največja nepismenost je v državah, kjer več kot tri četrtine prebivalcev živi z manj kot dvema dolarjema na dan. Prizadeta je jugovzhodna Azija (58,6 odstotka odraslega prebivalstva), podsaharska Afrika (59,7 odstotka) in arabske države (62,7 odstotka). Najhuje je v Maliju, kjer zna brati in pisati le petina, v Nigeru le dobrih 14 odstotkov, v Burkinu Faso pa malo manj kot 13 odstotkov odraslih. Med nepismenimi sta dve tretjini žensk.

Vrnili ukradeno

Sirska vlada je od Nemčije prejela več kot 2.500 arheoloških predmetov. Vrnjeni predmeti so bili pred tremi leti ukradeni iz Sirije. Sirijske oblasti so predmete prevzele na letališču v Damasku. Ukradene kose je na švicarsko-nemški meji zasegla nemška policija, nato pa so nemški in sirski arheološki strokovnjaki dokazovali, da najdeni arheološki ostanki resnično izvirajo iz te države. Arheološke predmete nameravajo razstaviti v sirskih muzejih, med njimi pa so zlati, bronasti in srebrni novčiči, lončevina, ostanki mozaikov in glinaste tablice, ki pričajo o političnem, gospodarskem in družbenem življenju v Siriji. Sirija si prizadeva še za vrnitev štirih ukradenih mozaikov iz Francije.

Zgodovinska vročina

Avstralski letos preživljajo najtoplejše leto v vsej svoji zgodovini. Vzrok je po mnenju strokov-



njakov globalna otoplitev. V prvih desetih mesecih je bila povprečna temperatura za 1,3 stopinj Celzija višja od temperature v zadnjih 30 letih in najtoplejša od začetkov mesečnega merjenja temperatur leta 1950. Letne temperature so začeli meriti že leta 1910 in po predvidevanjih naj bi bile temperature novembra in decembra višje od sezonskega povprečja.



Pločnik slavni

Hrvaška prestolnica bo prihodnje leto dobila svoj pločnik slavni. Na njem v središču mesta bo sprva pet zvezd, prvo pa bo dobil zmagovalac Wimbledonu leta 2001 Goran Ivanišević. Poleg legende hrvaškega tenisa bodo svoje zvezde dobili smučarska šampionka Janica Kostelić, znanstvenik Nikola Tesla in pevkva Josipa Lisac. Dobitnika pete zvezde še niso določili. Vsa imena bo odobril zagrebški župan Milan Bandić. Mestne oblasti



upajo, da bo zaradi nove znamenitosti Zagreb obiskalo več turistov.

Nevarna embalaža

Polovica posod, skledic in žličk za enkratno uporabo, ki jih uporabljajo na Kitajskem pri hitri prehrani, je nevarna za zdravje. Pri njihovi proizvodnji uporabljajo reciklirano plastiko in materiale, ki niso varni, so dejali v kitajskem Združenju proizvajalcev embalaže. Nevarnost je v materialih, ki so prevečkrat reciklirani in vsebujejo smukec, kalcijev karbonat ali pa industrijski parafinski vosek, nevarni pa so predvsem, če pribor pride v stik z vročo hrano ali oljem. Letno Kitajci porabijo 6,5 milijarde kosov tega pribora. Te nevarne materiale zaradi varčevanja množično uporabljajo namesto relativno dragega polipropilena, ki bi ga moralo biti v embalaži 80 odstotkov,

vendar so analize pokazale, da ga je na Kitajskem le okoli 50 odstotkov.

Dragocen tartuf

Cene tartufov dosegajo nove rekordne vrednosti. Na dražbi v srednjeveškem gradu Grinzane Cavour na območju Langhe, znanem okolišču tartufov in vina v italijanski pokrajini Piemont, so velikega belega tartufa prodali za kar 95.000 evrov. Kupil ga je neki bankir iz Hongkonga. Letošnje leto je bilo zaradi deževnega poletja sicer ze-



lo naklonjeno rasti tartufov, kar pa ni bistveno vplivalo na morebitne nižje cene. Tartufarstvo je namreč zelo donosen posel, letno vreden 400 milijonov evrov, zaposluje pa več deset tisoč profesionalcev, ki skrbijo za njihovo dobavo restavracijam in trgovinam.

Slavna mladoporočenca

Na Japonskem so slavili poroko princese Sajako. Na skromni slovesnosti se je 36-letna princesa,



edina hči japonskega cesarja, oblečena v preprosto belo obleko in z nakitom iz biserov, poročila z navadnim državljanom, 40-letnim urbanistom Jošikijem Kurodo, ki je zaposlen v tokijski občinski

upravi, poročajo tuje tiskovne agencije. Sajako in Jošiki sta se zaročila marca, to pa je bila prva poroka kake japonske princese v zadnjih 45 letih. Poroka s 150 svati je potekala v tokijskem hotelu Imperial, udeležil pa se je tudi nevestin oče, cesar Akihito, in se s tem v nasprotju

s svojim očetom, ki se leta 1960 ni udeležil poroke svoje najmlajše hčerke Takako, zoperstavil japonski tradiciji. Sajako, ki je s poroko izgubila plemiški naziv, se je morala izseliti iz cesarske palače, japonska vlada pa ji je odobrila 1,3 milijona dolarjev podpore. Pred poroko se je princesa Sajako poklonila svojim prednikom in se poslovila od svojih staršev. Princesa, ki je bila takrat oblečena v slovesni kimono iz 12 plasti, je med obredom obiskala tri svetišča v cesarski pa-

lači, ki so posvečena dušam njenih prednikov.

Prepovedan uvoz

Veterinarski odbor Evropske unije se je odločil do 31. januarja prihodnje leto podaljšati embargo na

uvoz ptic razen perutnine v unijo. Veterinarski strokovnjaki so do konca januarja podaljšali tudi ukrepe v zvezi s pticami, kupljenimi v tujini, ki jih spremljajo njihovi lastniki. Od konca oktobra lahko namreč posamezniki v EU pripelejo le do pet divjih ptic pod pogojem, da so bile vsaj 30 dni v karanteni v kateri od tretjih držav, ki so na seznamu unije, oziroma v čla-



nici EU, v katero so namenjene. Evropska komisija je še sporočila, da je ukrep posledica novih izbruhov ptičje gripe v več delih sveta.

Knjigo papeža Benedikta XVI. v nemščini, ki je v redni prodaji na voljo za pet evrov, so na spletni dražbi prodali za 380 evrov, ker vsebuje posvetilo avtorja. Gre za knjigo Ti si luč sveta, posvečeno božiču, ki jo je leta 2004 napisal kardinal Joseph Ratzinger. Izkupiček od prodaje spletne dražbe bo namenjen organizaciji za pomoč revnim otrokom. Devet drugih del nekdanjega kardinala Ratzingerja, v katera je napisal posvetila nekaj mesecev pred izvolitvijo za papeža, bodo prodajali pod enakimi pogoji.

Znamenita knjiga



Strožji do tujcev

Voditelj frakcije francoske vlada-joče stranke UMP Bernard Accoyer je izjavil, da je za nasilje v problematičnih četrtih kriva tudi poligamija, saj so prav te družine najbolj revne in na robu družbe. Zaradi združitve družin se je v preteklih desetletjih v Francijo priselilo veliko poligamnih družin in kot primer navedel družino iz Afrike s štirimi ženami in tridesetimi otroki, ki živi v štirisobnem stanovanju na obrobju Pariza. Ne glede na to, da je poligamija v Franciji prepovedana, je tam okoli dvajset tisoč poligamnih družin, ki so se večinoma priselile iz držav zahodne in južne Afrike. Takšne družine so se v Francijo lahko legalno priseljevale vse do leta 1993. Šele kasneje so spremenili predpise in dovolili, da je za emigrantom v Francijo lahko prišla samo ena žena. Tudi druge pogoje za priseljevanje so kasneje poostriili; tako lahko v Francijo družino pripelje samo tisti, ki lahko s plačo, ta mora biti precej višja od minimalne, preživlja vse člane družine in ima poleg tega tudi dovolj stanovanjskega prostora.

Kitajska cenzura

Peking je preklinal načrte, ki bi omogočili tiskanje tujih časopisov na Kitajskem, in sicer zaradi strahu pred "barvnimi" revolucijami, kakršne so pokopale totalitarne režime v Gruziji, Kirgiziji in Ukrajini. Shi Zongyuan, vodja Generalne uprave za tisk in založništvo, je izjavil, da je vloga tujih medijev pri ljudskih vstajah razlog, da omejitev za najem tiskarn za tisk tujih časopisov ne bodo odpravili. Izjavil je še, da so "barvne" revolucije opomin in da "diverzantov ne smejo spuščati v hišo. Vrata morajo biti zaprta in mi smo jih zaprli pravočasno". Njegova izjava priča o naraščajočem strahu kitajskih oblastnikov ob spremembah vlad v Gruziji leta 2003, v Ukrajini leta 2004 in v Kirgiziji na začetku tega leta. Strah, da bi kitajski politični režim lahko utrpel škodo, je povzročil, da so na Kitajskem poostriili nadzor nad uvozom tujega tiska. Ti ukrepi so uredništva časopisov, ki si želijo prodreti na ta veliki trg, pošteno razburili. Ta čas tuje časopise na Kitajskem prodajajo samo v omejenih nakladah v krajih, kjer živi več tujcev.

Vnovična združitve

Belorusija in Rusija se že nekaj časa dogovarjata o vnovični združitvi oziroma povezavi v zvezo. Če bi se državama uspelo dogovoriti, bi to morda omogočilo Putinu, da bi ostal predsednik Rusije tudi po koncu drugega mandata. Če bo vse po načrtih, bosta drugo leto v Rusiji in Belorusiji potekala referendum o ustavi, ki se bo ob tem spremenila. Nekateri analitiki pa poudarjajo, da so vnovično povezavo obeh držav pospešili prav zaradi bližajočih se predsedniških volitev v Rusiji 2008. Pred dnevi je Putin imenoval dva tesna sodelavca na ključni mesti v svojem kabinetu, kar je priložilo olja na ogenj razmišljanju, da se želi znebiti svojih morebitnih tekmecev. Putin je sicer nickolikokrat poudaril, da ustave ne bo spreminjal zato, da bi ostal na oblasti več kot dva mandata, toda njena sprememba ob vnovični zvezi obeh držav mu bo omogočila prav to, ne da bi s tem izgubil preveč naklonjenosti zahodnih držav, ki ga primerjajo z diktatorji v Srednji Aziji.

Na kratko

Študentje si radi pomagajo na najrazličnejše načine – če so le dovoljeni. Poslej bodo nekateri imeli dostop do legalnih "plonklistkov". V Angliji so namreč nekatera najbolj zapletena dela angleške literature stisnjena v sporočila SMS, ki naj bi pomagala študentom pri študiju literature in učinkovitejši pripravi na izpite. Da bi bistvo kar najbolj skrčili, uporabljajo pravila za stenografsko pisanje. Na seznam del, ki jih povzemajo za to, da bi jih bilo mogoče avtomatično pošiljati v obliki kratkih sporočil, so dela Dickensa, Fitzgeralda, Shakespearja, Milтона in drugih. Najbolj znana Hamletova izjava je na primer videti takole: 2b?Ntb?=??. Iz nekaterih del so izbrani najpomembnejši odlomki, ki jih je mogoče citirati na izpiti ali seminarjih. Ta študentski projekt je podprl John Sutherland, lord Northcliffe, izredni profesor angleške literature univerzitetnega Collegea v Londonu, ki je bil letos tudi član komisije za nagrado Booker.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s položnico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum rojstva: _____

datum: _____

ulica: _____

podpis naročnika: _____

kraj, poštna št.: _____

Davčni zavezanec: da ne

S to naročilnico se zavežem, da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!
cena: 550 SIT

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: upokojenec invalid brezposeln študent ali dijak

V Bruslju je sredi preteklega tedna potekalo dnevno plenarno zasedanje odbora regij, ki deluje znotraj Evropske zveze. Na zasedanju so njegovi člani, med njimi jih sedem prihaja iz Slovenije, med drugim razpravljali o kohezijski politiki, lizbonski strategiji in prihodnosti Kosova.

Na zasedanju je največ zanimanja veljalo mnenju odbora o kohezijski politiki EZ za obdobje 2007–2013, ki ga je na plenarnem zasedanju pred-



Foto: Aleš Kocjan

vanje med občinami in mesti v EZ ter občinami in mesti na Kosovu. "S takšnim povezovanjem lahko spodbudimo napredek in kohezijo ne le na Kosovu, ampak tudi v celotni jugovzhodni Evropi," je dejal Štebe.

Po Štebetovem mnenju je stanje na Kosovu le na videz mirno. Največje težave so po njegovih besedah neperspektivnost, nedelovanje gospodarstva, slaba izobrazba in usposobljenost mladih, delovanje vzporedne ekonomije in hujše nezakonite ak-

Reševanje statusa Kosova

stavil predsednik regionalnega sveta Akvitanije Alain Rousset. Kot je dejal, odbor z zadovoljstvom ugotavlja, da so regije, ki zaostajajo v razvoju, v kohezijski politiki obravnavane prednostno, hkrati pa pozdravlja pripravljenost za nadaljevanje takšne kohezijske politike, ki bi izboljšala konkurenčnost in zaposlovanje v najslabše razvitih regijah. "V okviru tega je treba po mnenju odbora dati prednost obrobni in manj konkurenčnim regijam, pri čemer se je treba osrediniti na projekte, s katerimi se bo izboljšala konkurenčnost samih regij – to so raziskave, inovativnost, izobraževanje in usposabljanje, dostopnost in storitve javnega interesa," je dejal Rousset. V svojem nastopu se je posebej dotaknil lizbonske strategije, ki jo je evropski svet sprejel marca leta 2000 in predstavlja dolgoročno strategijo za to, da bi Evropa do leta 2010 postala najbolj konkurenčno, dinamično in na znanju temelječe gospodarstvo na svetu. Kot je dejal, odbor regij izreka splošno podporo tej strategiji, vendar pa poudarja, da je njena pglavitna slabost v njenem izvajanju v državah članicah EZ. Pri tem odbor po njegovih besedah obžaluje zlasti odsotnost ustreznega decentraliziranega pristopa in to, da izvajanje strategije poteka večinoma na ravni posameznih vlad, ne pa tudi na ravni regionalnih in lokalnih oblasti.

Nemirno Kosovo

Na zasedanju je veliko zanimanja slovenske javnosti veljalo mnenju odbora regij o poročilu evropske ko-

Kaj je odbor regij?

Odbor regij je posvetovalni organ sveta EZ in evropske komisije, sestavljen večinoma iz predstavnikov regij in občin vseh držav EZ. Njegova naloga je, da za svet EZ in evropsko komisijo pripravlja mnenja in stališča o različnih zadevah (najpogosteje se te nanašajo na področje ekonomskega in socialnega povezovanja, vseevropskih omrežij, transporta, zaposlovanja, izobraževanja, okolja, kulture in zdravstva), ki so nato obema organoma v pomoč pri sprejemanju odločitev. Odbor sestavlja 317 članov, med njimi je 7 predstavnikov iz Slovenije.

misije glede prihodnosti Kosova. Slednjega je prvi dan zasedanja predstavil slovenski član odbora in župan občine Menges Tomaž Štebe. Kot je v predstavitvi mnenja odbora uvodoma dejal Štebe, je odbor glavno pozornost pri pripravi mnenja usmeril v iskanje načinov, kako lahko lokalne in regionalne oblasti in skupnosti pomagajo k napredku in razreševanju težav na Kosovu, pri tem pa so se namenoma izognili izražanju mnenj odbora o prihodnjem

statusu Kosova. Po Štebetovih besedah gre namreč pri tem za zelo občutljivo diplomatsko vprašanje, zato je prav, da ga rešujejo državniki sami. Štebe je tudi dejal, da po mnenju odbora na Kosovu brez odprtih, intenzivnih in dolgotrajnih pogovorov med etničnimi skupinami ne bo mogoče vzpostaviti resničnega sobivanja in medsebojnega sprejemanja. Po njegovih besedah lahko Evropa še intenzivneje pomaga kot doslej, in sicer tako, da vzpostavi boljše sodelo-

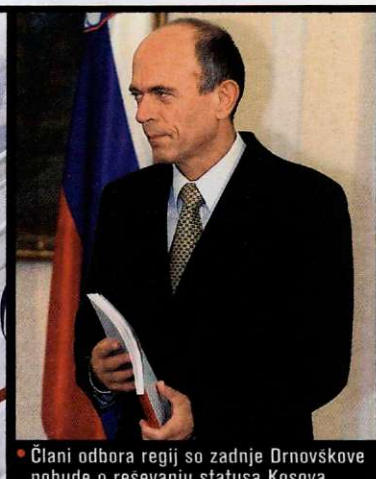
vnosti. "Da ne pride do množičnega nezadovoljstva, bo treba zelo okrepiti gospodarstvo in usposobiti lokalne skupnosti, da postanejo organi oblasti z vsemi potrebnimi sredstvi za uspešno delovanje. Le s tem in z nujnimi, predvsem zunanjimi investicijami se lahko vzpostavi upanje v boljšo prihodnost," je dejal Štebe.

Po njegovih besedah v odboru pozdravljajo odločitev varnostnega sveta Združenih narodov, da za posebnega odposlanca, ki bo vodil pogovore o prihodnjem statusu Kosova, imenuje Marttija Ahtisaarija, pobudo slovenskega predsednika Janeza Drnovška (slednji je, kot je znano, pred časom predlagal, naj se ustanovi posebna krizna komisija za Balkan, ki bi pomagala pri reševanju kosovskega vprašanja) pa ocenjujejo kot "dobrodošlo konkretno vsebino v podporo uspešnim pogovorom".

Aleš Kocjan



• Alain Rousset (levo) je poudaril, da je glavna slabost lizbonske strategije njeno neizvajanje v državah članicah EZ.



• Člani odbora regij so zadnje Drnovškove pobude o reševanju statusa Kosova označili kot "dobrodošlo konkretno vsebino v podporo uspešnim pogovorom".

Angela Merkel je bila v parlamentu s prepričljivo večino izvoljena za novo nemško kanclerko.



Fotografije: Reuters

Novo nemško vodstvo

V torek je bila v Berlinu na položaj predsednice vlade s prepričljivo večino v parlamentu izvoljena Angela Merkel. S 397 glasovi za, 202 proti in 12 vzdržanimi glasovi je tako Merklova postala osma nemška voditeljica po drugi svetovni vojni in prva ženska v nemški zgodovini na tem položaju.

“Spoštovana gospa Merklova, ste prva ženska v nemški zgodovini, ki je bila demokratično izvoljena na kancerski položaj. To nosi velik pomen za vse ženske v državi, prav tako pa tudi za moške. V prihodnjih štirih letih vam želim veliko moči in uspeha in naj vam pri vašem delu pomaga božji blagoslov,” je ob razglasitvi izidov glasovanja dejal predsednik nemškega parlamenta Nobert Lammert.

Prepričljiva izvolitev

Ob bučnem ploskanju, ki se je razlegalo po parlamentu, je novi nemški kanclerki prvi čestital in ji zaželel veliko uspeha nekdanji kancler Gerhard Schröder. S tem dejanjem je simbolično končal (vsaj pred televizijskimi kamerami) njuno dolgotrajno rivalstvo, ki je trajalo od letošnje pomladi, ko je CDU porazila SPD na lokalnih volitvah. In čeprav je bila Merklova izvoljena s prepričljivo večino, je proti njej vseeno glasovalo okoli petdeset pripadnikov Socialdemokratske stranke, ki skupaj s Krščanskodemokratsko unijo sestavlja novo nemško vlado. Proti njej naj bi bil glasoval predvsem tisti del stranke, ki je blizu nekdanjemu kanclerju Gerhardu Schröderju in ki je že od vsega začetka koalicijskih pogajanj močno nasprotoval veliki koaliciji med CDU in SPD.

V naslednjih dneh se bodo ministri seznanjali s stanjem v posameznih resorjih, pri tem pa so svoje sodelovanje že obljubili ministri iz nekdanje Schröder-

jeve vlade. Prvi uradni obisk nove nemške kanclerke bo obisk sosednje Francije, kjer se bo sešla s predsednikom Jacquesom Chiracom. Slednji je v zadnjih letih postal eden glavnih političnih zaveznikov nekdanjega kanclerja Schröderja in tako v Nemčiji kot v Franciji se že sprašujejo, kako bo izvolitev Merklove vplivala na odnose med državama.

Brez politične romance

“Velika koalicija med SPD in CDU ni plod politične romance. To bi lahko bolje označili kot zakon iz koristoljubja,” je ob podpisu koalicijske pogodbe dejal novi predsednik stranke SPD Matthias Platzeck. Ob predstavitvi 191-stranske koalicijske pogodbe so se začela porajati vprašanja, ali bo velika koalicija med tradicionalno nasprotnima strankama pomagala nemškemu gospodarstvu, da si opomore od krize, ki jo doživlja v zadnjih letih, in se vrne na stara pota. Čeprav se je po javnomnenjskih raziskavah sodeč velika večina Nemcev zavzemala za veliko koalicijo med SPD in CDU, pa so prvi odzivi na koalicijsko pogodbo v Nemčiji vse prej kot pozitivni. CDU je pri pogajanjih uspelo doseči dvig davka na dodano

vrednost, v zameno pa so morali pustiti zahtevam SPD in zvišati davke najbogatejšim državljanom. Tovrstni ukrepi na davčnem področju bodo prav gotovo med prednostnimi nalogami nove vlade, saj mora nujno pokriti proračunski primankljaj v državni blagajni; slednji naj bi v prihodnjem letu znašal 41 milijard evrov. Zaradi staranja prebivalstva se bo v prihodnjih letih, če sodimo po koalicijski pogodbi, prav tako dvignila upokojitvena starost, in sicer z današnjih 65 na 67 let. Med Nemci vlada prepričanje, da so to-

vrstni ukrepi le še obliž na rane nemškemu gospodarstvu, ki naj ga dolgoročno ne bi pomagali rešiti ali zmanjšati brezposelnosti. Reforme zdravstvenega sistema so v koalicijski pogodbi izpuščene, čeprav so prav tako nujno potrebne.

Angela Merkel je dejala, da bo v času svojega mandata njena prednostna naloga zmanjševanje brezposelnosti in ustvarjanje novih delovnih mest, vendar so socialne reforme in reforme delovnega trga po mnenju nemških strokovnjakov premo radikalne in le kratkoročno usmerjene. “Primanjkuje nam jasnih znamenj, da bo v Nemčiji v prihodnjih letih ustvarjenih več delovnih mest. Če v Nemčiji v kratkem času ne bo prišlo do korenitih reform delovnega trga, nam ne bodo pomagale še tako dobro pripravljene davčne reforme,” je do nove vlade kritičen nekdanji sekretar na ministrstvu za socialne zadeve Ludwig Georg Braun.

Seveda pa je glavni razlog za izogibanje reformam predvsem v stranki SPD, ki je močno nenaklonjena reformam, kot jih predlagajo v CDU in na katerih je tudi temeljil predvolilni boj te stranke. To pa je cena, ki jo mora Angela Merkel plačati za stabilno vlado. A najpomembnejše je postalo dejstvo, da je Nemčija po mesecih politične nestabilnosti le dobila vlado, ki bo, kot kaže zdaj, kljub razlikam v strankah, ki jo sestavljajo, začela uspešno delovati. **Ana Müllerner**



Podpis koalicijske pogodbe med SPD in CDU velja za “politični zakon iz koristoljubja”, nova koalicija pa bo imela veliko dela z zagotavljanjem politične stabilnosti.

POSEBNO OBVESTILO

Vse zavarovalce pri Vzajemni zdravstveni zavarovalnici obveščamo, da je s 1. septembrom pričel veljati spremenjen zakon o zdravstvenem zavarovanju.

Vsi zavarovalci prejmejo certifikat, ki potrjuje njihovo lastništvo Vzajemne.

Da, prav ste prebrali:

Vsak zavarovalec pri Vzajemni je solastnik zavarovalnice v skladu z zakonom in statutom Vzajemne.

Zavarovalce zato posebej opozarjamo, naj brez predhodnega posveta z ustreznim pravnim strokovnjakom ne podpisujejo ponudb ali pogodb drugih zavarovalnic, saj tako izgubijo pravico do lastništva Vzajemne, ki jim pripada na osnovi veljavne pogodbe.

Naročnik obvestila: Vzajemna, d.v.z.



www.vzajemna.si

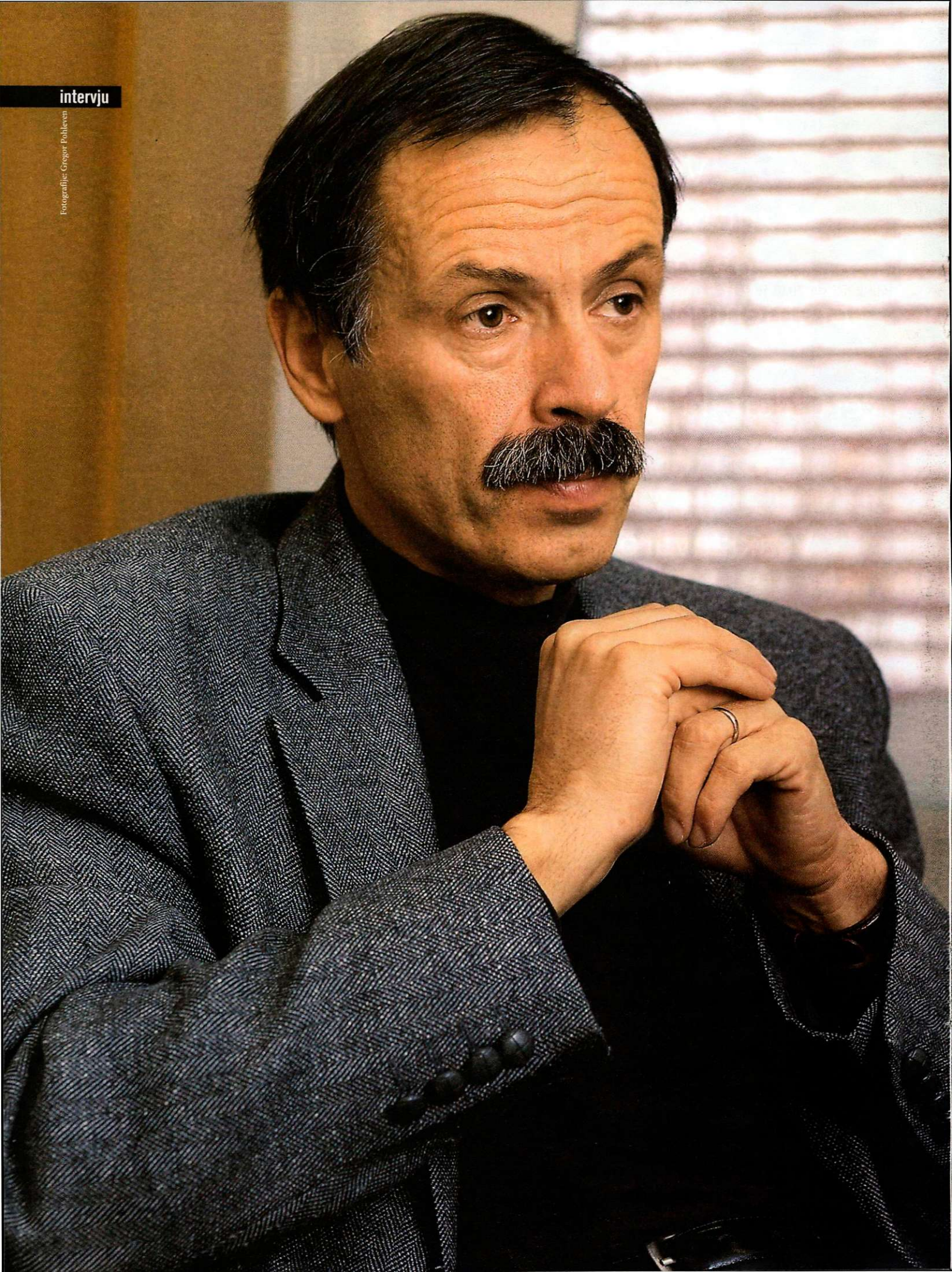


VZAJEMNA

Jaz zate, ti zame.

intervju

Fotografije: Gregor Pohleven



Enainpetdesetletni redni profesor na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani, avtor številnih izvirnih znanstvenih člankov in drugih znanstvenih ter strokovnih prispevkov, je tudi predavatelj na dveh drugih evropskih univerzah in sodi nedvomno med največje slovenske strokovnjake za mednarodne finance, če ni celo največji, kar mu priznavajo tisti, ki se na to področje spoznajo. Mednarodnim financam je v celoti posvetil svojo bogato delovno kariero.

Finančna perspektiva EU za obdobje od leta 2007 do 2013 je še vedno na mrtvi točki. Zakaj ne pride do dogovora?

Finančna perspektiva je dogovor o srednje-ročnem finančnem proračunu EU. Tako kot v vsakem dogovoru in pri vsakem oblikovanju proračuna je vedno ena točka, ki ni vsem, ki sprejemajo ta proračun, po volji. Zato je povsem razumljivo, da so pogajanja že zaradi tega precej napeta. Zakaj pa se ta pogajanja tokrat tako vlečejo, je po moje razlog v tem, da so v sam mehanizem sistema evropskega proračuna vgrajene nekatere stvari, ki so sistemsko problematične. Ena od njih je, da je evropski proračun po svojem obsegu zelo majhen. Obsega le 1 odstotek BDP držav članic, z njim pa se financirata samo kmetijstvo in t. i. kohezijska politika. To pomeni, da se skozi ta proračun financirajo samo tiste politike, ki so jih bile države članice pripravljene prenesti na raven EU. Iz proračuna EU ni mogoče financirati na primer socialnih zadev ali vojske. Financiranje teh je ostalo na nacionalni ravni. Drugo je konceptualni problem evropskega proračuna, kar pomeni, da je v kar 75 odstotkih financiran z nacionalnimi prispevki. V takšnem sistemu pa vsaka država natančno ve, koliko članarine plača, zaradi česar je povsem normalno, da se poteguje za to, koliko od vplačanega bo dobila nazaj. Prav zaradi načina financiranja je eden ključnih problemov v pogajanjih to, da vsaka dr-

kakšnim od evropskih davkov ali z delitvijo DDV, kjer bi morda 1 odstotek od 21 dajali za EU. Temu bi recimo rekli evropski davek. Če bi bilo tako, linija med plačili in prejemki ne bi bila tako direktna. Tretji konceptualni problem evropskega proračuna je v tem, da je prav zato, ker države gledajo na netopozicijo, v zadnjih 20 letih prišlo do več dogovorov, s katerimi naj bi bila netopozicija za nekatere članice še politično sprejemljiva. Najočitnejši primer tega je popust Veliki Britaniji. To so trije temeljni problemi, s katerimi se soočamo tudi na pogajanjih. Njihov problem je prav v tem, da spet iščemo odgovore na te tri konceptualne probleme. Če Evropa ne bo rešila konceptualnih problemov svojega proračuna, potem se bomo s podobnimi problemi srečevali tudi v naslednji finančni perspektivi, kot so se s tem države soočale že v prejšnjih pogajanjih. Če gledamo pogajanja v letu 1998 in 1999, so se dogajale zelo podobne stvari kot zdaj. Upam, da se bo, potem ko bodo pogajanja za to finančno perspektivo končana, želim pa si, da bi bila že decembra, takoj začel proces za konceptualno spremembo evropskega proračuna. Osebnost sem tako že predlagal, da bi bilo verjetno že zdaj modro ustanoviti skupino neodvisnih izvedencev, ki bi v dveh letih pripravili svoje videnje stvari. Prepričan sem, da bi bilo to ekonomsko smotno, pri tem pa politična reakcija ni toliko pomembna. Predlagam nekaj po-

Ali menite, da je dovolj politične volje za spremembe?

Če bodo države zmogle toliko modrosti in pripravljenosti, da končajo zdajšnja pogajanja že decembra ali najpozneje marca prihodnje leto, potem upam, da bi bila mogoča tudi pripravljenost za spremembe. Normalno pa je, da bo za vse morebitne dogovore treba priti tudi do političnega dogovora. Vendar je treba reči, da države ta čas še niso pripravljene spreminjati stvari na področju davkov, pri čemer bi jim dajali višji nacionalni nivo. Če povzamem, so stvari okrog zdajšnje finančne perspektive bolj ali manj odločene. To, o čemer je zdaj govor, se nanaša na morebitne spremembe v obdobju po letu 2013.

Predsednik države Janez Drnovšek je pred kratkim govoril tudi o kmetijski politiki in predlogih sprememb. Kako to ocenjujete?

Že nekdanja Satirjeva skupina, pri kateri gre za skupino neodvisnih ekonomistov, imenoval pa jo je nekdanji predsednik evropske komisije Romano Prodi, je pripravila svoje videnje o tem, kaj so prioritete EU v naslednjem obdobju. V evropski komisiji so želeli, da bi te ugotovitve že upoštevali v finančnem obdobju, o katerem se zdaj pogovarjamo. Satirjeva komisija je pripravila tri ključne predloge v strukturi proračuna. Po enem naj bi se zmanjšali proračunski kmetijski izdatki s približno 50 na 15 odstotkov. Tako je tisto, kar je predsednik Drnovšek omenil v zvezi s kmetijstvom, kompatibilno s tistim, kar je bilo že rečeno s strani Satirjeve komisije pred približno dvema letoma.

Kaj to pomeni oz. kakšni so bili predlogi t. i. Satirjeve komisije?

To pomeni, da bi iz proračuna EU šlo manj denarja za kmetijstvo in da bi se kmetij-

Pogovor z dr. Mojmirjem Mrakom

Reforme so absolutno nujne

žava gleda, koliko bo vplačala in koliko bo dobila oziroma kakšen bo njen netoizkupiček. Če bi bil način financiranja evropskega proračuna drugačen, če bi imela EU več lastnih virov, bi se ta razprava verjetno osredotočila na druge stvari. Moramo pa biti odkriti; ta čas države članice niso pripravljene na to, da bi se evropski proračun financiral na drugačen način. To je mogoče s

dobnega, kot je na primer naredila Satirjeva skupina pred dvema letoma z odhodkovno stranjo proračuna. Ko bi posebna skupina to pripravila, bi se s študijo seznanila tudi evropska komisija in bi pripravila resen predlog za razpravo med državami članicami. Za vse je namreč treba doseči dogovor med vsemi državami članicami, kar pomeni, da je nujen tudi politični dogovor.

ska politika delno vrnila pod pristojnost držav članic. To pa pomeni, da bi lahko države članice same po svoji oceni sofinancirale to dejavnost, če bi želele. Mimogrede, nove države članice to danes že počnemo. Zakaj? Ker nimamo polnega dostopa do kmetijskih sredstev. To pomeni, da bi bil približno takšen predlog, kolikor bi se udeležil, tudi za »

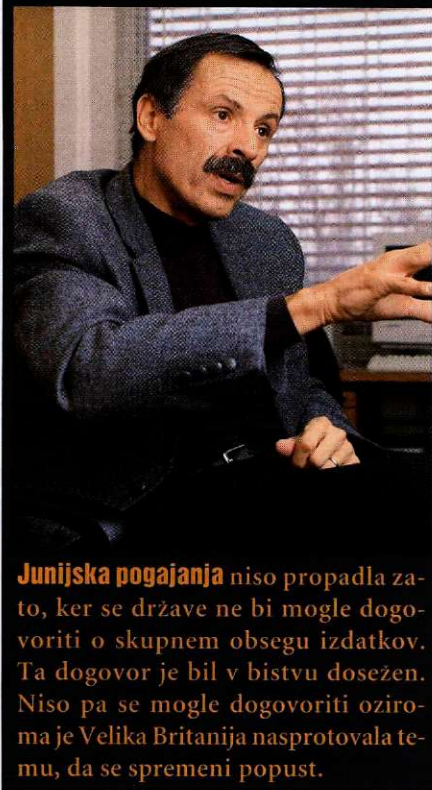
» Slovenijo izredno dobrodošel. Vendar pa moramo biti po drugi strani realni. Leta 2002 je takratna petnajsterica EU sprejela dogovor o kmetijstvu do leta 2013. Pri tem je sodelovala tudi Velika Britanija, ki želi v zadnjem času proračun zelo vehementno spremeniti.

Postavlja se vprašanje, zakaj je Velika Britanija kar nenadoma tako pripravljena za tako stvar? Kaj se je tako bistveno spremenilo?

Tu bom zelo jasno povedal svoje stališče. Velika Britanija se je zavzela za spremembo proračuna šele maja letos, to je tik pred junijskim vrhom EU v Luksemburgu, kjer so pogajanja propadla. To je naredila v trenutku, ko se je zavedela, da bo predmet pogajanj tudi sprememba popusta Veliki Britaniji. V bistvu je šlo za branjenje nacionalnega interesa, ne pa za zares iskreno željo po spremembi proračuna. Predsednik vlade Tony Blair je namreč sopodpisnik pisma šesterice netoplačnic iz decembra 2003, v katerem se države podpisnice zavzemajo za to, da se zgornja meja izdatkov proračuna določi na enem odstotku BDP in da dogovor o kmetijstvu ostane nespremenjen. To pomeni, da gre za neke spremembe.

Kakšen popust pa ima Velika Britanija?

Popust Velike Britanije določa dogovor, v katerem se je že leta 1984 z drugimi članicami EU dogovorila nekdanja vladna predsednica Margaret Thatcher. Velika Britanija je bila namreč takrat razmeroma slabo razvita med članicami EU. Vendar v tistem času proračun EU ni imel na voljo sredstev za kohezijsko politiko, ampak je bila velika večina proračunskih izdatkov usmerjena v kmetijstvo. Ker Velika Britanija ni imela pomembnega deleža kmetijstva v svoji državi, iz naslova kmetijstva ni mogla prejemati večjih prilivov iz proračuna, čeprav je vanj plačevala. Bila je netoplačnica in je imela slabši topoložaj kot na primer takrat bolj razvita Francija. Zato je Thatcherjeva zahtevala, da dobi del vplačil vrnjen. Glede na takratne razmerje sil je bila to logična zahteva, ki so jo takratne države članice EU tudi sprejele. Dejstvo pa je, da je ta dogovor postal sestavni del ICQ. Vendar pa situacija, ki je bila leta 1984 razumljiva, danes ekonomsko nima več nobenega opravičila. Velika Britanija je danes nadpovprečno razvita država članica in nelogično je, da manj razvite države članice vključno s Slovenijo plačujemo tudi za t. i. popust Veliki Britaniji. Vendar pa je za to, da se dogovor z Veliko Britanijo spremeni, potrebno soglasje vseh držav članic. Tudi Velike Britanije. In prav tu se je zalomilo. To je bil ključni razlog, zakaj so junjska pogajanja propadla. Niso namreč propadla zato, ker se države ne bi



Junjska pogajanja niso propadla zato, ker se države ne bi mogle dogovoriti o skupnem obsegu izdatkov. Ta dogovor je bil v bistvu dosežen. Niso pa se mogle dogovoriti oziroma je Velika Britanija nasprotovala temu, da se spremeni popust.

mogle dogovoriti o skupnem obsegu izdatkov. Ta dogovor je bil v bistvu dosežen. Niso se mogle dogovoriti oziroma je bila Velika Britanija proti temu, da se spremeni popust. Nihče se ni zavzemal za to, da bi ta popust odpravili takoj, saj to ne bi bilo realno, ampak je šlo za iskanje dogovora, kako bi ta popust določili v nominalnem znesku in ga postopoma začeli zniževati. To ni bilo sprejeto, saj ni bilo doseženo soglasje. Mislim, da bo tudi v naslednjem terminu, to je zdaj decembra, problem podoben. Če bo prišlo do resne razprave o končanju pogajanj, potem bo verjetno ključna stvar spet dogovor o popustu Veliki Bri-

Če hočemo postati uspešna evropska država – ne samo da bomo preživeli –, so reforme nedvomno potrebne.

taniji. Menim, da je ključni problem v tem, ali bo Velika Britanija na tem področju pripravljena pokazati več fleksibilnosti. V resnici gre pri tem v veliki meri za notranji problem Velike Britanije oziroma za odnos med predsednikom vlade in finančnim ministrom. Kakšen je ta odnos in ali bo prišlo do dogovora, ki bi omogočil tudi dogovor o finančni perspektivi, bomo videli.

Kaj pa Nemčija, ki ima velike težave zaradi nekdanje Vzhodne Nemčije in je velika plačnica v evropski proračun? Kako to vpliva na dogovarjanje?

To je res, vendar Nemčija prejema tudi precej denarja iz proračuna EU prav zaradi pripojitve Vzhodne Nemčije, in sicer iz naslova pomoči za kmetijstvo in kohezijskih sredstev za Vzhodno Nemčijo. Vendar pa so v Nemčiji ze-

lo različne pozicije: na eni strani zvezna oblast, na drugi pa oblasti v posameznih zveznih deželah. V Nemčiji je zdaj nova vlada in težko je reči, ali bo ta nekaj radikalno spremenila tudi na tem področju. Prejšnji kancler Schröder je zdajšnji dogovor zagovarjal in ga podpiral. Če bo prišlo decembra do kompromisa, upam, da ga bo Nemčija podprla. Vedeti namreč moramo, da s tem, ko ni dogovora, največ izgubijo tiste države, ki naj bi bile najpomembnejše dobitnice kohezijskih sredstev. To pa so vse nove države, Portugalska in Grčija. Prepričan sem, da je starim članicam EU, to je nekdanji petnajsterici, v interesu, da v tem dogovoru nove države ne bi izvisle. Do njih bi bilo to izrazito nepošteno, verjetno pa se bi to sčasoma odrazilo še drugje. Zatrdim lahko, da si za dogovor prizadevajo države, ki si res goreče želijo, da do dogovora pride čim prej, to pa so države, ki sem jih omenil. Razlog je preprost: dogovor o strukturnih skladih, o kohezijski politiki z letom 2006 neha veljati. V tem dogovoru je dogovor za obstoječo finančno perspektivo, medtem ko dogovor o kmetijstvu, kolikor ne bo novega, velja do leta 2013. Dogovor o popustu Veliki Britaniji, če se ne bo spremenil, velja takšen, kot je bil dogovorjen. To pomeni, da imamo zelo nejasno stanje po letu 2006 edino pri kohezijskih sredstvih.

Slovenija ni preveč uspešna pri črpanju denarja iz kohezijskih skladov. Zakaj?

Tu moramo biti korektni. Zelo smo kritični do tega črpanja in mislim, da je prav tako, vendar resne primerjave z drugimi državami na tem področju nimamo. Šele po primerjavah bi lahko rekli, ali smo res neuspešni. Sam nisem videl

še nobene in menim, da imamo vsi velike probleme. Verjetno so podobne težave v prvih letih po vstopu v EU imele tudi druge države. Gre pač za logične začetne težave. Res pa je, da smo vsi načrtovali, da bo stopnja pripravljenosti za črpanje večja, to pa predvsem zato, ker smo bili deležni že predpristopnih pomoči. Kljub temu je videti, da smo v Sloveniji sistem celotnega organiziranja in upravljanja kar precej zapletli in se nam to zdaj očitno malo otepa.

Kateri so ključni problemi pri črpanju pomoči?

Pri absorpcijski sposobnosti države imamo v bistvu tri stvari: eno je t. i. makroabsorpcijska sposobnost. Ta v Sloveniji ni problem, ker je preprosto obseg sredstev, ki jih dobivamo iz EU in temelji na dogovoru za obdobje 2004–2006, ta-

ko majhen, da negativnih makroekonomskih učinkov nima. Kar se tiče finančne absorpcijske sposobnosti, pa lahko pogledamo, ali je v proračunu zagotovljenih dovolj sredstev za sofinanciranje teh programov. Kolikor vem, so bila ta sredstva v lanskem proračunu in letošnjem vključno z rebalansom zagotovljena. S tega vidika ne moremo govoriti o tem, da je problem pri črpanju finančna absorpcijska sposobnost. V slovenskem državnem proračunu je namreč dovolj sredstev za sofinanciranje. Očitno pa je, da imamo največ problemov na administrativnem področju. Vendar je vlada s sklepom januarja in nato še junija to začela spreminjati. Mislim, da se stvari spreminjajo na bolje, videli pa bomo, kakšen bo končni rezultat. Osebnostno menim, da je zelo pomembno, da izkoristimo obdobje 2004–2006 kot pripravljalo, ne kot učno dobo. Upam, da bo ta učna doba čim cenejša za obdobje od leta 2007 dalje. Zakaj? Takrat bo preprosto na voljo bistveno več denarja kot zdaj ne glede na to, kako se bodo pogajanja končala. To pa pomeni, da bo potencialna škoda, če takrat ne bomo izkoristili sredstev, bistveno večja, kot je zdaj. Še enkrat pravim: če bomo to učno dobo dobro izkoristili, potem mogoče šolnina ne bo previsoka.

Ali obstaja nevarnost, da bi Slovenija kmalu izpadla iz kroga upravičenk do črpanja denarja iz evropskih kohezijskih skladov?

Slovenija kot celota je blizu 75 odstotkom povprečja razvitosti EU. Prav teh 75 odstotkov pa je meja, do katere so regije polno upravičene do kohezijskih sredstev. Če to presežejo, to ne pomeni, da nimajo več dostopa, ampak je upravičenost do črpanja bistveno nižja. Pogajanja zdaj še tečejo na podlagi podatkov za obdobje

2000–2002. To pomeni, to je to statistična osnova, po teh podatkih smo pod mejo 75 odstotkov povprečja EU in s tem seveda upravičeni do denarja. Če pa se bodo pogajanja zavlekla v naslednje leto, kar je mogoče, se lahko zgodi, ni pa nujno, da bodo začeli upoštevati novejšo podatke. To je povprečje 2001–2003, kar pa pomeni, da je verjetno Slovenija kot celota že preseгла to mejo. Lahko pa bo sprejet dogovor, da se tudi v naslednjem letu pogajanja nadaljujejo po obstoječih številkah. Moramo vedeti, da se stvar ne bo spremenila samo za Slovenijo, temveč tudi za druge regije in nekatere države v celoti. Če se

Osebnostno menim, da je zelo pomembno, da izkoristimo obdobje 2004–2006 kot pripravljalo, ne kot učno dobo. Upam, da bo ta učna doba čim cenejša za obdobje od leta 2007 naprej. Zakaj? Takrat bo preprosto na voljo bistveno več denarja kot zdaj.

bodo pogajanja nadaljevala na novih osnovah, to lahko dodatno zaplete naš pogajalski položaj.

Veliko se govori o tem, da bo Slovenija netoplačnica ...

Tu je veliko nerazumevanja, zato bi rad pojasnil tudi to. Govorimo o dveh vrstah netoplačništva ali netopozicije države do proračuna EU. Eno je predvidena netoplačniška situacija. Ta bo znana ob koncu pogajanj. Zakaj govorimo o predvideni netoplačniški poziciji? Zato, ker bomo vedeli, koliko bomo plačevali v proračun EU. Ti zneski so v bistvu fiksirani. Ob koncu pogajanj bomo mi in vsaka druga država vedeli, do koliko sredstev smo upravičeni iz proračuna EU. To se pravi, da vemo, koliko potencialno lahko dobimo. Če pa ti dve številki primerjamo, pridemo do potencialne oziroma do načrtovane netopozicije. Ta bo za

Slovenijo nedvomno pozitivna. Drug koncept je dejanska netopozicija, ki je odvisna predvsem od tega, koliko od načrtovanih sredstev, ki jih imamo v Bruslju, bomo dejansko izkoristili. Če bomo vse, kar je na razpolago, v celoti izkoristili, bosta načrtovana in dejanska netopozicija enaki. Če pa jih bomo izkoristili manj, kar pomeni, da ne bomo uspešni v črpanju vseh sredstev, ki so nam na razpolago, potem bo dejanska pozicija manj ugodna kot potencialna. Če bomo zelo slabo izkoristili sredstva, potem lahko pridemo tudi do netoplačništva. To je ista situacija, kot je danes.

Na koncu se dotakniva še predlaganih vladnih reform v Sloveniji. Sodelovali ste v odboru za reforme, že lani pa ste opozarjali, da se bo morala nova vlada soočiti z nekaterimi stvarmi. Ali ste zadovoljni s predlogom?

Še pred volitvami lani sem objavil dva pri-spevka. Namenoma sem želel, da gresta v objavo pred volitvami zato, ker se mi je zdelo, da se bo s tem soočil, kdor koli bo pač prevzel vlado. Ali bo to nova ali staro-nova vlada, ni pomembno. Reforme so v temelju absolutno nujne. Sam sem sodeloval pri nekaterih in bilo bi zelo nelo-gično, če se s potrebnostjo reform zdaj ne bi strinjal. Vendar pa to ne pomeni, da se strinjam z vsakim detailom. Če hočemo postati uspešna evropska država – ne samo da bomo preživeli –, so reforme nedvomno potrebne. Vendar pa se pri razpravah kaže, da imamo očitno težavo. Stanje v Sloveniji za zdaj ni dovolj slabo, da bi bila pripravljenost za reforme dovolj velika. Po mojem mnenju je eden temeljnih problemov, kako prepričati ljudi, da v reforme moramo iti. Upam lahko, da bo to prepričevanje šlo naprej. Verjetno bo prišlo tudi do nekaterih sprememb in korekcije predloga, a če bomo reforme sprejeli še v stanju, ko nam ne teče voda v grlo, bo to lažje. Res pa je, da se dostikrat nepopularne reforme odlagajo do trenutka, ko je stvar tako dramatična, da jih je treba narediti. Kar se tiče predloga reform, imam na nekaterih področjih drugačno mnenje ne glede na to, da sem bil član ekipe, ki je predlog pripravljala. Menil sem, da bi morali biti na odhodkovni strani proračuna malo ambicioznejši. Zlasti v času, ko je gospodarska rast 4-odstotna, kar je visoka rast. Če bi bili na odhodkovni strani malo ambicioznejši, to ne pomeni, da bi jo nominalno zmanjševali. To pomeni, da bi bile pač stopnje rasti različno visoke. A glede tega so bile ocene med nami v skupini različne.

Vida Kocjan



SLOVENIJA-OVE

MEHKOBA IN OPOJNOST DOLENJSKE

Oglasno sporočilo, naročnik: Slovenska turistična organizacija

Slikoviti in razgibani pokrajini na jugovzhodu Slovenije pravimo Dolenjska. Razprostira se od vznožja Ljubljane pa vse do hrvaške meje. Značilnosti treh pokrajinskih enot – Alp, Panonske nižine in Dinarskega gorstva – ji dajejo posebno poetiko. Idilična pokrajina je prepoznavana po vinorodnih gričih, gradovih, cerkvicah, številnih samostanih in mogočnih gozdovih. Dolenjska je dežela nešteti možnosti oddiha, raziskovanja in užitka, mnogih postojank na poteh naravne in kulturne dediščine in vinskih cestah. Če Dolenjsko zajamemo nekoliko širše, k njej prištejemo še Belo krajino, ravninsko območje z značilnostmi krasa.

Na popotovanju po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine lahko odkrivате bogato izročilo preteklosti. Spoznavate lahko gradove in srednjeveške samostane, svet muzejev in izkopanin, odkrivate vasice s slikovitimi cerkvami, stare mestne trge, se sprostite v zdraviliščih in poveselitate z domačini v vinogradih. Dolenjska nudi številne izletniške točke in možnosti za šport in rekreacijo. Prebivalci Dolenjske in Bele krajine so znani po svoji gostoljubnosti in

odkritosrčnosti, ob kozarčku cvička, poleg terana edinega avtohtonega slovenskega vina, na katerega so domačini posebej ponosni, pa vam z veseljem postrežejo še s kakšno duhovito zgodbo.

Popotniki lahko svoje raziskovanje začnejo na številnih krajih na Dolenjskem, lahko pa si pomagajo tudi z vodnikom „Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine“, v kateri je zajetih le 28 atraktivnih lokacij naravne in kulturne dediščine, ki si zaslužijo

posebno pozornost. Bogato zgodovino in arheološka nahajališča si popotniki lahko ogledajo v Dolenjskem muzeju v Novem mestu, v Dolenjski metropoli na sedmih gričih, in v Belokranjskem muzeju v Metliki. Med številnimi gradovi, sakralnimi objekti in samostani so izjemno slikoviti samostan Stična, kartuzijanski samostan Pleterje in gotska cerkev Tri fare pri Metliki. Vredna ogleda so tudi zgodovinska mesta kot so Novo mesto, Metlika, Črnomelj in druga, za katere so značilni živahni mestni trgi. Posebej poetična je Kostanjevica na Krki, ki ji pravijo tudi Dolenjske Benetke, z umetnostno galerijo in Forma Vivo. Za Dolenjsko in Belo krajino so značilne številne naravne znamenitosti, med njimi izvir reke Krke, ki je eden od biserov pokrajine. Reka Krka je osrednji dolenski vodotok in pravi vir življenja in aktivnosti tamkajšnjih prebivalcev. Reka Kolpa pa je mejna reka, ki v velikem loku obrobja Belo krajino. Kolpa je tudi ena najtoplejših slovenskih rek, priljubljena pa je zlasti v

ENIJA

poletnih mesecih, saj ponujajo veliko možnosti za ribolov, plavanje in čolnarjenje. Aktivni turizem je na območju Dolenjske posebej priljubljen, saj med drugim omogoča tudi rafting ter panoramske polete z motornim letalom ali balonom.

Nedaleč od Novega mesta sta zdravilišči z dolgo in bogato tradicijo, Dolenjske in Šmarješke Toplice, ter edini slovenski otoški grad Otočec sredi reke Krke. Obe zdravilišči odlikujejo kakovostna hotelska ponudba, bližina Gorjancev pa obljublja doživetja pohodnikom, kolesarjem in lovcem.

Blizu meje s Hrvaško pa je kraj Brežice z gradom, ki slovi po izjemni viteški dvorani. Prepoznavne so tudi zaradi Festivala Brežice, edinstvenega mednarodnega festivala stare glasbe, ki za koncertna prizorišča izbira posebna okolja, objekte naravne in kulturne dediščine. V bližini sta tudi zdravilišče in wellness center Terme Čatež in Grad Mokrice, ki je bilo že večkrat prizorišče snemanj številnih filmskih stvaritev. Ob gradu je tudi golf igrišče, ki dopolnjuje športno rekreativno ponudbo pokrajine.

Tradicionalni način življenja, številne vinske ceste, množica tradicionalnih etnoloških prireditev in bogata naravna in kulturna dediščina zaznamujejo prebujeno lepoto, ki jo popotniki radi znova in znova odkrivajo.



SLOVENIJA

Informacije:

Več informacij o popotovanjih po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine so na voljo na:

KOMPAS NOVO MESTO, turistično podjetje d.o.o.

tel. ++ 386 7 33 828 00, e-mail: robinson@siol.net, spletne strani: www.robinson-sp.si

Marketing »Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine«

tel. 07 33 72 440, e-mail: heritage.trail@siol.net

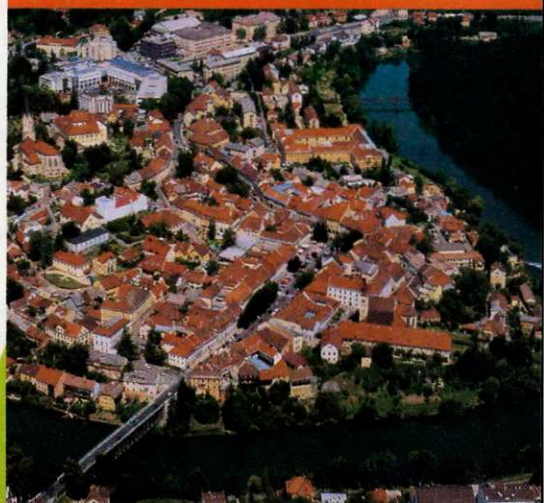
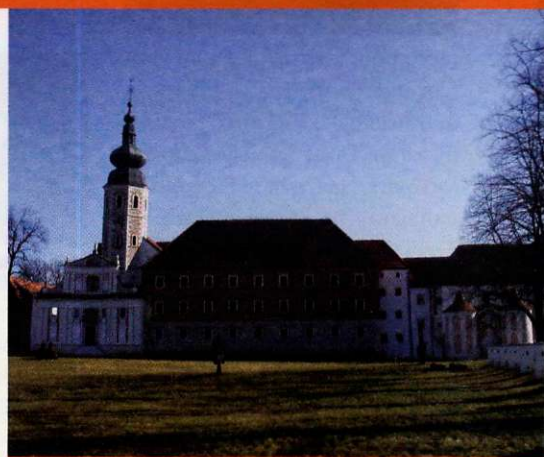
Za več informacij o Sloveniji obiščite spletno stran:

www.slovenia.info

Slovenska turistična organizacija

Dunajska 156, SI-1000 Ljubljana,
tel.: +386 1 589 18 40, fax: +386 1 589 18 41

 **Slovenija**



Svetovni etos

Filozofska fakulteta

V zbirki *Razprave Filozofske fakultete* je izšla knjiga Tineta Hribarja *Obvladovanje sveta in svetovni etos*, ki vsebuje prikaz in oceno razmerja do sveta, kakor se je oblikovalo na začetku filozofije kot metafizike, se pravi s Platonovo filozofijo oz. z nastankom platonizma. Platon je ključna filozofska osebnost antike, modernega razumetja sveta pa Descartes. Zato avtor kartezijanski paradigmi znanstvenomatematičnega obvladovanja sveta posveti posebno pozornost. Iz-



recen poudarek nameni tudi vrhu filozofije kot metafizike, t. j. Heglu in Schellingu, zlasti njegovi filozofiji narave. Drugi del knjige znanujeje Marx, Nietzsche in Freud, ki jih nahajamo na koncu metafizike. Tretji del knjige je namenjen postmetafizičnemu oz. postmoderne- mu načinu življenja, s tem pa tudi novemu etičnemu odnosu do sveta, tako do narave kot do družbe.

Ljubezen pa ostane

Založba Ognjišče

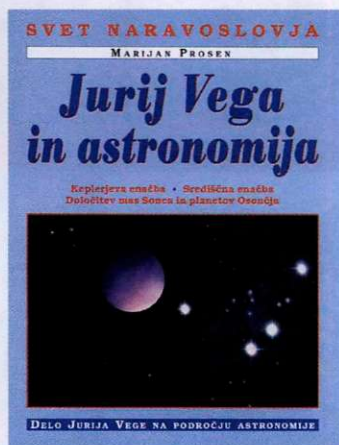
V knjižici *Ljubezen pa ostane* naš teolog, mislec in slikar Marko Ivan Rupnik govori o temi smrti in vstajenja. Z njo je želel podati izhodišča za razmišljanje o našem vstajenju, in sicer tako, da na tri različne načine posreduje isto vsebino. Najprej v eseju *Povoji ljubezni* z utemeljitvenim pristopom govori o modrosti umiranja in o vstajenju teles, potem pa isto skrivnost oriše v *Povesti o Bogoljubu*. Sledijo še podobe iz italijan-

skega hospica Maddona dell'Olivetto, ki jih je avtor izdelal v sodelovanju z Ateljejem duhovne umetnosti iz Centra Aletti. Na ta način se knjiga vključuje v veliko krščansko izročilo, v katerem se teološke govorice med seboj niso izključevale, ampak so kristjani v ustvarjalni napetosti in v želji, da bi krščansko skrivnost izrazili na vsakomur domumljiv način, zaslutili, kdaj je bil čas za utemeljevalno besedo, kdaj za pripoved in kdaj za podobe in barve.

Vega in astronomija

Založba Jutro

V zbirki *Svet naravoslovja* je izšla knjiga Marijana Prosenja *Jurij Vega in astronomija*. Vegove razprave, povezane z gravitacijo (oblika Zemlje in podobno), so prepuščene fizikom. V tej knjigi avtor podaja izključno astronomsko vsebino, povezano z gibanjem planetov okrog Sonca in posledicah. Prevedeno je vse dosegljivo

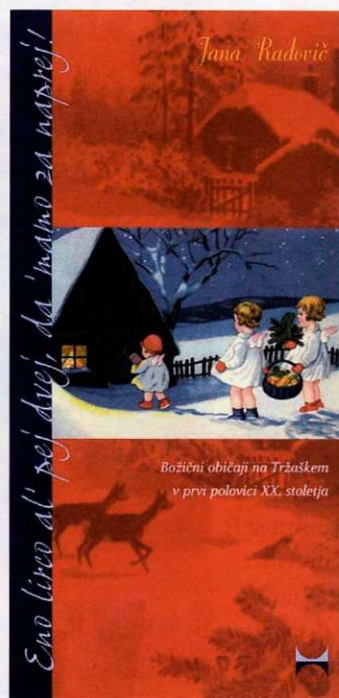


Vegovo astronomsko delo, ki je daleč od poljudnega značaja, saj takoj začne z resno razlago v strogi matematični obliki, večinoma z navajanjem številnih enačb. Avtor se je držal načela, da mora zahtevno temo podati čim razumljiveje, s tem da se je trudil čim bolj ohraniti veličino Vegovega matematičnega razmišljanja. Knjigo zaznamujejo tri teme: Keplerjeva enačba, središčna enačba in določitev mas Sonca in planetov Osončja.

Božič na Tržaškem

ZTT EST

Tržaška založba ZTT je izdala knjigo Jane Radovič *Božični običaji na Tržaškem v prvi polovici XX. sto-*



letja. Z njo je avtorica predelala in dopolnila svojo diplomsko nalogo, ki jo je naredila kot študentka etnologije in kulturne antropologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Poglavja potekajo kronološko: o izvoru božiča, priprave na božič, vigilija, božič, sv. Štefan, tepeznica, staro leto, sv. Silvester, novo leto, sv. trije kralji. Vsako poglavje je razdeljeno na dva dela, pri katerem prvi obravnava božič na Tržaškem v času "naših nonotov", drugi pa izvor in razvoj običaja. S slednjim je ugotovila, da ni obstajal stari (nespremenljivi) idilični svet, ampak običaji nastajajo, se razvijajo, izginejo ali spreminjajo svoj pomen.

Glas tišine

Novi svet

Wilhelm Mühs se je rodil leta 1934 v Mönchengladbachu v Nemčiji. V mladosti se je preselil v Rim in leta 1964 diplomiral iz teologije na Papeški lateranski univerzi. Že od leta 1959 deluje kot časnikar pri različnih italijanskih medijih: *Radio Vatikan*, *RAI* itd. Objavil je vrsto knjižic misli in aforizmov za vsakodnevno duhovno poglobljanje, ki so jih bralci po vsem svetu toplo sprejeli. V slovenščini so doslej pri založbi Novi svet poleg *Glasu tišine* (365 misli o notranji zbravnosti) izšle in bile večkrat ponatisnjene *Besede srca*, *Kapljice rose*, *Kompas duha*, *Kakor trpeča zemlja*, *Košček neba* in *Z iskrenim srcem*.

Jelinčičev roman

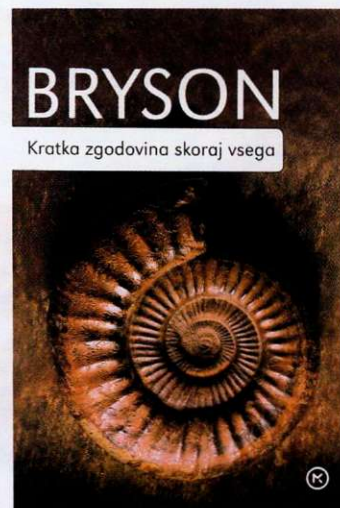
Lipa, Koper

Tržačan Dušan Jelinčič je napisal že vrsto zelo branih romanov. V krajšem romanu *Legenda o človeku, ki je govoril z vetrom* odpira več smeri. Gre za mestno zgodbo. Verona je kraj, ki ga je avtor prikazal z vso njegovo raznolikostjo in dinamičnostjo. Roman je zasnovan kot vrtljak, junak sedi na enem od stolčkov in se z veliko naglico pomika iz kraja v kraj, iz enega duševnega stanja v drugega, iz ene osebnosti v drugo, se vrača v prejšnje in spet odhaja.

Kratka zgodovina

Založba Mladinska knjiga

Bill Bryson, priljubljeni pisec del s področij poljudne znanosti, si v knjižki *Kratka zgodovina skoraj vsega* za izziv postavi stvari in dejstva, ki bi povprečnega bralca sicer od obupa zdolgočasile ali jih pri najboljši volji ne bi razumel – denimo geologijo, kemijo ali fiziko subatomskih delcev – in jih naredi razburljivo, zanimive, doumljive in zabavne. Ne gre toliko za to, kaj vemo o nečem, temveč bolj o tem, kako vemo, kar vemo. Kako smo lahko prepričani, kaj je v središču Zemlje ali kaj sestavlja atome in kvarke ali kje so bile celine pred 600 milijoni let, kaj je radioaktivnost? Na svojih potovanjih skozi čas



in prostor srečuje pisano zbirko osupljivo čudaških, tekmovalnih, obsednih in genialnih znanstvenikov, ki so do najpomembnejših spoznanj v zgodovini prišli na močno nenavadne načine. S svojo prepričljivo duhovitostjo bralca vseskozi drži na trnih.

Velika nagradna igra!

www.najdi.si/5let

Hyundai Getz

SLIKA JE SIMBOLNA



poraba goriva: 4,6 - 7,0 l/100 km

emisije CO2: 122 - 167 g/km



štiri velike in ena
XXL nagrada

www.najdi.si/5let



Več kot tisoč let

Stara Loka, ki je danes sestavni del Škofje Loke, je ena najstarejših prafar na Slovenskem.

Njena zgodovina je stara več kot tisoč let in bogata kot malokje drugje. Tako kot se za takšno faro spodobi, je zdaj dobila v eni knjigi ponatisnjene vse župnijske kronike, pisane v zadnjih stopetdesetih letih, ki so bogat vir prikaza življenja v tem času.

Loka, danes znana kot Stara Loka, da se loči od mlajše Škofje Loke, katere sestavni del je danes, je bila naseljena že v pradavnini. Znano je staroselsko in antično gradišče Puštal nad Staro Loko, natančneje nad Trnjem. Leta 973 se Stara Loka kot Lo(n)ka omenja v listini, s katero je cesar Oton II. širše loško ozemlje podaril freisinsškemu škofu Abrahamu. Posvetna oblast freisinskih škofov je trajala vse do leta 1803, cerkveno pa je nekdanje škofjelosko gospostvo pripadalo oglejskemu patriarhatu

oziroma kasneje goriški nadškofiji, vse do leta 1787. Od tedaj dalje je župnija sv. Jurija Stara Loka v ljubljanski škofiji oziroma nadškofiji.

Loški spomeniki

Stara Loka ima dolgo in bogato cerkveno zgodovino. Po izročilu naj bi tu obstajala cerkev že v prvih stoletjih po Kristusu. Listina iz leta 1074 govori že o več cerkvah v Loki oziroma na Loškem. Tudi prvi ohranjeni slovenski teksti, znameniti *Brizinski spomeniki*, ki jim pripisujejo, da so nastali konec 10. stoletja, bi lahko govorili temu v prid, saj se nahajajo prav v pontifikatu, popotnem obredniku prvega loškega zemljiškega gospoda škofa Abrahamu (975—994) in so zato še posebej "loški", pravzaprav starološki.

Zgodovino Stare Loke je leta 1824 prvi za nazaj popisal starološki župnik in dekan Jernej Božič, čas od leta 1847 do 1867 pa – prav tako za nazaj – župnik in dekan Franc Ksaverij Kramer. Kramer je poleg velikih gradbenih in obnovitvenih del v župniji leta 1863 podrl staro župnijsko romansko, gotizirano in barokizirano triladijsko cerkev in v letih 1863—1865 na njenem mes-

tu zgradil novo (sedanjo) cerkev. Prejšnja je bila obrnjena v smeri vzhod-zahod, današnja pa je v smeri sever-jug. Današnji zvonik stoji na mestu zvonika predhodnice. Kramer je bil od leta 1868 ljubljanski kanonik in leta 1873 soustanovitelj časnika *Slovenec*.

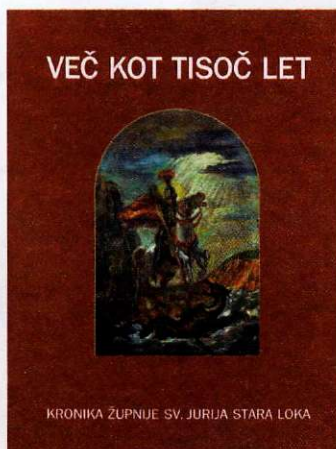
Kramer se je za podrtje prejšnje romanske cerkve moral odločiti, saj je bila v slabem stanju. Leta 1817 je namreč med velikim požarom, ki je uničil naselje okoli cerkve, pogorelo tudi ostrešje cerkve in zvonika. Škoda je bila velika: zvonovi so popadali dol in se stopili. Cerkev je bi-

la tako uničena, da bi jo morali podreti in sezidati novo, vendar so jo le popravili, kar pa ni bilo dovolj.

Za nacisti še komunisti

Starološko cerkveno kroniko, *sensu stricto*, je začel leta 1863 pisati kaplan Matej Frelih (1863—1867), za njim pa dušni pastirji: Matevž Kožuh (1868—1896), Franc Kumer (1900—1905), Ivan Baloh (1905—1910). Od konca leta 1910 do konca leta 1939 je kroniko pisal Matija Mrak. Bil je vesten kronist in pronicljiv komentator bistvenih dogodkov duhovnega in posvetnega življenja v župniji, doma in po svetu. Uvedel je župnijsko letno statistiko, vnašal v kroniko podatke popisov prebivalstva in izide lokalnih in deželnih volitev. Z njim se je končalo klasično obdobje pisanja starološke cerkvene kronike.

Medvojna okupacijska in povojna revolucionarna oblast sta bili do duhovščine in verujočih skrajno neprijazni. Zaradi pomanjkanja duhovnikov, težkih življenjskih razmer in preobilja dela skoraj niso utegnili pisati kronike. Verodostojno zapisanje dogodkov in oblastnih



ukrepov proti Cerkvi in verujočim bi lahko pomenilo tudi izpotaljvanje represiji. Predstojniki so jim zato pisanje kronike celo odsvetovali.

Medvojni starološki župnik je bil Nemeč Rudolf Besel, ki je obdobje do repatriacije januarja 1947 popisal na dveh straneh. Po letu 1948 je pritisk na duhovnike postajal čedalje hujši, še zlasti po letu 1952, ko je Jugoslavija pretrgala stike z Vatikanom in odpravila verouk v šolah. V tem času so težko delo župnijskih upraviteljev opravljali kapucini iz bližnjega samostana, ki so kroniko sicer pisali, vendar zelo na kratko. Do septembra 1950 jo je pisal p. Joahim Ferk, do konca leta 1953 p. Zdravko Koprivnikar, za njim pa leto in pol še p. Edvard Vogrin. Zapiso so postajali iz leta v leto krajši.

Do Glavana in Snoja

Naslednja župnika, dr. Janez Veider in Stanislav Hribšek, kronike sploh nista več pisala. Prvega so še preveč stiskali pa tudi zapor je pustil na njem hude telesne in duševne posledice, tako da se kronike ni niti lotil. Njegov naslednik, salezijanec, župnik Stanislav Hribšek je sredi šestdesetih let v času drugega vaticanskega koncila in po vnovični vzpostavitvi diplomatskih stikov z Vatikanom leta 1966 že vpadel v čas



Ruševine cerkve na Planici, ki so jo spomladi 1945 razstrelili partizani



Loško cerkev sv. Jurija krasijo kipi dvanajstih apostolov (in sv. Pavla) v naravni velikosti.

jetno za časa župnika Hribska, po letu 1963, prevzela katehetinja, uršulinka s. Ljudmila Ravnikar. Napisala jo je tudi za nazaj, za čas Veiderjevega župnikovanja, in še delno za medvojnino in prvo povojno obdobje.

Temeljito se je pisanja kronike lotil župnik Andrej Glavan, saj jo je pisal za celo obdobje svojega župnikovanja, od februarja 1981 do avgusta 2000. Nadaljuje jo sedanji župnik dr. Alojz Snój, ki je prišel v Staro Loko leta 2000.

Stara Loka, Crngrob, Planica ...

Vsa kronika, napisana v štirih zvezkih, je dosledno prepisana, besedilo je komentirano in dopolnjeno s številnimi slikami. V njej so prikaza-

razstrelili partizani in so jo verniki leta 1994 na novo pozidali, do starološke župne cerkve z veliko oltarno sliko sv. Jurija (360 krat 250), ki jo je naslikal impresionist Matija Sternen 1948, leto dni pred svojo smrtjo. Križnogorske freske legend sv. Korbinijana in sv. Urha, znameniti srednjeveški freskant Jernej iz Loke, nagrobniki loških imenitnežev od 15. stoletja naprej v župni cerkvi, Layerjeve in Wolfove slike, kipi kiparja Franceta Ksaverija Zajca in druge znamenitosti in dragocenosti so le del vsebine *Kronike župnije sv. Jurija Stara Loka*.

Apostoli in kronisti

Prispevek o pogodbi iz leta 1074 med freisinskim škofom Ellenhardom in oglejskim patriarhom Sigehardom je prispeval dr. Janez Höfler, cerkveno ureditev od prafare do jože-

finskih reform pa je prikazal dr. Franca M. Dolinar. Predvsem pa je starološka kronika slikovit klejdoskop verskega, duhovnega in siceršnjega življenja Prfarcev (kot se imenujejo prebivalci okoli cerkve sv. Jurija) in njihovih sosedov ter zanimiva in bogata slika življenja za obdobje petih človeških generacij, to je za čas poldrugega stoletja. Tako kot se cerkev sv. Jurija ponaša s kipi vseh dvanajstih apostolov v naravni velikosti, ki jim je pridružen še trinajsti, sv. Pavel, so tudi v knjigi objavljene kronike in zapisi trinajstih piscev. Knjiga je res nekaj izrednega, saj obsega 672 strani velikega formata, v njej pa je objavljenih kar 750 fotografij. Z njo je zdaj v eni knjigi objavljeno in vsakemu dostopno neprecenljivo gradivo o več kot tisoč let stari zgodovini Stare Loke, ene najstarejših prafar na Slovenskem. **V. M.**



Stara Loka leta 1782, ko jo je prizadel požar

otoplitve odnosov med Cerkvijo in državo, vendar se je toliko posvetil predvsem delu z mladimi in graditvi novega župnišča (tega so komunisti po vojni zaplenili, pred časom je bilo vrnjeno, vendar ga župnija še vedno ne more uporabljati, ker so v njem stanovalci), da kronike morda niti ni utegnil pisati. Pisanje cerkvene kronike je ver-

ne vse podružnice, njihove znamenitosti in umetnine, od sloveče romarske cerkve v Crngrobu, ki združuje romansko, gotsko, baročno in sodobno arhitekturo s freskami mojstra Bolfanga, fresko Velike Nedelje iz šole Janeza Ljubljanskega, zlati baročni oltar Jurija Skarnosa, cerkve sv. Gabrijela na Planici, ki so jo spomladi 1945

www.radiodur.si

103.4 MHz 107.4 MHz

RadioDur

Nismo največji, nismo najboljši, nismo najlepši in nismo najbolj trapasti.

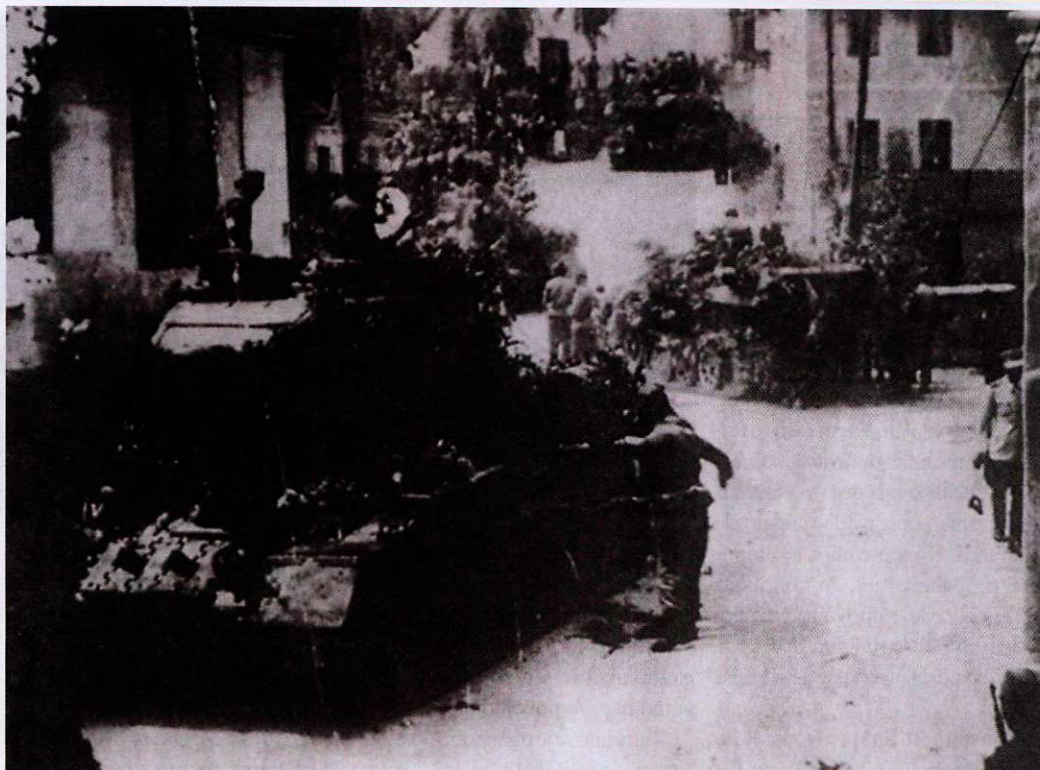
01 / 520 5000

RadioKrk
106.6 MHz

V dvajsetem stoletju so bile tarče nasilja mnoge socialne in interesne skupine. S tanki JLA nad cerkveno procesijo na Vrhniki.

Spregovoriti želim nekaj besed o slovenski duhovni in politični drami v drugi polovici 20. stoletja, o času in razmerah od konca druge svetovne vojne pa do razglasitve samostojne Slovenije, čeprav je obdobje preširoko, da bi ga lahko podrobneje predstavila.

Govoriti verodostojno, nepristransko o dogodkih, ki so tako blizu našemu času, je težko, če pa hočemo to narediti z zgodovinsko kritičnostjo, še toliko težje. Zgodovin-



Drama 20. stoletja

ski spomin namreč zahteva časovno razdaljo, ki omogoča, da se zgodovinski dogodki precejajo tako skozi sito resničnosti in pravičnosti kot tudi skozi sito čustvene osvobojenosti določenega zgodovinskega trenutka. Mnogi pa, ki so ustvarjali čas, o katerem se danes pogovarjamo in ki je zaznamoval in preoblikoval slovenski narod, so še živi. Zadnja leta pred nastankom samostojne Slovenije so celo del mojih spominov. Vedno, ko se pogovarjam o tem, kako je bilo, "ko smo se osamosvajali", se zavedam, kako subjektiven je pri tem moj pogled, vpet v takratno doživljanje zračnih alarmov ter tankov, ki so se peljali pod našim hribom. Prav zaradi te izkušnje tudi vem, da so spomini, ki so nam jih vsa ta desetletja vsiljevali t. i. zmagovalci, zgolj njihovi spomini. Res je sicer, da so bili presejani skozi sito, toda ne skozi sito resničnosti, pravičnosti in časovne razdalje. To šele počasi dela čas, ki pa jim ni milosten. Mnoge "legendarne bitke naših partizanov" se danes razkrivajo v dobesednem pomenu naziva, ki so jim ga sami dali: "legende". Pri tem se seveda postavlja

vprašanje, kako naj potem sploh verjamemo, karkoli so kdaj rekli in zapisali, če se vsaka njihova "resnica" sprevača v lastno nasprotje. Tako OF ni bila ne demokratična ne pluralna organizacija, kot so trdili, temveč je pomenila totalitarizem in monopol KP, formalno od leta 1943, dejansko pa že od vsega začetka. V Dražgošah ni padlo tisoč partizanov, temveč 27, med katerimi so bili mnogi taki, ki se jih je želelo partizansko vodstvo znebiti, ker niso bili dovolj ali sploh ne predani ideji komunizma. Mnogim Slovencem, ki so jih med vojno pobili, ker naj bi bili izdajalci slovenskega naroda (Ehrlich, Natlačen, Kikelj ...), že takrat niso mogli dokazati nobene krivde, danes pa je njihova nedolžnost še toliko bolj očitna. Tudi izjava lojalnosti škofa Rozmana italijanskim oblastem, ki so jo dolga desetletja zmagovito kazali slovenskemu narodu kot dokaz izdaje Katoške cerkve, se je izkazala za ponarejeno, kar so pravzaprav vedeli že leta 1945, pa so molčali ... Takih primerov je še in še.

Vloga vrednot

V čem je potem sploh smisel govoriti o obdobju, ki ste ga mnogi sami doživljali in ga še ne moremo imeti za del naše zgodovine, če so v ospredju še vedno vaši spomini? Zagotovo je eden glavnih razlogov ta, da se prav prek takih soočanj postopno kristalizirajo in razčiščujejo posamezni pretekli dogodki, ki tako postajajo del zgodovine.

Drugič, dejstvo je, da je čas od druge svetovne vojne pa do naše osa-

mosvojitve, prek kontinuitete pa vse do danes grobo posegel v naš narod. Tako se je s pobjem desetisočih med vojno in predvsem po njej kot tudi z izgonom praktično celotne gospodarske, politične, kulturne in intelektualne elite popolnoma spremenila struktura slovenske družbe. Ta je tako dobila "novo elito", sestavljeno iz ljudi, ki so prišli iz vrst partizanskega in predvojnega revolucionarnega gibanja in so bili večinoma iz nižjih slojev ter pomanjkljivo

izobraženi. Med vojno je bil izprazen tudi celoten kočevski otok, kjer so stoletja živeli Kočevjarji, zaradi česar je bilo mogoče, da je prav tu nastalo prvo osvobojeno ozemlje, in kako ironično, eno največjih slovenskih taborišč.

Čas, o katerem govorimo, je tudi na glavo postavil hierarhijo vrednot, saj so umor, laž, ustrahovanje, izsiljevanje dobili osrednje mesto. S temi sredstvi si je komunistična partija prisvojila oblast in na teh "vrednotah" jo je vsa desetletja obdržala.



Zgodovinarica Helena Jaklitsch

Revolucija

Naj torej bežno preletim nekatere dogodke, ki so po mojem mnenju najbolj zaznamovali razvoj slovenskega naroda v drugi polovici 20. stoletja in nanj vplivali.

Že prej sem omenila medvojne, predvsem pa povojne umore, ki jih je izvajala komunistična partija, da bi si pridobila tako zeleno politično oblast, prek katere bi lahko izvedla komunistično revolucijo, za katero je vedela, da ji ne bo uspelo pridobiti zaupanja Slovencev. Zato je izkoristila in zlorabila t. i. narodnoosvobodilni boj, s tem pa tudi željo Slovencev, da se obranijo okupatorja, ter jim obljubljala svobodo, ki naj bi jo zagotovila le Osvobodilna fronta oz. komunistična partija. Toda konec vojne Sloveniji ni prinesel tako zaželenih in obljubljenih svobode in avtonomije. Prva povojna ustava ji je sicer zagotavljala status federalne republike, vendar je njena avtonomija nihala ves čas obstoja države. Jugoslovanski sistem je bil centralističen, že ob koncu vojne pa se je Slovenija morala odpovedati tudi nekaterim atributom državnosti: sprva lastni vojski, nato pa je sledila še centralizacija na političnem, gospodarskem in kulturnem področju. 11. novembra 1945 so bile po vsej Jugoslaviji izvedene volitve v ustavodajno skupščino. Opozicija zaradi ovir, ki jih je bila deležna, ni sodelovala, kot nadomestek za vse tiste, ki niso hoteli glasovati za listo ljudske fronte, pa so postavili črne skrinjice.

Zmaga Osvobodilne fronte na volitvah se je kazala z dvojnim obrazom: "prijateljsko miroljubnim za tiste, ki so podpirali oblast, in z obrazom državljanske vojne za tiste, ki jih je oblast imela za sovražnika. Kdo pa je njen sovražnik, je tedanja komunistična oblast določala sama". Kocbek je tako v svojem govoru, ki ga je imel v CK KP Slovenije 4. oktobra 1946, dejal: "Komunistična stranka ima v rokah vso državno oblast, zakonodajno in izvršilno, ima odločujoč vpliv na sodišča, vojsko, v njenih

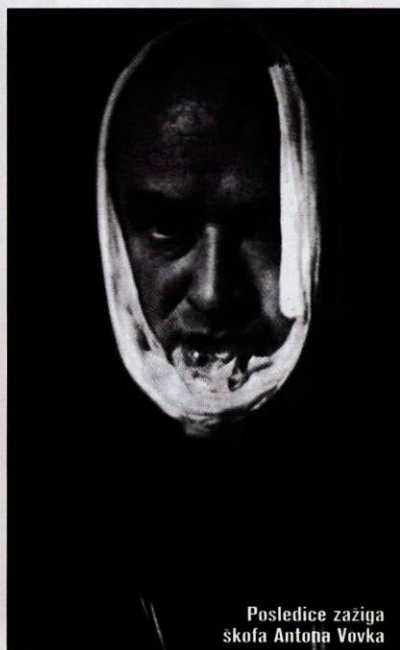
rokah je tajna politična policija, ona vodi uradno politično organizacijo, postavlja sekretarje vseh OF odborov, ki dejansko odločajo v vseh krajih, okrajih in okrožjih. Partija ima v rokah vse množične organizacije, tako OF, AFŽ in ZSMS. V rokah ima ves tisk, kar ga je. S posebno vnamo se posveča šolstvu in vzgoji. Izven partije ne obstaja niti ena samostojna in od nje neodvisna organizacija. Oblast partije je torej totalna." Kljub temu se je komunistična partija zavedala, da se njena oblast konča pred vrati zakristije, zato se je vsa desetletja tudi zaganjala v Cerkev.

Totalitarizem

Po koncu vojne je bilo brez sodnega procesa ubitih okoli 13.000 domobrancev, mnogi so bili zaprti v razna taborišča, za katera še danes ni popolnoma jasno, kdaj naj bi jih praver-



Cerkev je bila po vojni prvi cilj za revolucionarje. Skof Gregorij Rožman je bil obsojen na monitranem procesu. Sramotna sodba se vedno velja.



Posledice zažiga skofa Antona Vovka

zapravi ukinili in kaj so storili s tistimi, ki so bili menda še dolga leta po vojni tam zaprti. Glede na to, da se mnogi niso vrnili domov, lahko mirno sklepamo, da jih smemo prišteti k številu pobitih. Po vojni so sledili tudi različni sodni procesi, ki jih je komunistična partija uporabljala za utrditev z revolucijo pridobljene politične oblasti, na katerih je bilo v celotnem totalitarnem obdobju obravnavanih od 23 do 25.000 ljudi. Zadnji je bil proces proti četverici, ki je spodbudil Slovence, da so se po štiridesetih letih ustra-

hovanja vendarle tudi javno, predvsem pa množično kot narod uprli. Podlaga za procese je bila največkrat politična, precejšen del procesov, vsaj v prvem obdobju, je potekal po hitrem postopku pred izrednimi sodišči. Zanimiva so bila t. i. sodišča narodne časti, ki naj bi predvsem "moralno čistila" slovenski narod, dejansko pa so bila zgolj izgovor za prilaščanje premoženja z zaplembami. Zelo odmevni so bili dachavski procesi, s katerimi se je partija znebila tudi nasprotnikov v svojih vrstah. Na Nagodetovem procesu avgusta 1947 je bilo zaradi poskusa ustanovitve legalne opozicije, ki je bila sicer po ustavi zagotovljena, obsojenih petnajst ljudi. Na tak način je takrat oblast hotela dati vedeti, da ne bo dopuščala nobenega ugovaranja ali nasprotovanja politični oblasti. Ljudje so kmalu ugotovili, da lahko že vsaka

darstvo podpora, je tedanja oblast v ta namen temeljito v treh fazah izvedla nacionalizacijo in številne zaplembe premoženja. Tako je sprva zajela zasebna gospodarska podjetja, ki so bila razglašena za podjetja splošnodržvanega in republiškega pomena, poddržavljeni so bili celotna industrija, trgovina, bančništvo, varovalništvo. V tretji nacionalizaciji so zasegli še zasebne stanovanjske hiše, stanovanja, poslovne prostore. Ljudje so praktično čez noč ostali brez vsega. Prevzem gospodarskega prostora je oblast razlagala s tem, da je država oz. družba, s tem je mislila KPS, tista, ki najbolj skrbi za svoje gospodarstvo, s tem pa tudi za prebivalstvo, čeprav je jasno, da pri družbeni lastnini ni osebne odgovornosti, pridnost in delavnost se ne obrestujeta, ker se ne nagrajujeta, pomembna je bila le rdeča knjžica. To seveda ne more ravno spodbuditi gospodarskega razvoja.

Vloga spomina

Krivice, ki jih je z odvzemom in nacionalizacijo povzročila komunistična oblast, so skušali v času po osamosvojitvi popraviti z zakonom o denacionalizaciji. Ta je imel (in ima) ostre nasprotnike prav pri tistih, ki so bili del tedanje oblasti, in v kontinuiteti, ki pod pretvezo poudarjanja novih krivic, ki naj bi jih denacionalizacija povzročala, poskuša obdržati gospodarske privilegije, pridobljene z nacionalizacijo po drugi svetovni vojni, in s krajo v procesu tranzicije.

V petdesetih in šestdesetih letih so se razmere postopno umirile, vsaj kar zadeva neposredno nasilje nad ljudmi in njihovim premoženjem. Država se je vrnila v stanje "nevojne", kot pravi v okrožnici Centesimus annus (CA 18) Janez Pavel II. To je omogočilo pospešeno industrializacijo in gospodarski razvoj, vendar Sloveniji ni uspelo doseči blaginje zahodnih držav, čeprav so bile leta 1918 gospodarske razmere podobne kot na primer v Avstriji.

Ljudje se danes sicer radi spominjajo, kako je bilo v času socializma

» poskrbljeno za enakopraven položaj vseh, ko ni bilo izstopanja in ne delitve na bogate in revne, kot se vedno bolj dogaja v današnjem času, pri tem pa pozabljajo, da so bile tudi takrat razlike, a se o njih ni govorilo. Tako so borci že takrat uživali številne privilegije, do katerih drugi niso bili upravičeni in ki jim ostajajo tudi danes oz. se celo prenašajo na njihove potomce.

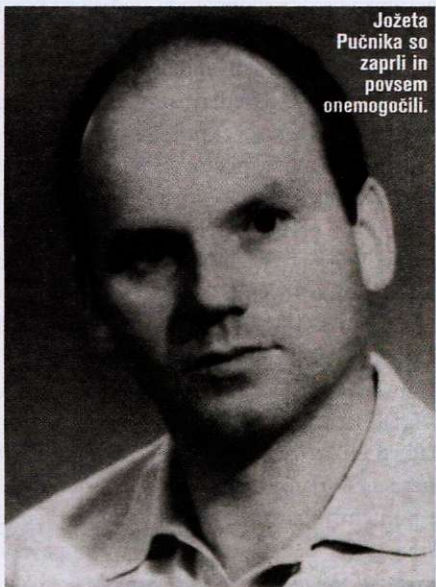
Ljudje vsvojih spominih tudi pozabljajo, da je bilo v trgovini mogoče dobiti samo eno vrsto kruha, samo eno vrsto jogurta, da so se marsikdaj v trgovini skoraj stopli za zadnji liter mleka, da so se s svojimi avtomobili morali voziti na parne oziroma neparne dneve, da je bilo treba kavo, obleko ... "švercati" iz Italije in Avstrije. Mnogi se spominjajo, kako preprosto je bilo v socializmu sezidati hišo, pri tem pa ne pomislijo, da se je zaradi ohranjanja socialnega miru država zadolževala v tujini in da bo morala Slovenija nekoč odplačati tudi ta del našega dolga.

Vloga režima

Politično angaziranje je bilo strogo omejeno s pravili komunistične partije, ki je šla celo tako daleč, da merilo za pridobivanje delovnih mest ni bila strokovnost, temveč "moralno politične kvalitete" (kaj je to pomenilo, vemo vsi) in članstvo v partiji. Ti so imeli prednost na vseh področjih, medtem ko so se drugi, med njimi katoličani, lahko udeleževali predvsem na kulturnem, znanstvenem in športnem področju, ki ni bilo tako močno pod nadzorom komunistične oblasti.

Tedanja oblast ni dovoljevala nobene kritike na svoj račun, in da bi preprečila vsakršno opozicijo, je uvedla strog nadzor tako nad javnim kot zasebnim življenjem vsakega posameznika. V ta namen je ustanovila tudi fakulteto za sociologijo, politične vede in novinarstvo oziroma današnjo FDV, kjer so vzgajali "preverjene kad-

re" za ustvarjanje, manipuliranje in vzdrževanje javnega mnenja. Močno razvejena Udba, ki naj bi imela v najboljših časih celo okoli 150.000 svojih špicljev – ostaja vprašanje, kako je pri-



Jožeta Pučnika so zaprli in povsem onemogočili.

šlo do te številke –, je s svojo nevidno navzočnostjo tako ustrahovala ljudi, da se je večina zaradi lastne varnosti in varnosti svojih družin odpovedala vsakemu javnemu izražanju mnenja. S tem pa je partija dosegla cilj.

Vse do konca 80. formalna opozicija ni bila dovoljena, proti oblastem so nastopale posamezne intelektualne skupine, ki so se zbirale okoli kulturniških in filozofskih revij, ter občasno študenti. Od 50. let dalje je oblast dejavnost intelektualnih opozicijskih skupin tiho dopuščala, vendar je sama določala mejo strpnosti. Tako je občasno posegla v delovanje skupine ali posameznika z obsodbo, administrativnimi ovirami (prepoved revije, odpuščanje z dela, odvzem ali nepodaljševanje potnih listov, aretacije posameznikov – spominimo se primera Jožeta Pučnika ...).

Vloga Cerkve

Edini prostor svobode ter svobodnega in kritičnega govora je tako bila Katoliška cerkev, zato jo je komunistična oblast poskušala uničiti. Sprva z zapiranjem duhovnikov, s prepovedjo verskega tiska, preprečevanjem vsakega oglašanja s strani Cerkve, kasneje, ko so se s podpisom protokola z Vatikanom leta 1966, s katerim je vlada priznala jurisdikcijo Vatikana, Va-

tikan pa jugoslovansko oblast, razmere vsaj navidezno umirile, pa z velikim, vendar fizično marsikdaj neotipljivim pritiskom na vernike in duhovnike. To je trajalo do osamosvojitve,



Aretacija Janeza Janše leta 1988 je povzročila ljudski revolt, ki je posledično pripeljal do padca komunistične diktature.

ne uspe doseči nekaterih temeljnih zahtev. Delno je krivda zagotovo tudi na naši strani, ker se marsikdaj kot katoličani ne upamo izpostaviti. Kljub temu je bila prav Katoliška cerkev tista, ki je v ključnem trenutku spodbudila in s svojo udeležbo podprla idejo o samostojni Sloveniji. Še pomembneje pa je, da je bila Katoliška cerkev tista, ki je prispevala množico, da se je ideja tudi uresničila.

S tem bi svoje vsebinsko omejevano razmišljanje končala. Dejstvo je, da bo zgodovina pokazala, kateri trenutki in dogodki so bili pomembni za duhovni in politični razvoj slovenskega naroda in kateri bodo ostali le del naših spominov.

Helena Jaklitsch

Regionalna Televizija posebnega pomena
 izija posebnega pomena
 Mejska cesta 34, 2000 Mb



Informacije za katerimi stojimo!

Marketing: 02/ 234 55 81
www.rts-tv.com

**SMEH
JE LAHKO
NEVAREN**



NOVA NADALJEVANJA KOMEDIJE
Z MATJAŽEM JAVŠNIKOM

NA VAŠEM RADIU - 102.4 in 103.7 CENTER

POSTAJA **CENTER**



WWW.RADIOCENTER.SI

tv PRIMORKA

Dnevnik TV Primorka
od ponedeljka do petka ob 20.00

Trstelj - 67. kanal

Obala - S23 - kabelski sistem v Kopru

aktualne novice
s Primorske



**Kurilno olje je
lahko cenejše!**

RAVNO
PRAV

HLADNO

TOPLO



PETROL

Skupaj s podjetji Viessmann, Seltron in Klima Petek vam ponujamo udobje toplote in prijetnega hladu skozi vse leto. Z nakupom njihovih izdelkov si zagotovite popuste ob nakupu kurilnega olja. Več informacij na www.petrol.si.

KURILNO OLJE
EVROPSKE KAKOVOSTI

080 22 66



Čarovniški turnir

Harryja Potterja četrto leto šolanja znova čakajo številne zahtevne preizkušnje, saj Ognjeni kelih določi, da bo Harry zastopal Bradavičarko na turnirju najslavnejših evropskih čarovniških šol.

Ta čast pa s sabo prinese tudi veliko odgovornost in Harry mora uporabiti vse svoje čarovniško znanje, da premaga številne nemogoče naloge. Toda prav na koncu ga čaka najtežja preizkušnja, saj se mora soočiti s smrtnim sovražnikom Mrlakensteinom, ki skuša Harryja uporabiti, da bi znova vstal od mrtvih.

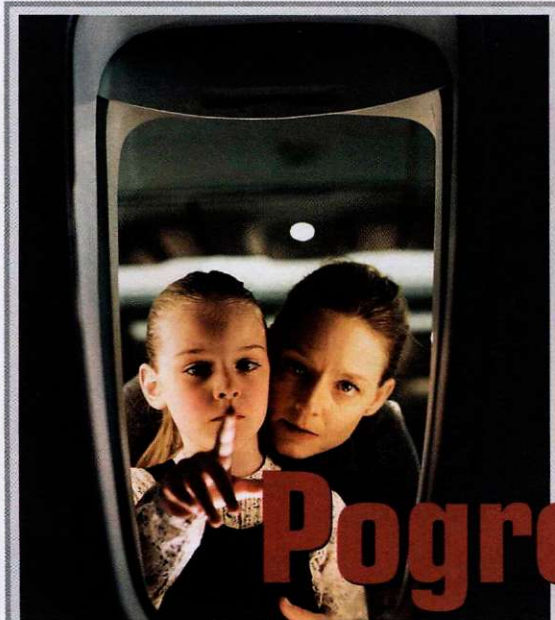
Tako je štirinajstletni čarovnik

Harry Potter tokrat pred največjim izzivom doslej. S starejšimi in bolj izkušenimi kolegi se bo moral pomeriti na Trišolskem turnirju, nevarnem mednarodnem tekmovanju, ki bo potekalo na Bradavičarki. Na turnirju sodelujejo tri največje in najuglednejše čarovniške šole Evrope, poleg Bradavičarke še Beauxbatons in Durmstrang. Tekmujejo trije prvaki, z vsake šole po eden, ki jih izbere Ognjeni kelih. Izbranci so: z Durmstranga čedni in redkobesedni Zmagoslav Levy, bolgarski zvezdnik quidditcha, z Beauxbatonsa očarljiva Fleur Delacour, z Bradavičarke pa zlati deček Cedric Diggory. Toda Ognjeni kelih tokrat imenuje še nekoga – Harryja Potter-

HARRY POTTER AND GOBLET OF FIRE	
Režija:	Mike Newell
Scenarij:	Steven Kloves po romanu J.K. Rowling
Produkcija:	Chris Columbus, Mark Radcliffe, David Heyman
Igrajo:	Daniel Radcliffe, Rupert Grint, Emma Watson, Robbie Coltrane, Ralph Fiennes, Michael Gambon, Brendan Gleeson, Jason Isaacs, Gary Oldman, Alan Rickman, Maggie Smith
Premiera:	24. 11. 2005
Distribucija:	Ljubljanski kinematografi

ja, čeprav je tri leta premlad za zahtevno tekmovanje. In kakor odloči kelih, tako mora biti. Harry se mora pripraviti na težke naloge turnirja: uiti bo moral zmaju, ki bruha ogenj, se potopiti v globine velikega jezera in se prebiti skozi živ labirint. Poleg tega

se bo mladi čarovnik tokrat znova srečal s svojim smrtnim sovražnikom, zlobnim lordom Mrlakensteinom, ki je spet dobil moč in se vrnil v človeško obliko. Ta grozljiva vest zbledi samo v primerjavi s hudimi skrbmi, ki jih ima Harry zaradi božičnega plesa



Pogrešana na letalu

Izguba ljubljene osebe je včasih tako huda, da raje še naprej živimo v iluziji, da se ni nič spremenilo.

Kako težko je ločiti razumno mišljenje od čustev, spozna tudi pred kratkim ovdovela Kyle, igra jo oskarjevka Jodie Foster, ki na medeoceanskem le-

tu izgubi hčerko Julio (Marlene Lawston). S 6-letno hčerko Julio se z letalom iz nemškega Berlina vrača v Združene države Amerike. Ko kljub pregle-



na Bradavičarki. Ugnati zmaja je zanj mala malica v primerjavi s tem, da mora dobiti soplesalko. Ko pa končno le zbere dovolj poguma, ga čaka grenko razočaranje, saj bo ljubka Cho Chang plesala s Cedricom Diggoryjem.

Novi in stari obrazi

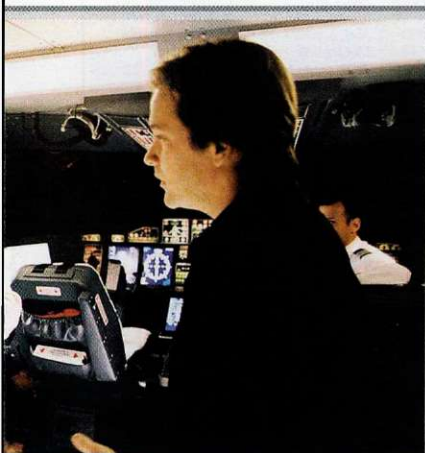
Našim starim znancem iz prvih treh filmov o Harryju Potterju se pridružujejo Robert Pattinson kot Cedric Diggory, Bolgar Stanislav Ianevski kot Zmagoslav Lev, Clemence Poesy

se tokrat prvič pojavi v človeški obliki, je obraz posodil Ralph Fiennes. Brendan Gleeson je novi profesor obrambe pred mračnimi silami Noruč Nerrga. Miranda Richardson je zdratarska novinarka Rita Brentsell. Frances De La Tour je madame Maxime, ravnateljica čarovniške akademije Beauxbatons. Harry Potter in Ognjeni kelih je po Kamnu modrosti, Dvorani skrivnosti in Jetniku iz Azkabana četrti v nizu filmov, posnetih po nadvse priljubljenih knjigah J. K.

Rowling. Tokrat je prevzel mesto režiserja izkušeni filmar Mike Newell (Štiri poroke in pogreb, Nasmeh Mone Lise). Producent David Heyman

kot lepota Fleur Delacour in Katie Leung kot Harryjeva simpatija Cho Chang, Zlobnemu Mrlakensteinu, ki

je prepričan, da nihče drug ne bi tako mojstrsko uravnotežil elementov napetosti, humorja, akcije in drame.



du letala deklice ne najdejo, kapitan odkrije, da deklice sploh ni med registriranimi potniki. Visoko nad tlemi deklica namreč izgine in nihče ne prizna, da je sploh kadar koli bila na letalu. Agent Carson (Peter Sarsgaard) in kapitan Rich (Sean Bean) Kyle niti najmanj nista v pomoč, saj menita, da je otrok plod njene domišljije. Kyle se s tem seveda ne more sprijazniti, njena dejanja pa ogrozijo varnost vseh na letalu. Toda resnica je še bolj skrivnostna in globoka, kot se zdi na prvi pogled. **Monika Maljevič**

FLIGHTPLAN

Režija: Robert Schwentke
Scenarij: Peter A. Dowling, Billy Ray
Produkcija: Brian Grazer
Igrajo: Jodie Foster, Peter Sarsgaard, Sean Bean, Kate Beahan, Michael Irby, Assaf Cohen, Erika Christensen
Premiera: 24. 11. 2005
Distribucija: Cenex

na kratko

Britanski igralec **Anthony Hopkins** bo dobil nagrado Cecila B. De Milla za življenjsko delo, so sporočili organizatorji vsakoletne podelitve ameriških filmskih nagrad zlati globus. Priznanje bodo 67-letnemu Hopkinsu izročili 16. januarja na slovesnosti na Beverly Hillsu. Anthony Hopkins je najbolj znan po vlogi Hannibala Lecterja v filmu Ko jagenjčki umolknejo, zanj je leta 1992 prejel oskarja. Hopkins je bil za zlati globus, za oskarjem najuglednejšo ameriško filmsko nagrado, nominiran že šestkrat. Igralec se je rodil v Walesu, leta 1993 so mu podelili viteški naslov. Nagrade zlati globus podeljuje Zveza tujih novinarjev v Hollywoodu. Nagrado Cecila B. DeMilla za življenjsko delo so med drugimi prejeli Robin Williams, Michael Douglas, Gene Hackman, Harrison Ford in Al Pacino.

Kevin Kline bo v filmski drami Welcome to America lovil tihotapce deklet. V vlogi teksaškega policista bo prišel na sled mreži ugrabiteljev, ki ženske v Mehiki in Združenih državah spreminjajo v spolne sužnje. Milla Jovovich bo igrala mlado Rusinjo, ki pade v roke hudodelcem. Hollywoodski režiser Roland Emmerich bo sodeloval kot producent. Režijo so zaupali nemškemu mlademu upu Marcu Kreuzpaintnerju (Sommersturm). Filmska zgodba sloni na članku The Girls Next Door, ki je pred dvema letoma v reviji New York Times Magazine razkril nečiste posle trgovcev z dekleti. Scenarij piše Jose Rivera (Motoristov dnevnik), nominiranec za oskarja.

Po akcijski srhljivki Otok bo **Scarlett Johansson** znova vskočila v vlogo bojevitke ženske. Krhka igralka je sama dala idejo za film Amazon, v katerem bo igrala gladiatorko. Za svojo zamisel je Johanssonovi uspelo navdušiti Alexa Kurtzmana in Boba Orcija, ki bosta ta projekt producirala, pisanje scenarija pa prepustila piscem vikinške sage Outlander. Amazon se bo dogajal 200 let pred našim štetjem. Gladiatorka se bo maščevala vojakom, ki so zasedli njeno deželo. Občudovalci Johanssonove v dramskih vlogah pa bodo prišli na svoj račun ob gledanju srhljivke The Black Dahlia, v kateri je ta hollywoodska zvezdnica zaigrala za režiserja Briana de Palmo.

Anthony Hopkins bo v grozljivki Fracture utelesil osumljenca za umor. Kot je pisal Hollywood Reporter, bo mladi odvetnik Ryan Gosling osumljenca skušal poslati za rešetke. Vendar obtoženec zatrjuje, da je nedolžen. Scenarij je delo Daniela Pynea, ki je napisal tudi scenarij za grozljivko Sum of all Fears. Snemati bodo začeli februarja prihodnje leto. Sprva je bil Pyne v igri tudi za režijo, zdaj pa je odločitev padla na Gregoryja Hoblita, ki je s filmom Somrak iz leta 1995 ustvaril napeto pripoved iz sveta pravosodja.



EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.

Loke 22

1412 KISOVEC

tel.: 03 56 57 150

fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- ◆ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ◆ bar sedmica
- ◆ lokalna televizija ETV

- ◆ trgovina EVJ Center
- ◆ elektroinstalacije
- ◆ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ◆ kabelsko komunikacijski sistemi
- ◆ grafitne ščetke
- ◆ tiskana vezja
- ◆ delovni stroji in nizke gradnje

Table with 2 columns: Time and Program Title. Shows programs like 'Na kraju zločina', 'Točno opoldne', etc.

Prva TV

Table with 2 columns: Time and Program Title. Shows programs like 'The Best Off', 'TV prodaja', 'Mali mečevalci', etc.

TevePika

Table with 2 columns: Time and Program Title. Shows programs like 'Vita fit, pon', 'Poslovni studio', 'ABCD', etc.

TOREK,

29.11.2005

Slovenija 1

Table with 2 columns: Time and Program Title. Shows programs like 'TEDENSKI IZBOR', 'KULTURA', 'ODMEVI', etc.

Table with 2 columns: Time and Program Title. Shows programs like 'POROČILA', 'TEDENSKI IZBOR', 'AFNA FRKI: ZDRAVSTVO', etc.

Slovenija 2

Table with 2 columns: Time and Program Title. Shows programs like 'INFOKANAL', 'ZABAVNI INFOKANAL', 'TV PRODAJA', etc.

Kanal A

Table with 2 columns: Time and Program Title. Shows programs like 'TV prodaja', 'Midve z mamom', 'VIP', etc.

Table with 2 columns: Time and Program Title. Shows programs like 'Raymonda imajo vsi radi', 'ameriške humoristične nanizanke', etc.

Pop TV

Table with 2 columns: Time and Program Title. Shows programs like '24UR, ponovitev', 'Ricki Lake', 'Materina pot', etc.

Prva TV

Table with 2 columns: Time and Program Title. Shows programs like 'The Best Off', 'TV prodaja', 'Mali mečevalci', etc.

TevePika

Table with 2 columns: Time and Program Title. Shows programs like 'Uspesen obrtnik', 'Poslovni studio', 'Zadnja beseda', etc.

Table with 2 columns: Time and Program Title. Shows programs like 'ŠKL, prvič', 'Vodič po podjetništvu', 'Miran Stanovnik', etc.

SREDA, 30.11.2005

Slovenija 1

Table with 2 columns: Time and Program Title. Shows programs like 'TEDENSKI IZBOR', 'KULTURA', 'ODMEVI', etc.

Slovenija 2

Table with 2 columns: Time and Program Title. Shows programs like 'INFOKANAL', 'ZABAVNI INFOKANAL', 'TV PRODAJA', etc.



Esad Babačić

Priznati moram, da me je pošten odhod Pina Grdovića s klopi "naše" Olimpije kar malce presenetil, saj nisem pričakoval, da ga bodo novi lastniki tako zlahka žrtvovali. Če nič drugega, so s tem delno priznali, da so šli v projekt brez jasne vizije, ko gre za tekmovalni del.

Zadrski duh v Tivoliju

Zdaj si lahko vsi tisti, ki so ves čas opozarjali na šarlatansko ozadje pri prevzemu našega največjega košarkarskega kolektiva, pošteno oddahnejo. Čeprav je na trenutke kazalo, da Grdoviću manjka športne sreče, se je na koncu izkazalo, da njegov koncept ne pije vode. Najhuje pri vsem je bilo, da ni mogel skriti svoje nemoči pri vodenju kolektiva. Njegove individualne terapije niso mogle pomagati pri uravnavanju kolektivnega duha, ki je v moderni košarki nujen. Seveda je bilo po kratkih pripravah takšno obrambo pričakovati, česar ne moremo reči za napad, ki je obetal precej več. Jemmy Oliver se je izkazal za črnega petra, ki je na koncu pokopal svojega trenerja. Američanova igra v napadu niha od vrhunškega do povprečnega, včasih pa se spusti skoraj do amaterskega. Največ slabosti je izkazal prav na gostovanju v Nemčiji, ki je bilo ključno za nadaljnji razvoj dogodkov. Pino preprosto ni mogel ali ni hotel opaziti, da njegov džoker pretirava s samostojnimi akcijami, ki so se končevale tudi na najslabši mogoči način. Tudi če je bil tako zelo odvisen od njegovih trojk, bi ga moral pred končnico vsaj malo spočiti in umiriti. Tudi nasprotniku je bilo jasno, kdo je tisti, ki jih lahko premaga, zato so ga preganjali po vsem igrišču. Tolikšne vere v individualne sposobnosti svojih igralcev ni pokazal še noben trener novo-

dobne Olimpije in zgodba se ni mogla končati drugače, kot se je. Toda Pino je preprosto moral verjeti, da se bo nekomu odprlo. S tako kratko klopjo in skopim kadrom pač ni dovoljeno biti izbirčen. Trener je storil klasični harakiri, da bi svojim delodajalcem, ki so tudi njegovi prijatelji, vsaj za nekaj časa pokrtil hrbet.

Težava je v tem, da tudi novi trener ne bo mogel narediti kakšnega posebnega premika z že obstoječim kadrom, zaradi česar bo verjetno iskal popolnoma novo pot. Čas za temeljite spremembe morda ni najbolj pravi, saj bi bila lahko evropska usoda našega prvaka kaj hitro zapečaten. Še poraz ali dva zapovrstjo

doviću: gotovo jim ni vseeno, ker je odšel tisti, ki jim je slepo zaupal. Zdaj bo njihov status znova na prepihu in ni rečeno, da bodo dobili manj prostora, kot so ga imeli doslej. Težava je tudi v tem, da to moštvo po fizični plati ni zmožno obrambe, s katero bi se dala ustaviti močna evropska moštva. Rezerva bi lahko obstajala prav v egoizmu najbolj izpostavljenih posameznikov, ki bi se lahko malce bolj osredinili na kolektiv in malo manj na lastno uveljavljanje. Toliko nerazumnih metov in nepovezanih akcij na eni tekmi na tej ravni že dolgo nisem videl. Morda je iz vsega še največ izvelkel Josko Poljak, ki je konč-

Verjetno bodo lastniki zaposlili še enega Zadrčana, ki pa je veliko bolj razvpit in tudi dokazan trener. Jusup je znan po svojem temperamentu in zmožnosti motivacije, kar bi bilo lahko v tem trenutku nadvse pomembno.

in potop bo popoln. Ne vem, koga in od kod bodo pripeljali novi lastniki, gotovo pa si ne moremo obetati kakšnih zares spektakularnih okrepitev. Igra slepih miši z domačimi ljubitelji košarke se bo tako verjetno nadaljevala. Verjetno bodo lastniki zaposlili še enega Zadrčana, ki pa je veliko bolj razvpit in tudi dokazan trener. Jusup je znan po svojem temperamentu in zmožnosti motivacije, kar bi bilo lahko v tem trenutku nadvse pomembno. Samo predstavljamo si lahko, kako se počutijo igralci, ki so bili nosilci igre pri Gr-

no lahko igral in ne le žalostno sedel na klopi. Tega hrvaškega centra je treba držati v igri, saj je precej boljši, kot se včasih zdi. Žalostno je, da mora svoje kvalitete dokazovati zdaj, ko v bistvu nima prave konkurence, zaradi česar je njegov prepoved dodobra razvrednoten. Na prvem mestu bi bilo treba razmisliti o organizatorju igre, ki bi znal vsaj za silo povezati raztrgano igro v napadu. Kaj bi dali za kakšnega novega Popovića, ki bi znal v Tivoli vrniti veselje? Gotovo ne bi imeli nič proti, če bi bil tudi on iz Zadra.

Železna zavesa je opravila svoje tudi na kegljiščih. Na eni strani se je kegljalo, na drugi pa se je igral bowling. Le-ta je medtem postal celo drugi najbolj razvit šport na svetu, ki je prek 41. svetovnega pokala – neuradnega svetovnega amaterskega prvenstva – dokončno osvojil tudi Slovenijo.

Misijonarji so torej prišli v Slovenijo širiti bobling, ki so ga izumili Američani. Po pravilih, ki veljajo še danes, se igra bowling od septembra leta 1895,



Bowling v areni

ko so v New Yorku ustanovili ABC, Ameriško zvezo za bowling. Po drugi svetovni vojni so ga začeli Američani širiti in popularizirati po svetu, ko so v vojaških oporiščih, ki so jih imeli v raznih državah, postavljali igrišča za bowling. Z njimi so (si) približali ameriški življenjski slog (v ZDA je bowling tradicionalno rekreacijska in družabna igra), hkrati pa uveljavili šport, ki smo mu navadni smrtniki kos po vsod po svetu. Zatorej ni čudno, da krovna organizacija (FIQ) danes šteje že 123 držav. V različnih kategorijah bolj razširjenega in priljubljenega "tenpin" bowlinga je registriranih že več kot 10 milijonov igralcev, več kot 100 milijonov ljudi pa v 100 državah sveta igra bowling vsaj enkrat letno. Na pravkar končanem 41. svetovnem pokalu se je v Ljubljani mudilo 154 tekmovalcev in tekmovalk iz kar 84 držav. Ob njih je bilo vsaj še enkrat toliko funkcionarjev. Obnašali so se kot pravi misijonarji, širili svoje znanje in na vsa usta hvalili slovensko gostoljubnost. Le lani v Singapurju se jih je zbralo več (iz 95 držav). Tudi tam so bili menda zadovoljni.

Kongres

Vse skupaj je spominjalo na velik večdnevni kongres. Seminarji in delavnice so se vrstili drug za drugim in bili vsaj tako pomembni kot uvodni tekmovalni boji. Teorija se je tako na

kraju samem primerjala s prakso. Uradni jezik angleščina je prijetno žuborel in poenotil svet. Skoraj vsakdo je imel v rokah svojo kamero, s katero so slabši posneli najboljše, najboljši pa odločilne. Bowling center Gladiator je postal semenj izkušenj in spoznanj. Na njem so si lahko tekmovalci s pacifiškega Guama, z rokavskih Guernseyja in Jerseyja, s karibskega Martinika in tudi iz Slovenije brezplačno izmenjali (spo)znanja z najboljšimi. Od zdaj jim ne preostane nič drugega kot lučati in lučati in lučati ...

Dve leti in pol

Da, tudi Slovenija je bila med učenkami. Slovenski bowling namreč nima tradicije, saj se je rodil v pivnici Alpe Adria šele leta 1975 s postavitvijo prvih stez. Kmalu zatem so postavili še šeststezni igrišče v Hali Tivoli. Trem resnim klubom ter okoli 100 registriranim igralkam in igralcem – premajhna baza in premajhno število stez – se ni uspelo resneje upreti sistemski nenaklonjenosti. Šele tuj kapital in privlačni objekti, ki so v zadnjih letih zrastle v Ljubljani in Mariboru, lahko v prihodnje izvržejo kakšnega obetavnejšega tekmovalca ali tekmovalko. Na svetovnem pokalu sta nas tokrat zastopala Marjan Pečaver, 53-letni strugar iz

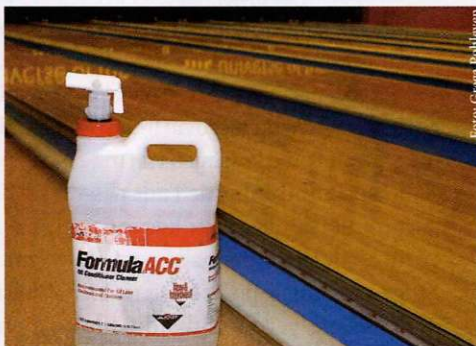
Bele krajine, ki je bil pred 28 leti izbran iz vrst kegljačev, in 32-letna Ljubljanka Barbara Brežič, ekonomska tehničarka, ki se z bowlingom ukvarja šele dve leti in pol. Uvrstila se je na 61. mesto med 68 nastopajočimi, kar je bil nasploh prvi nastop kakšne Slovenke v tem športu na svetovnem pokalu. Pomembno pa je poudariti, da je Brežičeva že 11 let dializna bolnica, vendar je, kot pravi sama, zdravstveno stanje prav nič ne obremenjuje. Nasprotno, z nastopom na svetovnem pokalu je dobila priložnost videti najboljše igralce bowlinga na svetu, njihovo igro je natančno opazovala in verjame, da se bo tudi od tega kaj naučila. Marjan Pečaver s svojim nastopom ni bil zadovoljen. Dejal je, da psihološko ni bil dovolj dobro pripravljen za nastop pred domačim občinstvom. Podrl je sicer manj kegljev kot Uroš Kus na lanskem pokalu, a z 51. mes-

tom vseeno postavil najboljšo slovensko uvrstitev na svetovnih pokalih.

Veliki Lebowski

Zdaj pa finale. Našima se torej ni uspelo uvrstiti med najboljših 24, ki so se v osmih igrah pomerili za uvrstitev v izločilne boje – med najboljših osem. Finalni boji so vselej dramatični. Tekmovalci igrajo na izpadanje. Napreduje boljši v treh igrah (na dve zmagi). Vsakdo bi si želel končno vstopiti v "klub 300", kamor sprejmejo samo nezgrešljive. 18-letnemu Badru al Šejku iz Savdove Arabije, na koncu tretjemu, je uspelo v eni seriji "prekrižati" vse desetke in se tako pridružiti Angležu Thorntonu, Švedu Ohmanu in Madžaru Szabu. Vendar "klub 300" še ni "klub končnih zmagovalcev". Na sporedu sta bila namreč še finalna obračuna za neuradni naslov svetovnega prvaka med Američanko Lyndo Barnes in Angležinjo Fiono Banks.

Napetost je bila zdaj resnično na vrhuncu. Družinsko ozračje se je za hip spremenilo v navijaško, a je vrhovni sodnik zahteval popolno tišino. Zabavišni center Arena Vodafone live! je v trenutkih tekmovalčevega koncentriranja obnemel. Scena je bila tako dvoumna, pravzaprav cohenovska. Dude (frajer po kalifornijski) Lebow-



FormulaACC, skupek vode, tetranitrata, glikolov in etrov je naposled zloščil tla za začetek finalnega obračuna.

ski se je zato iz Koseja preselil čez cesto – v Bowling center Gladiator. Lahko smo pričakovali reminiscenco spopada med suhljatim perverznejšem Jesusom Quintano in debelušnim kolerikom Walterjem Sobcha-

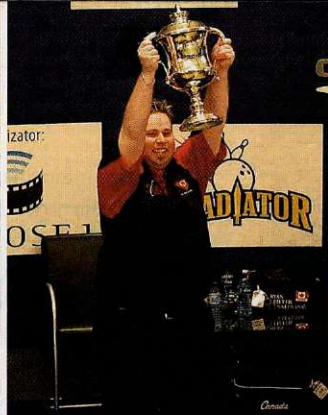
kom. Jesus je opravil svoj obred, obližnil kroglo, jo z matadorskimi gibi zalučal proti kegljem, pospravil desetero in siknil proti Walterju: "Pendejo, na vrsti si!" Walter je pihal od jeze, Dude pa ga je miril. Med krajšimi odmori se je slišal le izpuh helijeve bombe za izdelavo stepene smetane in cingljanje toasterja. Na bližnjem meniju je pisalo: "Ali ste lačni? Boste kos? Pred vami je Bowl'n'snack!" Klasičen toast s šunko in sirom – 530 sit, kava z mlekom – 250 sit. Tisti, ki niso dobili sedišča na obeh tribunah, so se zleknili v oblazinjene sedeže, zrlji v zaslone in pričakovali nadaljevanje spopada ... In cmokali in srkali ... Morala je biti namreč popolna tišina!

Stojnica AMF

"Simon, še pet sekund ..." so sporočili iz režije. Uradni povezovalac Simon Golding s Sky Sportsa je pritekkel v improvizirano dnevno sobo s fantastičnim pogledom na kegljišče in



Z 61. mestom je Barbara Brežič osvojila prvo žensko uvrstitev v bowlingu za Slovenijo na svetovnem pokalu, in to le po dveh letih in pol treninga ...



Kanadčan je postal neuradni svetovni prvak v bowlingu in bo Ljubljano zagotovo ohranil v prelepem spominu.



To perverzno jeguljo je med igranjem bowlinga v filmu bratov Cohen Veliki Lebowski upodobil John Turturro.

huronsko pozdravil končno zmagovalko. "Dame in gospodje, še en aplavz za Lyndo Barnes iz ZDA!" Bravo, Lynda! Barnesova je zatem podarila svojo kroglo naši Barbari. Saj res, koliko neki stane takšna krogla in iz česa je sestavljena? Uradni opremljevalec AMF je imel v bližini svojo stojnico. "Najcenejša je okoli 70 evrov, najdražja AMF Triumph pa 253. Ta čas je največji hit tale za 180 evrov – AMF Terminal Velocity –, modno obarvana. Za razvoj takšne krogle naj bi bilo potrebnih na stotine ur. Je iz prvovrstnega poliestra." Z njo bi zagotovo vsakdo rušil vse pred sabo. Zanimive in posebne superge za bowling, poleg krogle zaščitni znak, ki si jih lahko pri Gladiatorju izposodimo za 350 sit, stanejo okoli 60 evrov.

Očiščen laminat

Pustimo nakup krogel in podobnega za kdaj drugič. Menda se Jesus in Walter že spet obnašata kot pes in

mačka. Še dobro, da sta jima prava finalista 41. svetovnega pokala Kanadčan Michael Schmidt in Izraelec Or Aviram podobna le po postavi. Schmidt tehta več kot 100 kg in je manjše rasti (Walter), Aviram (Jesus) pa je Schmidtovo popolno nasprotje. Oba delujeta zadovoljno, neobremenjeno. Nekaj zadnjih poskusnih metov na rezervni stezi izkoristijo organizatorji za poslednje čiščenje laminata, po katerega vrhnji plasti, sestavljeni iz papirne kaše in umetnih smol, bodo že čez nekaj trenutkov polzele odločilne krogle. Vodni čistilnik na laminat nanaša posebno čistilo AMF "Formula ACC". Skupek vode, tetranitrata, glikolov in etrov naposled zlošči površino za začetek finalnega obračuna. Lestenci so laminatno stezo, ki se je svetila kot očiščena ledena ploskev, osvetlili iz vseh mogočih kotov. V maniri boksarskih spopadov je Simon Golding finalista povabil v "dnevno sobo": "Ladies and

gentlemen, dame in gospodje, na moji levi je ..., na moji desni pa ..." Finalista se smehljata, vsi pogledi so usmerjeni vanju, oba nadvse spoštujeja drug drugega. Favorit je Kanadčan. Vedelo se je, da bo drama. Prvo igro je dobil Schmidt

211:200, drugo Aviram 233:205. Tudi v odločilni tretji igri krogle še niso izgubljale prepotrebne rotacije. Z dovolj veliko hitrostjo in pod pravim kotom so zadevale med prvim in drugim kegljem. Iz lučaja v lučaj bi morala zbranost popuščati, adrenalin naraščati. A to je finale! Spopad najboljših ... Pri izidu 154:117 za Izraelca je moral Kanadčan nujno zadeti desetero. Za psihološko prednost. Uspelo mu je: 147:154. Aviram zgreši dva, potem zadene v polno in konča pri 214 točkah. Schmidt ima zdaj odprto pot do zmage. Izraelčevi navijači potihem pričakujejo kak kiks. Vendar Kanadčan brezkompromisno uspeva. Še zadnji lučaj. Če jih pade devet, je zmagovalac. Izmet. Nestrpnost. Osem jih pade, deveti poskakuje in se naposled vda. Pade. Michael Schmidt je neuradni svetovni prvak! Radost na tribunah. Vsi stojijo in mu ploskajo. Iz oči mu kane zmagovalna solza.

Lovro Kastelic

na kratko

TURKE ČAKA KAZEN

Turška nogometna reprezentanca bo izgreda po povratni tekmi dodatnih kvalifikacij za uvrstitev na svetovno prvenstvo leta 2006 proti Švici očitno drago plačala. Predsednik Mednarodne nogometne zveze (FIFA) Sepp Blatter ni izključil niti možnosti, da se Turčiji prepove nastop na kvalifikacijah za SP



Takole so morali Švicarji bežati z igrišča.

2010. FIFA je za incident po tekmi, ki so jo Turki sicer dobili s 4:2, a so si igranje na SP zagotovili Švicarji, že uvedla uradno preiskavo, kazneni bodo določili do 9. decembra, ko bo tudi žreb skupin za SP 2006.

Po omenjeni tekmi so morali igralci obeh ekip bežati v slačilnice, saj so navijači vdrli na zelenico in na nogometne predmete. Do trenj pa je prišlo tudi med samimi igralci, saj so turški igralci v tunelu, ki vodi v garderobe, obračunali s Švicarji, po podatkih Švicarske nogometne zveze pa naj bi bil v tem pretepu poškodovan branilec Stephane Grichting, ki naj bi bil utrpel poškodbo dimelj.

DIVAC NA SODIŠČE

Legendarni srbski košarkar Vlade Divac se bo moral zaradi izogibanja služenju vojaškega roka v domovini zagovarjati na sodišču. Divac se je konec osemdesetih let preselil v Združene države Amerike, kjer je vse do lani uspešno nastopal na tekmah najmočnejše košarkarske lige na svetu. Za izbrano vrsto Jugoslavije in kasneje Srbije in Črne gore je osvojil tudi naslov evropskega in svetovnega prvaka. Po veljavnih zakonih pa bi v Srbiji in Črni gori zdaj 37-letni Divac že pred dvema letoma moral odslužiti pol leta obvezne vojaške službe.

Divac, ki živi v Los Angelesu, za moštvo LA Lakers pa zdaj opravlja delo skavta, bo moral, če ga bodo



Bo Vlade Divac zaradi izogibanja vojaškimi obveznostim sedel?

spoznali za krivega, v Srbiji in Črni gori odsedeti tudi enoletno zaporno kazen. Po veljavnih zakonih v SČG namreč noben športnik, niti tisti, ki živi v tujini, ni oproščen vojaških obveznosti.



Anastacia

Izšla je zbirka uspešnic tudi pri nas izredno priljubljene Anastacie, belke z neverjetnim črnim soul vokalom, ki je svoj preboj na sceno začela leta 2000 s prvencem Not That Kind. Petletna kariera je prinesla marsikatero uspešnico, o čemer so se prepričali tudi mnogi zadovoljni obiskovalci njenega koncerta na začetku letošnjega leta v Ljubljani in o čemer prča tudi več kot 20 milijonov prodanih albumov po svetu ter 12 pesmi na prvem mestu lestvic najbolj poslušanih singlov. Na plošči so med 17 pesmimi že znani duet z Benom Moodyjem v pesmi Everything Burns s filmskega cedeja za Fantastične 4 ter tri popolnoma nove: sodelovanje z Erosom Ramazzottijem v pesmi I Belong To You (Il Ritmo Della Pasione) in dve novi pesmi, med katerima je tudi naslovna balada Pieces Of A Dream.

Še več in dlje!

Najbolje prodajani album lanskega in že lahko rečemo tudi letošnjega leta, prvenec skupine Atomik Harmonik Brizgaaaaj!, je na prodajnih policah v novi, osveženi in okre-

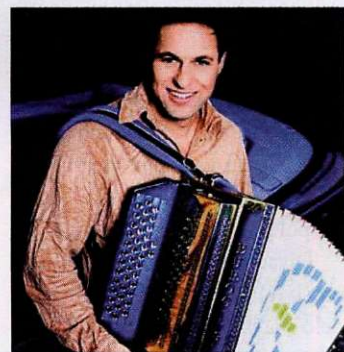


ljeni različici z naslovom Brizgaaaaj! Še več in dlje!. Na njem so prav vse skladbe s prvence, trije posamezni remiksi pesmi Turbo polka, Na seniku in Od hr'ma do hr'ma ter vsi trije videospoti skupine (Brizgalna brizga, Na seniku in Turbo polka). Ato-

mike v prihajajočih mesecih čaka ogromno nastopov, takoj po novem letu pa si bodo vzeli kratek oddih. Ta bo namenjen tudi ustvarjanju glasbe za nov album, o katerega izidu pa za zdaj nočejo ničesar razkriti.

Boštjan in njegova harmonika

Mladi Boštjan Konečnik že vrsto let igra na svojo "ljubico", in to več kot uspešno. Po navdušenju nad njegovim preigravanjem frajtonarice in zanimivo mešanico narodnozabavne glasbe ter modernih tehnozvkov je ugotovil, da lahko s tako zvrstjo doseže tudi mlajše poslušalce, ki ne poslušajo samo narodnozabavne glasbe. Na tokratnem CD z naslovom Treba ga je ... je poleg že znanih



pesmi in njihovih remiksov tudi nekaj starejših uspešnic. Tako med zbirko kar 25 skladb najdemo remiks skladbe Frajtonarca je prava stvar, venček narodnih pesmi z naslovom Špilaj, Boštjan, špilaj, Ihaihaihaha in Moja ljubica – no, če ti hočeš?. Postavni Korošec na svojih zabavah razveseljuje tako mlajšo kot starejšo publiko, ki se je pripravljena veseliti, zapeti in zaplesati, saj njegove pesmi ne pustijo ravnodušnega prav nikogar.

Rodova klasika

Novi album po srcu mladega Roda Stewarta je že četrta zbirka iz serije velikih ameriških klasik, ki bo podobno kot tri predhodnice (prodane v več kot 13 milijonih izvodov) požela velik uspeh. Recept za uspeh je bil tudi tokrat nadvse preprost – Stewartova značilna vokalna interpretacija ter gostovanje nekaterih vrhunskih glasbenikov (Elton John, Diana Ross, Chaka Kahn), ki so temu nepozabnemu izdelku dodali



svojevvrsten pečat. Na albumu poleg vokalistov sodeluje nekaj izvrstnih instrumentalistov, na primer trobentarja Roy Hargrove in Chris Botti, kitarist George Benson in saksofonist Dave Koz. Čeprav se pri nas o Rodu morda ne govori v izrazitih presežkih, pa je ta izjemni glasbenik v letu 2004 in 2005 imel več kot 120 koncertov v Ameriki, Evropi, Avstraliji in Novi Zelandiji! 11. oktobra, le nekaj dni pred uradnim izidom albuma, je dobil tudi svojo zvezdo na hollywoodskem Pločniku slavnih. Presrečen kot otrok je ob tem dogodku kar zaplesal na zvezdi. Tudi sicer gre

šarmantnemu glasbeniku v življenju vedno bolje, kar se kaže tudi v njegovem delu – pesmih in glasbi.

www.posta.si

Nekje nekdo misli nate ...



Poleg božično-novoletnih voščilnic in razglednic vas na pošti čakajo še zveščki samolepilnih znamik za pošiljanje voščil po Sloveniji in po svetu.

V akciji božično-novoletnih voščilnic in razglednic sodelujejo: Gikart, T & Graf, Emma, Grafocarton, Sidarta, Pot Ljubljana, Hočevar - Gaspari, Etiketa tiskarna, Planinsko društvo Ptuj in UNICEF.

Zanesljivo vsepovsod
POŠTA SLOVENIJE
 POŠTA IN FINANCE

Naš Zoki

Z mesta predsednika uprave Mercatorja je zletel Zoran Jankovič. V Trenjih pa v jok. Skoraj nisem mogla verjeti, da res gledam Uroša Slaka, enega najmočnejših "opinion makerjev" pri nas. Sestra je ob gledanju oddaje točila solze v slogu "kaj so naredili Zokiju", mama je govorila, da so zdaj najbolj uboge delavke, ki jim je celo šef položil na srce, naj ne jokajo, z očetom pa sva bentila.

Trenja so tokrat brez kritične distan- ce do Zorana Jankoviča iz njegove razrešitve naredila najbolj solzavo špansko nadaljevanko, ki presega celo Esmeraldo. Nekdo je zmanipuliral in podkuril še njegove uslužbenke in trgovke, ki so v pričakovanju vsega hudega zdaj celo prepričane, da bodo že jutri ob službo

in da jih bodo pokupili tujci. Nekdo je prižigal sveče, drugi so Jankoviču naredili špalir ob prihodu v stavbo, zato jih je povabil na pijačo v bifeju, tretji



so razvili transparent čez pol Mercatorjeve stavbe. Malo morda še manjka, pa bo nekdo na vrata vladne palače nabil kot Martin Luter teze za Zorana Jankoviča. Takšne podpore, kot jo je dobil Jankovič ob svoji razrešitvi – 80 odstotkov gledalcev Trenj se ne strinja z njo –, ni v anketah dobil niti sedanji premier, ko so ga v parlamentu razrešili zaradi Depale vasi. Osebo seveda nisem prepričana, da je Jankovič tako dober in tako priljubljen, ampak da so notranje informacije v Mercatorju in dodatno še mediji, Trenja so pri tem prva, naredili iz njega veliko žrtev in s tega piedestala bo zlahka zletel na mesto ljubljanskega župana, kot se že namiguje. V temelju se seveda uspešnih direktorjev ne imenuje na način, kot je to speljal mladec iz nadzornega sveta Robert Šega. V tem sva se z očetom strinjala. Mercator ni le uspešno slovensko podjetje, ampak mu je uspelo tudi na nekdanjem jugoslovenskem trgu, predvsem v Srbiji, kar ni prav pogost pojav. Oče pravi, da to se-

veda ne bi bilo mogoče, če mu slovenski politični prijatelji tam ne bi odpirali vrat. Ve pa se, kateri politični prijatelji imajo še zveze v državah nekdanje Jugoslavije. Dobro, Zoki je celo prepričan, da je bil odstavljen, ker prijateljuje z Milanom Kučanom in ker je predstavljal močno jedro Foruma 21. Res pa je, da se je krepko sprenevedal, ko je govoril, da Mercator ni pomagal nobeni stranki. Ali je hotel reči, da je za prostore prenovljenega Mercatorjevega hotela v Šiški, v katerem se je Forum shajal v svojih začetkih, izstavil račun Milanu Kučanu in da je Kučan račun poravnal iz svojega žepa? Spomnimo se, to je tisti sestanek, na katerega je želel na skrivaj priti tudi Anton Rop, pa so ga novinarji opazili. No, Rop je v svoji jeznoritosti na nekih posnetkih POP TV, ki jih je spet obudila nacionalna, lepo rekel Jankoviču: "Vse si povedal, samo tega nisi povedal, da smo te mi nastavili! Točno politika te je

nastavila. Jest sem te nastavil!" Pa je krog sklenjen. Sestra je še vedno nekaj smrkala, češ da so kljub temu Jankoviča grdo odstavili, pa jo je oče stisnil v kot. "Vidiš, punca, vsi smo hodili doma po prstih, ko si se učila za maturo, pa še dvakrat si jo delala, Jankovičevemu Juretu jo je "zrihtal" pa oče. Kar spomni se Slavka Gabra pa maturitetne komisije pa inšpektorja, kako se to dela med prijatelji," nas je vse skupaj podučil oče.

Trenja so z dramatisacijo javljanj sterna gotovo izgubila preudarnost in objektivnost in še dodatno povzdignila Jankoviča. Res je, da so pripravili tudi prispevek o Jankovičevih poskusih odkupa deležev SOD in KAD v prid menedžerski strukturi, res pa je tudi, da bi prav zaradi vsega, kar se o Zoranu Jankoviču javno ve, morali ostati na distanci. Zoki jim bo zdaj večno hvaležen.

Magična gledalka

horoskop



Strelec (22. november – 20. december)

V svojem življenju boste naredili kar nekaj sprememb. Predvsem se boste znebili nekaterih del, ki vam samo jemljejo čas. Prav ta teden boste za vse to dobili veliko moči. Koristilo vam bo, če boste konec tedna čisto izpregli in se odpocili.



Kozorog (21. december – 19. januar)

Vaše sugestije prav nikogar ne zanimajo. Preveč si domisljate, kako lahko vplivate na ljudi. Petek bo prinesel precej naporov, zato pa bo konec tedna precej sproščen in v znamenju razvajanja. Veliko se da narediti, če se le hoče – torej zavijajte rokave.



Vodnar (20. januar – 18. februar)

Z veseljem boste ugotovili, da se eno delo bliža koncu. Popraviti morate še zadnje napakice in stvar lahko daste iz rok. Domači bodo zelo veseli, ker boste več z njimi. Peljite svojo boljšo polovico ven, ženske vodnarke pa se pustite razvajati.



Ribi (19. februar – 20. marec)

Sproščnost in gibčnost sta vaši glavni lastnosti. Ljudje se bodo ves delovni teden poleg vas odlično počutili. Če boste pohiteli, boste morda še lahko ujeli rok za oddajo neke vloge. S plačili boste vsekakor zelo zadovoljni.



Oven (21. marec – 20. april)

Nekaj nepremišljenosti in zaletavosti, pa so težave spet tu. Zberite se in začnite razmišljati s trezno glavo! Če boste zaradi vzkljivosti komu rekli kakšno žal besedo, bo najbolje, če se čim prej opravičite. Nekateri bodo na vas zelo jezni.



Bik (21. april – 21. maj)

Bodite zadovoljni, da so se stvari iztekle kolikor toliko v vašo korist. V službi ne bo panike, tisti pa, ki ste upokojeni, boste preživljali nadvse mirne dneve. Naj vas hladni dnevi ne odvrnejo od skrbi za zdravje in seveda telovadbe.



Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Uspeh bo zagotovljen, če si boste vsak dan vzeli nekaj časa izključno zase in za počitek. Nikar ne počnite po več stvari hkrati. Kmalu boste začutili, da vas nekdo vztrajno blati pred drugimi. Dobro bi bilo, če bi mu čim prej stopili na prste.



Rak (22. junij – 21. julij)

V sredo boste imeli veliko opravil, ki jih ne boste mogli odložiti, zato boste morali prestaviti neko srečanje. Bodite vztrajni, saj se vam bo obrestovalo. Delo, ki ga boste začeli v petek, bo zagotovo uspešno. Konec tedna bo romantičen.



Lev (22. julij – 21. avgust)

Mikalo vas bo, da bi poskusili kaj novega in začeli delati na novem področju. Doma se boste najprej morali posvetovati o tem in lahko pričakujete, da vas bodo poskusili odvrniti od načrtovanega. Kot ponavadi se ne boste dali. Pa srečno!



Devica (22. avgust – 21. september)

Zdi se vam, da vas je minilo potrpljenje! No, saj je upravičeno, zato se čim manj ukvarjajte z delom, ki vam pravzaprav ne prinaša pričakovanih sadov. Bodite veseli, da se vam bo življenje spremenilo, pa čeprav na slabše, a le na prvi pogled.



Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Premišljanje in delo ne gresta skupaj, zato se odločite za eno ali drugo. Ko boste v pravi fazi, boste vedeli, kako se morate odločiti. Na področju ljubezni ne bo težav. Nekdo, ki vam je najbliže, se bo v teh dneh zagotovo zelo izkazal.

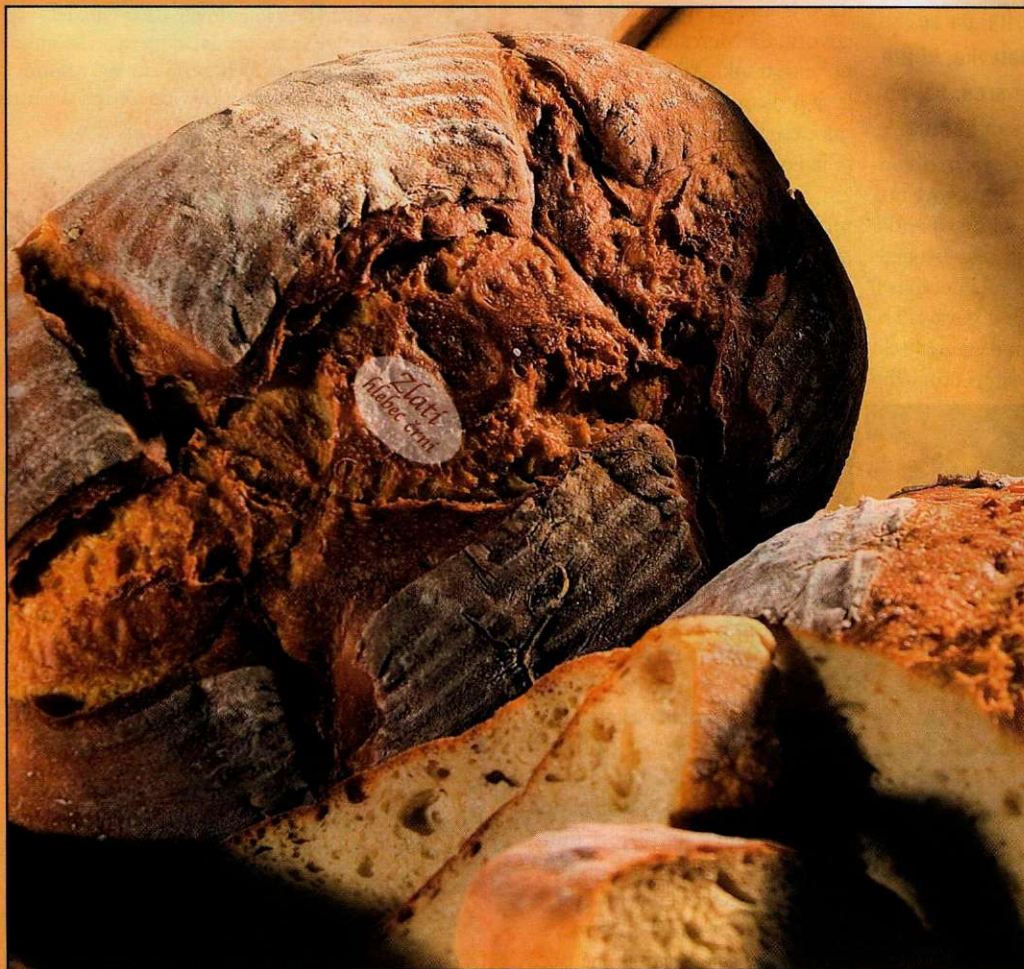


Škorpjon (23. oktober – 21. november)

Preden koga kritizirate, najprej pošteno počistite pred svojim pragom. Tako bo najbolje za vse. Premislite, preden se česa lotite ... Sicer pa morate tudi dejansko pospraviti doma, saj se vam je sčasoma nabralo vse polno neuporabnih papirjev.

Zlati hlebec

iz črne pšenične moke. Novost iz Žitovih pekarn



Pekovski mojstri Žitovih pekarn nadaljujejo s staro navado peke najbolj kakovostnega kruha. Zlati hlebec iz črne pšenične moke vsebuje več vlaknin in je pečen po naravnem podaljšanem postopku, ki zagotavlja izjemno **sočnost** in nekajdnevno **svežino**.

Kilogramski Zlati hlebec iz črne pšenične moke boste prepoznali po omamnem vonju in značilni ovalni obliki. Poseben čar pa mu daje rustikalno razpokana skorja.

DOLENJSKE
PEKARNE



ŽITO
SKUPINA
GORENJKA



GRADSKA
PEKARNE

28 založb in skoraj 400 knjižnih naslovov

KNJIŽNI KLUB
Samorog



*Velike misli,
dogodki in osebnosti preteklosti,
žive teme sedanjosti,
literarni junaki in njihove zgodbe,
pesniške širine duha in
pravljica obzorja sveta.*

Kot član kluba nimate nobenih obveznosti v klubu

Knjižni klub Samorog, Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, telefon: 01 433 43 06,
e-pošta: knjizni.klub@samorog.com, spleť: www.samorog.com

SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	ATLETINJA STRAŠKOVA	PERGAMSKI KRALJI, ATAL	FRANČIŠKAN, REDOVNIK, MENIH	GENERALNI SEKRETAR OZN (KOFI)	DEMOKRACIJA				
GLEDALIŠKA IGRA						STARO- ŽIDOVSKI KRALJ				
OČESNA MREŽNICA										
SLADEK TROPSKI SADEŽ										
ANGLEŠKA VOTLA MERA										
UTOR OŽINA NA MALAKI					NASELJE NA NOTRANJ- SKEM	ČUTILO ZA VID				
TRGANJE BOROVNIC Z GRABLJICAMI	JUŽNO- ITALIJANSKI LJUĐSKI PLES	GRŠKI FILOZOF IZ STAGIRE	RAJKO KORTNIK	BEOTIJEČ, AONEC	SLIKARSKA TEHNIKA	KVASINA OPIS, PRIKAZ				
KRAJ V OBCINI NOVA GORICA							DEMOKRACIJA	V STRUGI TEKOČA VODA		
PREBIVALEC SL. KRAJA MARKOVEC							ŠIITSKA ORGANIZ. V LIBANONU	LJUĐO- ŽEREC	ŽELJKO OŽANIC	
PRAKANTON V SREDNJI ŠVICI			PRITOK OUSE			TIBETANSKO GOVEDO		MARIBORSKI TEDNIK	MINERAL Z AVALE	VEČSTAVČNA SKLADBA
			ATENSKI NOG. KLUB			DEBELEJŠI DEL DEBLA		ŠAMPION		
BLAGAINA (POGO- VORNO)				NERODA, TEPEČ (NAREČNO)				DROG ZA PODALJŠ. OJESA		
ALPINIST IN NOVINAR MAHKOTA				SLOVENSKA OPERNA PEVKA (ONDINA)	DEMOKRACIJA	MESTO SV. OD MOSKVE				
						KRAJ POD FRUŠ. GORO				
KAMERUNSKI NOGOMETAS (ROLAND)					PREBIVALEC ITALIJE					
					REKA V J. FRANCII					
REAKTIVNO LETALO			BOGINJA TALIJA				KRAJ PRI TRAVNIKU V BIH			
			KIM BASINGER				TITAN			
ELEKTR. NEGATIVNI OSNOVNI DELEC							RIMSKI ZGODO- VINAR			
DEMOKRACIJA	PREBIVALKA ALBANJE						OBLIKA MOŠKEGA IMENA ILIJA			

rešitev prejšnje križanke

DRINA, ROMANA, ATANAS,
GEM, NT, ORATAR, AN,
TISA, OPOREKANJE,
SLADOLEDAR, AHA, PAK,
NARAVA, FEN, SR, DOLAR,
RT, OTI, TIFUS, KEBA, RED,
UVOZ, KORAL, ALGA,
ANIMATOR, DIETER,
JERETIN, AN, OK, ARALIJA

nagrajenci 45. številke

1. nagrada: VIDA KUHARIČ,
Mala vas 2, 1000 Ljubljana
2. nagrada: MARIJA TURK,
Marjana Kozine 41,
8000 Novo mesto
3. nagrada: TOMAŽ PUC,
Mlaka 7, 1332 Stara Cerkev
Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

1. nagrada: bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
2. nagrada: bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
3. nagrada: bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do
1. 12. 2005 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

včeraj, danes, jutri...

- **21. 11. 1694** se je rodil francoski filozof, pisatelj in zgodovinar Voltaire. Rekel je: "Tisti, ki izda tujo skrivnost, je izdajalec, tisti pa, ki izda svojo, je bedak."
- **21. 11. 1909** se je začela v Ljubljani socialdemokratska konferenca, na kateri so sprejeli tivolško resolucijo z zahtevo po preobrazbi Avstro-Ogrske na podlagi narodne avtonomije.
- **21. 11. 1990** so v Parizu podpisali deklaracijo o koncu hladne vojne.
- **22. 11. 1869** se je rodil francoski pisatelj Andre Gide. Leta 1947 je prejel Nobelovo nagrado za književnost. Ko je umrl, je njegov prijatelj François Mauriac prejel telegram: "Pekla ni. Stop. Mirno si privoščiš življenje. Stop. Povej tudi Claudelu. Gide."
- **22. 11. 1881** se je v Kamniku rodila slovenska igralka, režiserka in pedagoginja Marija Vera, s pravim imenom Franciška Ksavera Marija Eppich, poročena Osten-Sacken.
- **23. 11. 1747** se je v Trstu rodil prosvetljenec, gospodarstvenik, naravoslovec, pesnik, kritik, prevajalec in mecen slovenske književnosti Žiga (Sigismundus) Zois, baron Edelsteinski.
- **23. 11. 1829** se je v Ljubljani rodil slovenski romantični slikar Anton Karinger.
- **24. 11. 1859** je naravoslovec, zdravnik in teolog Charles Darwin objavil svoje temeljno delo *Nastanek vrst z naravnim izborom*.
- **24. 11. 1900** se je rodila slovenska pisateljica Mara Hus. Opisovala je življenje Slovencev na jugoslovanskem jugu. Leta 1944 so jo Nemci ustrelili v Banjaluki.
- **25. 11. 1909** je na Malih Rojcah med Štandrežem in Gorico Edvard Rusjan prvič na Slovenskem poletel z motornim letalom.
- **25. 11. 1918** se je v Ljubljani prvič predstavila prva ljubljanska baletna skupina.
- **26. 11. 1864** se je v Kobaridu rodil slovenski politik, časnikar, tiskar in založnik Andrej Gabršček. Bil je med ustanovitelji liberalne stranke na Goriškem. Izdajal je časnik *Soča* in 1893 ustanovil goriško tiskarno, izdajal številne časnike in revije (npr. *Vedo*) in druge publikacije.
- **Leta 1912** se je rodil francoski dramatik romunskega rodu Eugène Ionesco, eden glavnih predstavnikov gledališča absurda. Nekoč je novinar vprašal njegovo ženo: "Ste v njegovem prvem delu morda igrali kakšno vlogo?" Žena je odgovorila: "Seveda, igrala sem celotno občinstvo."
- **27. 11. 1865** se je pri Sv. Gregorju rodil slovenski politik, sociolog, pisatelj, teolog in časnikar Janez Evangelist Krek.

pogled nazaj

(od 21. 11. do 28. 11.)

Oče turizma

Beseda turist naj bi nastala v Veliki Britaniji. Izhaja iz francoskega jedra *tour*, kar pomeni pot. Iz nje je okoli leta 1800 nastal turizem in turist. Anglež Thomas Cook, ki se je rodil **22. novembra 1808**, je bil prvi, ki je organiziral potovanja za posameznike in skupine, ki so jih vodili strokovno izobraženi vodniki. Leta 1845 je v Leicesteru ustanovil prvo turistično agencijo na svetu. Leta 1865 jo je preselil v London. Za družabnika je vzel sina in tako je nastalo podjetje Cook Thos. Con & So. Podjetje se ni omejilo samo na rezervacije hotelov, nakupe železniških kart in sestavljanje potovalnih načrtov, ampak je začelo leta 1850 izdajati tudi časopis s turistično vsebino. Z velikopotezno reklamo je vabilo na ogled razstav, poslovna potovanja in panoramske izlete. Podjetje je imelo na Nilu svoje ladje, na Vezuv je vozilo svoje turiste z lastno železnico, imelo pa je tudi svoje banke in izdajalo turistične vodnike.

Zaposlovanje tujcev

24. novembra 1925 so v Kraljevini SHS izdali pravilnik o zaposlovanju tujih državljanov. Delovna dovoljenja je izdajala inšpekcija dela po poprejšnjem posvetovanju z delavsko zbornico. Problem zaposlovanja tujcev je nastajal vzporedno z razvojem industrije, ki je izvirala iz tujine, predvsem iz Avstrije in Češke. Podjetniki so s tovarniškimi obrati pripeljali tudi vodilno osebje, tehnične strokovnjake, mojstre in specialiste. Njihovo število je naraščalo, tako kot je naraščal razvoj priseljene industrije. V začetku njihova zaposlitev ni bila problematična, z razvojem domačega strokovnega, gospodarskega in tehničnega šolstva pa so se oblikovali domači strokovnjaki, ki so jim včasih zaposlitev ovirali tujci. V Jugoslaviji je bilo leta 1921 103.898 tujcev, do 1931 se je to število povečalo na 140.766. V Sloveniji je bilo 17.146 tujcev, največ je bilo Čehov in Avstrijev. Največ je bilo zaposlenih v tekstilni, strojni, kemični in gradbeni industriji. Tujci so bili večinoma nameščenci. Zaposleni so bili kot inženirji, tehnični in specialni delavci. Mnogi so imeli vodilne položaje ravnateljev, obratovodij in mojstrov.

Anton Martin Slomšek

Pesnik, pisatelj in mariborski škof Anton Martin Slomšek se je rodil na Slomu

pri Ponikvi **26. novembra 1800**. 19. septembra 1999 ga je papež na obisku v Mariboru razglasil za blaženega. Spada med narodne buditelje in prosvetitelje 19. stoletja, ki so v nemali ljudstvo za slovenstvo in slovensko besedo. V Celovcu je končal bogoslovje in kot kaplan služboval na Bizeljskem, v Novi Cerkvi (Strmec pri Vojniku), bil spiritual v Celovcu, nadžupnik v Vuzevici, kanonik v Št. Andražu na Koroškem. Leta 1846 je postal opat v celjski mestni župniji, že maja istega leta pa je bil imenovan za lavantinskega škofa v Šent Andražu na Koroškem. Po njegovi zaslugi so sedež škofije leta 1859 prenesli iz ponemčenega obrobja v Maribor, na bolj ali manj strnjeno slovensko ozemlje. Tako so bili v škofiji zajeti skoraj vsi štajerski Slovenci. S tem je odločilno posegel v zgodovino Slovencev.

Slomšek se je že v šolah usmeril v narodno preporodno delo. Kot bogoslovec je vodil prostovoljni tečaj slovenščine, pozneje pa je v okviru Cerkve organiziral na-



rodnopreporodno delo, ki je doseglo vrh v cerkveno-političnih prizadevanjih. Aktivno je posegal v jezikovne spore in na Štajerskem zagovarjal vseslovenski knjižni jezik.

Deloval je v ljudski prosveti, organiziral redne in nedeljske šole, pripravljaval in pisal slovenske učbenike in navdušeno gojil ljudsko petje. V Mariboru je ustanovil bogoslovno šolo, ki je bila prva visoka šola v mestu. Po njegovi zaslugi je bil del predavanj na šoli v slovenščini.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

**Med Mrkaičem in Semoličem**

Kot pove že naslov, se bom tokrat pomudil pri obeh omenjenih možakarjih, ki po moje ta čas posebljata skrajnosti, kakršnima bi se morala naša država izogniti. Na eni strani imamo Mića Mrkaiča, ki ga njegova doslednost pelje v neoliberalni dogmatizem (ameriškega kova), medtem ko sam menim, da moramo biti Slovenci (npr. glede prodaje državnih podjetij, vprašanja socialne države itn.) manj dogmatski in bolj pragmatični (pojem pragmatičnost se je v zadnjih letih vezal na Drnovškov način vladanja, vendar bi bilo ustrezneje Drnovškove vlade označiti kot oportunistične, saj je bil njihov pristop v znamenju "obračanja plašča po vetru"). Na drugi strani imamo iznajdljivega politika Dušana Semoliča, ki je najopaznejši "sindikalistični aristokrat". Semolič je nekdanji poklicni partijski funkcionar, pripadnik kaste vodilnih komunistov, ki so v prejšnjem sistemu rotirali med vodilnimi funkcijami t. i. družbenopolitičnih organizacij. Semolič je demokracijo dočakal kot poklicni funkcionar SZDL, kmalu pa se je zavihtel na vrh Zveze svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS), naslednice nekdanje Zveze sindikatov Slovenije (bila je del vsejugoslovanske zveze sindikatov), v času komunističnega sistema edino dovoljenega sindikata. V vsem obdobju po demokratskih volitvah leta 1990 je

bilo delovanje ZSSS politično motivirano; sicer so včasih pogodrnjali tudi v obdobju vladavine LDS, kdaj pa kdaj tudi zagrozili, a ni bilo nikoli nič resnega. Sedaj, v času Janševe vlade, pa je Semolič postal goreč bojovník proti socialnemu razslojevanju in varuh socialne države (recimo, da je Semolič postal socialni egalitarist). Toda če je Mrkaič tisto, kar pravi, da je (liberalec),

je na drugi strani Semoličeva drža veliko manj iskrena, saj socialni egalitarizem samo pridiga, ne pa tudi udejanja. Naj torej Semolič preide od besed k dejanjem tudi v lastnem življenju: naj v skladu z načeli socialnega egalitarizma svoji tajnici (na enem od soočanj je potožil nad njeno bridko usodo) zviša plačo, sebi pa naj jo zniža – tako bosta imela on in njegova tajnica enako plačo. Seveda vladna gospodarska reforma ne bo razgradila socialne države (kot strašijo politični sleparji), temveč jo bo le racionalizirala, da bo postala prožnejša in učinkovitejša. Prav tako je jasno, da je gospodarska rast edini "humus", ki lahko hrani socialno državo. Naj torej sklenem: vlada naj se izogne skrajnostim neoliberalnega dogmatstva in (sleparsko hlinjenega) socialnega egalitarizma ter izbere srednjo pot in na njej vztraja do konca.

Aleš Žužek, Trbovlje

Gospod Semolič, zakaj?

Vaš sklic ljudi in napoved štrajka v Ljubljani na predloge vlade, kako popeljati Slovenijo na raven drugih članic Evropske unije, kaže na to, da vam ta vlada in napovedane reforme povzročajo resne težave. Prižiganje sveč pred vladno palačo je bilo bedno, populistično in cirkusantsko dejanje. Vladna kolicija je dovolj modra, da temeljito pretehta svoje odločitve. Predsednik vlade je človek, ki je znan po tem, da ne govori tja v en dan in da drži dano besedo. Na take ljudi se je lahko svet in vsak posamez-



nik vselej zanesel. Kje so časi, ko smo vsi govorili, da bi bila lahko Slovenija druga Švica? Zakaj je treba sedaj, ko ima vlada predsednika z vizijo, ki mu je mar Slovenija in vsak posameznik, to njegovo ljubezen do domovine in Slovencev minirati? Poleg pravice sklica štrajka nosite tudi odgovornost za svoje ravnanje. V zadnjem desetletju bi bilo lahko narejenega veliko več. Priznajte, marsikdaj je bilo grobo in kruto ravnanje s Slovenijo in ljudmi. Velikokrat zaradi koristoljubnih namenov ali pa dobro plačanega neznanja. Zakaj niste ukrepali, pa tako bi bilo potrebno? Iz meseca v mesec bi lahko organizirali štrajke. Ker tega niste storili ali pa premalo v minulem desetletju, je v naši Sloveniji propadlo veliko podjetij in na cesti ostalo veliko ljudi, veliko pa jih je postalo bogatih na račun teh ljudi. Kje je bil vaš čut za ljudi v tem obdobju in organizacija štrajkov zaposlenih v občutljivih časih? Dobili smo novo vlado in državni zbor in voditelja s srcem, ki mu preprosto zaupamo. Ja, prav ste prebrali! Nič slabega, pač pa veliko dobrega je že storil za Slovenijo. In zaupanje je dovolj, kajti doslej mu ne more nihče ničesar očitati, čeprav nekateri ljudje vztrajno iščejo način, kako bi mu kaj naprtili. Njegova prioriteta je predanost delu v dobro Slovenije in posledično blaginja za vse in za vsakega posameznika. Žal pa nima čarobne palice. Vaš štrajk mi vsiljuje primerjavo z otrokom, ki hoče shoditi. Eden od staršev ga spodbuja, ga podpira, drugi pa mu ne dovoli koraka naprej in pije, stoka in protestira, češ kako bo bolelo, ko bo padel. Sprašujem vas, kateri od teh dveh staršev je skrben in na pravi poti in dela v dobro svojega otroka? Kolikor ne bo

napovedanih sprememb, bo naša Slovenija težko shodila pri teh hitrih spremembah globalnega sveta. Ali sploh razumete čas, v katerem živimo? Hitro reagiranje na spremembe v Evropi in svetu ter prilagajanje spremembam je nadvse pomembno. Menda ne želite "invalidne" Slovenije v primerjavi z drugimi državami, ki nas dohitevajo oziroma prehitevajo, ker pravočasno reagirajo na spremembe in izvajajo reforme? Ali se zavedate, da želite poslabšanje življenja ljudi in življenja naših otrok v bližnji in daljni prihodnosti? Igrate nevarno igro in igrate na človeško lastnost, ki prej verjame slabemu sporočilu kot dobremu. Morda pa se motim in to ni zraslo na vašem zelniku. Kdo stoji za vami in vam prišepetava? Ali morda upokojenec Milan, ki mu je Janša že desetletja trn v peti? S pretkanostjo, ki jo odlično obvlada, z uporabo vas in naščuvanih ljudi hoče na ta način zaradi svojega neuspelega Forumu 21 motiti delo vlade in jo očrniti.

Ljudstvo se da hitro zapeljati. Vam gre za ljudi, za brezposelne, da bi prišli do služb in vsesplošnega izboljšanja položaja Slovencev in Slovenk? Svetujem vam, da preberete strategijo razvoja Slovenije v celoti!!

Gospod Semolič, ali poznate mlade, ki si želijo službe, in mlade družine, ki si želijo lastno stanovanje? Prisiljeni so živeti pri starih in stari z njimi. Veliko je upokojenec, ki živijo v skupnem gospodinjstvu z mladimi na majhni bivalni kvadraturi, ker je pač tako, ker so to njihovi otroci, ki nimajo kam, zato potrpijo. Veliko upokojenec s svojo skromno pokojnino po svojih močeh vzdržuje odrasle otroke, ker imajo ti nizke plače ali pa sploh ne. Ali ne bi radi tega spremenili? Res vas ne

» razumem. Taki odnosi so velikokrat stresni, saj starši, namesto da bi otroke sprejemali spočiti in razpoloženi, prihajajo k njim utrujeni od vsakodnevnih obveznosti. Kako si sploh upate vabiti na štrajk upokojence in pravzaprav vse, kar leze in gre? Upokojenci in starši želimo mladim lepo življenje, toda brez reform vladi to ne bo uspelo. Predlagam, da premislite, kaj počnete. Sejete nepotreben in nevaren nemir, namesto da bi pozvali k podpori reform. Takih ljudi Slovenci ne maramo in vse, kar se bo dogajalo, je le vaš populizem ali pa naročilo. Povabljeni ste, da predložite boljše rešitve za življenje mladih generacij, a dokler tega ne zmorete ali ne znate, kar ni nič hudega, dovolite vladi, da naredi to, k čemur se je obvezala. Z doslednostjo izvajanja strategije razvoja Slovenije bo to tudi uresničila. Vi pa hujskate ljudi proti vladi, namesto da bi se potegovali za pravice zaposlenih. Vlada ni delodajalec, vlada je dolžna ustvariti razmere za vseplošno dobro svojih državljanov, kamor sodi tudi ustvarjanje pogojev za nove zaposlitve. In proti tem prizadevanjem vlade, ki so že dala prve sadove, boste štrajkali? Zakaj? Vi kar štrajkajte in upokojenec Milan Kučan naj kar pride s kako parolo v roki, saj bo tako prek vas in ljudi, ki morda niso v Forumu 21, a mu pridejo prav, stresel spet ves svoj žolč na Janšo.

Breda Kokalj, Medvode

O plemeniti ideji (1)

Na koncu zanimivega članka v Demokraciji z naslovom O plemeniti ideji (št. 44. 3. novembra 2005) je dr. Ivan Klemenčič zapisal: "Slo-



Tig osvobodilne 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-sg.si, INTERNET STRAN: www.radio-sg.si

venija je po komunističnem pohodu ostala največje evropsko grobišče. Plemenita ideja, ki je ni bilo od samega začetka, prevara za naivne, opravičilo za sodelovanje pri največjem zlu, kar ga poznamo?" V spominskem parku Teharje je predsednik republike nadaljeval z razslojevanjem med plemenitimi in tistimi, ki so prišli na slovesnost z razlogom. Potomci pobitih, ki jih je na tem mestu komunistični režim poslal globoko pod smeti in odpadke, so še enkrat doživeli ponižanje. Svoji so bili pobiti, ker niso verjeli v plemenite ideje. A predsednik ni osamljen pri zavajajočem opravičevanju genocidne polpretekle zgodovine. Ko npr. mlajši zgodovinarji na podlagi dokazov govorijo in pišejo o krvavi revoluciji med vojno in po njej, pa preverjena stroka govori o neki kompleksnosti. Krivdo za poboje nosijo nasprotniki revolucije sami. Slovensko razslojevanje naj bi bil začel že bojeviti Mahnič. Ideologija maščevanja pa je očitno navzoča še danes.

Ponižanja v Gazimestanu pred 15 leti še niso pozabljena. Ko je predsednik govoril o neodvisnosti Kosova, zagovarjal arbitražo s Hrvaško, kritiziral evropske politike in oživljal duha nevrščene politike, je v prvi vrsti nasprotoval politiki slovenske vlade. Kadar gre za slovenske interese, imamo neodločno zunanjo politiko, a še huje je,

kadar o pomembnih vprašanih nismo enotni. Naša južna sosedja je enotnejša, ko npr. daje koncesije Italiji in Avstriji v utrjevanju svoje trde politike do Slovenije. Ko bomo npr. prisiljeni sprejeti referendum o vključitvi Hrvaške v EU, se bodo znova oglasili nekateri predsedniki, ministri, poslanci in seveda novinarji, da bi z napadi na Slovenijo opravičili koncesije nemški manjšini in lastnini na Hrvaškem. Predsednik države nadaljuje politiko kontinuitete, tudi lastne, iz časov, ko je bil predsednik vlade, v samozadostnosti, brez zaveznikov in prijateljev.

Tudi novi predsednik LDS pravi, da v vrhovih politike ni prijateljev, so le interesi, vendar prava strateška in državotvorna politika ustvarja zaveznitva pa tudi prijateljstva. Ko je nekdo potožil Avstriju glede ravnanja Hrvaške v Piranskem zalivu, je ta odgovoril, da je Avstrija tudi brez morja uspešna. Imamo pa lahko zaveznike za prost izhod na odprto morje, to so predvsem interesi v konkurenci večjih uporabnikov Luke Koper (Avstrija, Nemčija, Madžarska in Slovaška). Namesto da predsednik govori o plemeniti ideji, razdvaja Slovence in izziva tujce, naj vladi pomaga pridobivati zaveznike in prijatelje za uresničevanje državotvornih interesov Slovenije.

Ernest Pušnik, Hrušica



90,9 MHz 97,2 MHz 99,5 MHz 103,7 MHz

Denacionalizacija – naša culpa!

Slovenci in še posebej 40.000 razlaščenec se po trinajstih letih popravljanja teh krivic komunizma znova počutimo ponižane. Dne 24. oktobra 2005 smo namreč prek vehementnega, da ne rečem zlonamernega vprašanja poslancev SD, neposrednih krivcev tega zla, slišali zanimivo številko, da nas je vračanje doslej stalo 1,5 milijarde evrov. Še manj spodobno s strani teh poslancev pa je bilo, da so nato to številko z začudenjem in zgražanjem komentirali, čeprav so se nemara prav zaradi sramotnega "jemanja" in podobnih krivic svojih prednikov že v tretje preimenovali. Prav ob tej številki bi se morali potrkati na prsi in izreči besede "nostra culpa" (naša krivda), ne pa da so se še zmrdovali in s prstom znova kazali na Cerkev. Sicer pa pohlevni oškodovanci za petdesetletno izkoriščanje njihove lastnine in za prestane duševne bolečine niti ne iščejo dodatne odškodnine. Šlo je namreč tudi za žrtve, ki jih pa tako ali tako z nobenim denarjem ni mogoče poplačati.

Ne gre toliko za vehementno zastavljena vprašanja predsedniku vlade, saj imamo navsezadnje demokracijo. Gre za to, da posredni krivci za vse tegobe nočejo dojeti, da je bil komunizem dehumaniziranje človeškega dostojanstva. Zaveštno jemati, krasti in ropati se pač ne sme in se tudi takrat ni smelo nikjer v svetu, pa četudi bi posamezniki imeli "preveč" imetja.

Pa še nekaj o času "jemanja". Z obema zemljiškima reformama in avnojskimi sklepi je bilo takrat Sloveniji odvzetih 266.500 ha kmetijskih površin in gozdov, kar je za RKC, ki je danes največji kamen



spotike, predstavljalo le 18 odstotkov. Skupno z drugimi manipulacijami socializma na vasi (zemljiški maksimumi, obvezne oddaje, kmečki gulagi pod pretvezo orožnih vaj, kulaški procesi ...) so nas ti ljudje privedli do resnične lakote. Razvoj kmetijstva je bil s tem ustavljen za več desetletij in posledice bomo čutili še dolgo. Pred vojno so bile naše kmetije v povprečju velike le nekaj več kot 15 ha. Iz takratnih težav, ko so nam zaradi nezmožnosti plačevanja dolgov začeli po svetu že pleniti ladje, nas je za silo rešila "Titova diplomacija" in tudi več političnih amnestij (izpraznitev številnih političnih zaporov), da smo nato dobili vsestransko pomoč iz Amerike – tudi nepovratnih 37 milijard dolarjev. Menim, da se od leta 1955 pri nas ni več sistemsko jemalo!

Rajko Topolovec, Ptuj

Potrebna je prenova šolstva

Slovenski narod je že bil evropski, dokler ga "realni komunizem" ni spravil na balkansko be-raško palico. Sedaj smo evropska država, vendar so v njej še vedno korupcija, pravni nered in drugi vonji oligarhije. Znanje je eden od nepogrešljivih pogojev za napredek družbe, zato so potrebni temeljni ukrepi na področju izobraževanja. Naše šole morajo slediti šolam v razvitih državah, predvsem skandinavskih. Prvi nujni korak na tej poti je preprečevanje nasilja v šolah.

Nasilje v šolah je vzrok in posledica nezadovoljivega izobraževalnega sistema. Obstajajo ukrepi, ki proti nasilju kot vzroku lahko učinkovito delujejo že po krajšem obdobju. Ker je to zlo trdoživo, ga je mogoče odpravljati samo s kakovostjo sodobnih znanj in s delovanjem več dejavnikov.

Že desetletja smo pričeli, kako se mlade hrbtenice zvijajo pod težkim bremenom šolskih nahrbtnikov. Odgovorni za to hudo nasilje nad odrasčajočo mladino so državni organi (šolstvo, sociala, zdravstvo ...), razne ustanove, mediji. Šolski

sindikati zaradi tega problema niso organizirali stavke, tudi poslanci, antiglobalisti, varuhi človekovih pravic in mladih se ne čutijo odgovorne. Vsi ti, še posebej ministri za šolstvo in za kulturo bi morali stakniti glave in izboljšati preventivo na področju kvalitete filmov, krize v družinah, zlorabe otrok. Pravosodje naj poskrbi, da bodo dolžnosti in pravice staršev in vseh sodelujočih v šolstvu bolj urejene. Delež problematičnih učencev, ki so nasilni nad vrstniki, narašča in je odvisen od strokovnosti in prizadevanja učiteljev, predvsem ravnateljev. V slabo vodenih šolah si pred tem zatiskajo oči. Strokovnjakinja za mladoletniški kriminal ugotavlja: "Staršem svetujem, naj nikar ne vpisejo otroka v šolo, v kateri dosledno razlagajo, da nimajo problemov, saj to pomeni, da težav ne vidijo in je tako učenec v precej večji nevarnosti. Dopustili bodo namreč vse, kar koli se mu bo zgodilo."

Natrpni nahrbtniki ne uničujejo samo zdravja mladih, temveč so odraz nepravilnega pojmovanja znanja, ki ima naslednje značilnosti: pasivnost, čezmerno kopičenje podatkov in dejstev, statičnost, pomanjkanje kritičnosti, povezanosti med teorijo in prakso, dinamičnosti, spontanosti. "Vloga šolstva je v tem, da ustvari izobražene državljane in samostojne mislece, ki znajo sami razlikovati dobro od zla." (R. Rorty, ZDA) Ta misel je lahko smerokaz navigatorjem naše ladje z imenom Šola za prihodnost. Šolski sistemi v Skandinaviji so usmerjeni v pripravo mladih za življenje. "Pomembno je, da znajo z znanjem ravnati ustvarjalno in inovativno. Ko mladi zapustijo šolske klopi, morajo biti sposobni ustvarjati nova znanja, predvsem pa morajo znati kritično preso-jati." (Dr. A. Acslhcer, OECD)

Naš izobraževalni sistem je potreben temeljite preнове. Začeti je treba z visokim šolstvom. Pedagoški poklic je samo za talentirane entuziaste. Takšnih kadrov je premalo že na naših univerzah, kar se posledično odraža na osnovnih in srednjih šolah. Niti ene naših uni-

Resnica in manipulacije

Kaj je resnica in kaj je manipulacija? Običajno so manipulatorji spretnejši od pričevalcev resnice. Odločilno vlogo pri tem imajo mediji, TV in tisk, ki neprestano ponavljata iste floskule. Zadnje čase nam je tednik MAG prinesel kar nekaj senzacij. Tu mislim predvsem na članke gl. urednika Janeza Markeša in "pričevalca" Boštjana Turka. Sprva sem člankom J. Markeša nekritično verjela, čeprav sem se nekaterim trditvam čudila. Dolge prispevke Boštjana Turka pa sem jemala z rezervo, ker je že v preteklosti deloval z nepreverjenimi podatki. V času, ko so rušili takratnega obrambnega ministra Janeza Janšo, sem ugotovila zakulisne igre Peterletove SKD. To sem tudi javno povedala na skupni seji vseh odborov SKD v dvorani UE Bežigrad, kjer je Peterle zbranim razlagal vzroke Janševega rušenja. V nabitno polni dvorani sem bila edina, ki sem zahtevala dodatna pojasnila. Peterle mi je vljudno, vendar izmikajoče se odgovoril. Očitala sem jim, da so z drugimi strankami "leve" provenience in SLS vse lepo uskladili, saj je bil glavni manipulator notranji minister in podpredsednik SKD Ivo Bizjak. Zato sem stranki dala slovo. Boštjan Turk pa je bil še dolgo časa vnet privrženec SKD in celo dober prijatelj Lojzeta Peterleta, česar nihče od njiju danes ne omenja. Če imaš le kanček samospoštovanja, nasprotnika, kaj šele prijatelja, nikoli ne izdaš. Lahko se z njim ne strinjaš, izdaja pa je nekaj drugega. Slednja vedno prizadene oba, izdanega in izdajalca. Svetopisemski Juda Iškarijot je dokaz za to. Je šele F. Courtois Boštjanu Turku odprl horizont? Menim, da razlike med "philosophie in psychofolie" skorajda ni. Zaradi vsega objavljenega sem bila vesela odgovora zgodovinarja Jožeta Dežmana v 44. št. Maga v članku "Cesar je mrtev – živel cesar". Prepričljivo je branil Tamaro Griesser Pečar kot odgovor na Markešev članek "Kajnovno rdeče znamenje". Z objavo odgovorov, ki niso vedno potrditve Magovih člankov, pa tednik dokazuje, da je pluralen. Bo Lojze Peterle Boštjanu Turku odgovoril na vse očitke? Verjetno ne, raje se bo smilil samemu sebi. Tak je bil tudi njegov nastop v Odmevih, 15. novembra, ko je z ustrežljivo pomočjo voditeljice Janje Koren le izdaval ime, ki ga najbolj bode, to je Janez Janša. Borno in bolno! In zakaj naj bi ga branil Andrej Bajuk, saj ga v času, ki ga obravnava B. Turk, ni bilo v Sloveniji? Nedvomno ima L. Peterle v stranki dosti privrženecv in danes bi ga tudi opozicija takoj podprla – z enim in edinim namenom, da bi zrušila vladu. V času, ko sem bila štiri leta svetnica SDSS v ljubljanskem mestnem svetu, sem ugotovila zakulisno dejavnost B. Turka, ki je bil svetovalec svetnikov SKD. Zato je prišlo med nama do spora. Ne Lojze Peterle ne Boštjan Turk ne bosta nikoli drugače ravnala in sta si pravzaprav zelo podobna. Strinjam se s člankom Iveta A. Staniča v 45. št. tednika Demokracija z naslovom "Partijska manipulacija", v katerem analizira dvome o prizadevanju "koalicije za preseganje zla in tragedij s pravno ljubeznijo". Kdo so skeptiki? To so tisti, ki so v letih 1945 in dalje doživljali strahote totalitarnega podivjanega režima in iz razlogov, ki jih ponajno sami, še danes molčijo. Kdo je potemtakem poklican, da razčisti zamolčane resnice? Vsak, ki ima pogum in voljo, da našim zanamcem omogoči spoznati tudi drugo plat zvona. Nekateri slovenski politiki – od najvišjega navzdol – so, namesto da bi obdržali priznani jim "čas" osamosvojiteljev, izbrali pot intrig. In to je za Slovenijo škodljivo!

Marija Vodišek

verz ni na seznamu 500 najboljših univerz na svetu. Razlog za to je prepočasen odziv na akademske in nacionalne potrebe po novih študijskih programih, novih načinih študija in modernejših pedagoških metodah (manj klasičnih predavanj, več seminarskega in

mentorskega dela), zaprtost univerz. Besede velikega misleca F. Nietzscheja, ki nam oriše pravega pedagoga, so vedno aktualne: "Potrebujemo vzgojitelje, ki so sami vzgojeni, preudarnega, odličnega duha, zrele kulture."

Adrian Kotnik, Maribor

Vodja enega najstarejših inštitutov

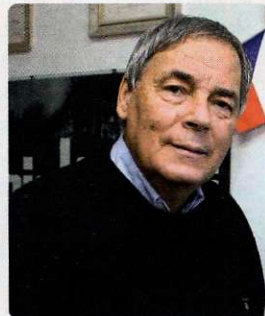
Profesor Mitja Žagar, znan kot skrajni levicar, je eden izmed redkih srečnežev, ki se lahko pohvali s tem, da vodi enega od najstarejših inštitutov v Sloveniji. Inštitut za narodnostna vprašanja, ki ga vodi, je bil namreč ustanovljen daljnega leta 1925, pretekli teden pa je praznoval 80. obletnico ustanovitve.



Inštitut je najprej deloval pod imenom Manjšinski inštitut, ukvarjal pa se je predvsem s preučevanjem položaja Slovencev v zamejstvu. Ker so se njegovi ustanovitelji bali, da bo njegovo gradivo padlo v roke Nemcem, so ga v začetku druge svetovne vojne odpravili, znova pa so ga obudili v začetku leta 1944, ko je začel delovati v okviru oddelka za mejna vprašanja pri Izvršnem odboru Osvobodilne fronte. Današnje ime je dobil leta 1956, ko je postal samostojna znanstvena ustanova. Danes je inštitut javna raziskovalna organizacija, ki se ukvarja predvsem s preučevanjem slovenskega narodnega vprašanja, z vprašanji položaja slovenskih narodnih skupnosti v Italiji, Avstriji in Madžarski ter temu podobno problematiko.

Badjurjev nagrajeneec

Društvo slovenskih filmskih ustvarjalcev od leta 1995 podeljuje nagrade Metoda Badjura, ki velja za najpomembnejše domače strokovno priznanje na področju filmskega ustvarjanja in kulture. Letos si je to ugledno nagrado prislužil 73-letni filmar Jože Pogačnik. Pogačnikove filme so označili za vznemirljivo potovanje v neznano, na katerem skupaj z avtorjem preiskujemo svet in njegove pojave. Pogačnikovo analitično oko je nepopustljivo; ne da se zapeljati zunanjemu videzu, odkriti hoče srž, jedro problema. Znano je nenehno pod vprašajem; ni gotovosti, ki razpolaga s predmetom. Pogačnik je s temo tako rekoč v odprtem razmerju, ki si ne lasti vsevednosti, prav zato postopoma prodiramo v idejno pomensko jedro. Temeljna značilnost Pogačnikove ustvarjalnosti je, da on sam ne ostaja v okviru znanega in utrjenega, ampak dosledno vstopa v svet novega. Njegove zamisli si krčijo pot v vedno novih rešitvah, v katerih se uveljavlja notranja ustvarjalna pobuda. Vsekakor Jože Pogačnik z izrazito inovativnimi prodori, ki odpirajo nova obzorja, prerašča čas in je živo navzoč v našem ustvarjalnem snovanju.



Kritičen do pobude

Nekdanji pomočnik generalnega sekretarja Združenih narodov Kofija Anana Danilo Türk in profesor mednarodnega prava na Pravni fakulteti v Ljubljani je prav gotovo eden najbolj izkušenih slovenskih diplomatov. Kljub svojemu diplomatskemu besednjaku pa se je kritično odzval na Drnovškovo pobudo za rešitev kosovskega vprašanja, ki predvideva samostojnost Kosova in poseben eksteritorialni status za najpomembnejše objekte Srbske pravoslavne cerkve na Kosovu. Po Türku "ideje predsednika Drnovška niso niti inovativne niti kreativne". Končno rešitev naj bi s pomočjo mednarodne skupnosti doslegli Srbi in Albanci s pogajanjem, pri čemer pa izkušeni slovenski diplomat predvideva, da bo rešitev kosovskega vprašanja nekaj posebnega in neobičajnega za Balkan. Predvsem pa kreativna!?



Foto: Gregor Pohleven

Od kaplana do škofa

Leto dni po imenovanju Alojza Urana za ljubljanskega nadškofa in komaj dva dni po proslavi ob stoletnici Zavoda sv. Stanislava je papež Benedikt XVI. za novega ljubljanskega pomožnega škofa imenoval dr. Antona Jamnika, direktorja Zavoda sv. Stanislava.

Dr. Anton Jamnik, doma z Male Ilove gore v župniji Videm-Dobrepolje, se je rodil leta 1961. Po končani osnovni šoli v Grosupljem in gimnaziji Josipa Jurčiča v Stični je vstopil v semenišče. Po novi maši leta 1987 je tri leta deloval kot kaplan v Kočevju, nato pa ga je takratni ljubljanski nadškof in metropolit Alojzij Šuštar imenoval za svojega tajnika. Leta 1993 je na Teološki fakulteti uspešno zagovarjal magisterij s področja filozofije religije, leto kasneje pa je bil imenovan za asistenta na katedri za filozofijo na Teološki fakulteti in profesorja verskega pouka in filozofije na Škofijski klasični gimnaziji; vmes se je občasno študijsko izpopolnjeval v Angliji. Tri leta kasneje je na Teološki fakulteti uspešno zagovarjal doktorsko disertacijo z naslovom "Rawlsov poskus etične utemeljitve liberalizma". Leta 2000 je postal direktor Zavoda sv. Stanislava. Bogat je tudi njegov raziskovalni in publicistični opus, v katerem je veliko člankov s področja sodobnih filozofskih in duhovnih tokov, zlasti liberalizma. Med drugim je opravljal delo tajnika mešane državno-cerkvene krovne komisije, kasneje pa je postal član kurikularne komisije za filozofijo in predsednik maturitetne komisije za filozofijo. Čestitkam in dobrim željam ob škofovskem imenovanju se pridružuje tudi tednik Demokracija.



**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

PRENOSI NOGOMETNIH TEKEM

SERIE A



Nedelja, 27.11. ob 14:55

Cagliari : Sampdoria

CARLING CUP

Sreda, 30.11. ob 20:45

Manchester Utd : West Bromwich Albion

NOGOMET NOGOMET NOGOMET NOGOMET NOGOMET NOGOMET NOGOMET

PRVA
TV

ŠPORT NA PRVI TV

PRENOSI TEKEM NFL



**AMERIŠKA
NOGOMETNA LIGA**

Nedelja, 27.11. ob 21:55

NY Giants vs Seattle

NFL NFL NFL NFL NFL NFL NFL



vsako nedeljo na Prvi Tv

www.prva.tv

UMTS internet: hitrost do 384 kb/s.

S podatkovno kartico UMTS enostavno in poceni do interneta in e-pošte.



Informacije na brezplačnih številkah:

naročniki Mobitel GSM/UMTS: 031/041/051 700 700,

Mobiuporabniki: 031/041/051 121, ostali: 080 70 70.

www.mobitel.si

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

